

Onsdagen den 27 januari

Kl. 09.00–13.18
16.00–16.04

§ 1 Val av justitieombudsman

*Val av justitie-
ombudsman*

Val av justitieombudsman företogs.

Anf. 1 ANDREAS NORLÉN (M):

Herr talman! Ärade ledamöter! I egenskap av ordförande för riksdagens konstitutionsutskott är det en stor glädje för mig att för kammaren få presentera utskottets enhälliga förslag till ny justitieombudsman.

Låt mig dock först få erinra kammaren om att det i år är 207 år sedan JO-ämbetet inrättades och 206 år sedan den första justitieombudsmannen valdes, Lars Augustin Mannerheim. Alltsedan dess har justitieombudsmannen haft i uppgift att utöva tillsyn över myndigheterna och säkerställa att de följer lagar och andra bestämmelser i sin verksamhet. Den granskningen är en del av riksdagens kontrollmakt och en viktig kraft för att säkerställa att god kvalitet och rättssäkerhet ska råda i den offentliga förvaltningen.

JO-ämbetet är, liksom konstitutionsutskottet, en produkt av 1809 års statsvälvning. Genom statskuppen på Stockholms slott den 13 mars 1809 avsattes Gustav IV Adolf och därmed avslutades det gustavianska enväldet. I den nya grundlag som utarbetades, 1809 års regeringsform, skapades flera verktyg för att granska och balansera regeringens makt. KU inrättades för att granska regeringen, medan JO inrättades för att å medborgarnas vägnar granska den offentliga förvaltningen.

En annan produkt av 1809, som jag då och då brukar åberopa, är *Fänrik Ståls sägner*, Johan Ludvig Runebergs stora epos om finska kriget som slutade med att det svenska riket sprängdes och Finland tillföll Ryssland. Där finns en dikt som heter *Landshövdingen* och som just handlar om hur viktigt det är att staten och dess myndigheter följer lagen. Landshövdingen säger i dikten till en rysk general:

Här är vår vapenlösa trygghet än.
Vår lag, vår stora skatt i lust i nöd:
Er härskare har lovat vörda den,
Den vädjar till hans stöd.

En dag som denna, Förintelsens minnesdag, framstår det som särskilt viktigt att framhålla hur viktigt det är med en stat som lever upp till rättssäkerhetens krav och som värnar de medborgerliga fri- och rättigheterna. Vi har sett alltför många exempel genom historien på hur illa det annars kan

Prot. 2015/16:59
27 januari

*Val av justitie-
ombudsman*

gå. I dag minns vi särskilt folkmordet i Nazityskland under andra världskriget.

I vårt land har JO riksdagens uppdrag att säkerställa att staten och dess myndigheter förblir goda, att myndigheterna och deras företrädare följer lagar och att den enskilde medborgaren får komma till sin rätt.

Det är konstitutionsutskottet som föreslår justitieombudsman och riksdagen som väljer. Det här är ett viktigt beslut som KU ägnar stor omsorg om att förbereda genom en särskild utsedd beredningsdelegation. Vi har också vidtagit flera åtgärder för att valet ska bli öppet och transparent. Vi har bland annat annonserat i flera tidningar om att den här processen pågår.

Efter denna noggranna beredning har konstitutionsutskottet kommit fram till att föreslå Stefan Holgersson som ny justitieombudsman. Han är född 1957 och tjänstgör nu som president för Kammarrätten i Jönköping. Innan han blev kammarrättspresident var han kammarrättslagman vid Kammarrätten i Stockholm. Dessförinnan var han kammarrättslagman i Göteborg. Han har tidigare varit bland annat departementsråd och chef för enheten för skatter och administration, skatteavtal och tullfrågor på Finansdepartementet. Han har även arbetat som bolagsjurist och chefsjurist i privat verksamhet.

Förslaget är att Stefan Holgersson ska tillträda posten som JO den 1 april 2016. Han blir då Sveriges 63:e justitieombudsman. Från början var det en person, så småningom utökades det till tre personer och numera väljs, som kammaren vet, fyra justitieombudsmän för en period av fyra år.

Herr talman! Konstitutionsutskottet föreslår enhälligt att riksdagen till Sveriges 63:e justitieombudsman väljer Stefan Holgersson.

Från konstitutionsutskottet hade följande skrivelse kommit in:

Justitieombudsman Lilian Wiklund har av sagt sig sitt uppdrag. Med anledning av detta har konstitutionsutskottet berett frågan om val av en ny justitieombudsman.

Konstitutionsutskottet föreslår enhälligt att riksdagen för tiden fr.o.m. den 1 april 2016 till dess nytt val har genomförts under fjärde året därefter till justitieombudsman väljer kammarrättspresidenten Stefan Holgersson.

Stockholm den 21 januari 2016

På konstitutionsutskottets vägnar

Andreas Norlén

Kammaren biföll konstitutionsutskottets förslag och valde därmed för tiden *från och med den 1 april 2016* till

justitieombudsman

Stefan Holgersson

§ 2 Anmälan om ersättare

Talmannen anmälde att *Jamal Mouneimne* (S) skulle tjänstgöra som ersättare för Katarina Köhler (S) under tiden för hennes ledighet den 28 januari–30 april.

§ 3 Anmälan om kompletteringsval

Prot. 2015/16:59
27 januari

Talmannen meddelade att Socialdemokraternas riksdagsgrupp anmält Jamal Mouneimne som suppleant i utrikesutskottet under Katarina Köhlers ledighet.

Talmannen förklarade vald *under tiden den 28 januari–30 april* till

suppleant i utrikesutskottet
Jamal Mouneimne (S)

§ 4 Anmälan om subsidiaritetsprövning

Talmannen anmälde att utdrag ur prot. 2015/16:18 för tisdagen den 26 januari i ärende om subsidiaritetsprövning av EU-förslag hade kommit in från miljö- och jordbruksutskottet.

§ 5 Ärenden för hänvisning till utskott

Följande dokument hänvisades till utskott:

Propositioner
2015/16:83 till justitieutskottet
2015/16:84 till civilutskottet

§ 6 Ett gemensamt ansvar för mottagande av nyanlända

*Ett gemensamt ansvar
för mottagande av
nyanlända*

Arbetsmarknadsutskottets betänkande 2015/16:AU4
Ett gemensamt ansvar för mottagande av nyanlända (prop. 2015/16:54)
föredrogs.

Anf. 2 PAULA BIELER (SD):

Herr talman! Vi har i dag att debattera ärendet om den så kallade tvångsmottagningen av nyanlända i Sveriges alla kommuner. Jag tänkte börja med något så ovanligt som att citera en av mina kollegor i utskottet, men inte från mitt parti.

För inte ens ett år sedan, den 13 februari 2015, publicerades det en debattartikel signerad Johanna Jönsson, integrationspolitisk talesperson för Centerpartiet, med anledning av att det hade uppstått en diskussion om en tvångsfördelning. Rubriken på denna artikel är ”Centern vill inte tvinga kommuner att ta emot flyktingar”. I tredje stycket kan man läsa:

En jämnare fördelning är absolut nödvändig, och vid en första anblick kan det låta rimligt att staten ser till att alla kommuner drar sitt strå till stacken. Så enkelt är det dock inte.

Dessvärre har Centerpartiet och även övriga allianspartier som hade en rimlig hållning för ungefär ett år sedan övergivit denna. I dag är det endast Sverigedemokraterna som står för hållningen att kommunerna själva bäst

vet sina förutsättningar för att ge ett välfungerande mottagande för de personer som ska bosätta sig i vårt land.

Vår kritik mot förslaget i propositionen grundar sig på flera punkter.

Jag börjar med det konstitutionella. Även våra ledamöter i konstitutionsutskottet har riktat kritik mot att detta ofrånkomligt är ett stort ingrepp i det kommunala självstyret. Det framgår också av propositionen att det är ett ingrepp i det kommunala självstyret, men man anser det vara motiverat.

I regeringsformen fastslås att en inskränkning i den kommunala självstyrelsen inte bör gå utöver vad som är nödvändigt med hänsyn till de ändamål som har föranlett detta. Propositionen inleds förvisso med att skälen för regeringens bedömning är att det är nödvändigt och att det pågår konflikter världen över som, enligt övriga partier i denna kammare, ofrånkomligen leder till att fler människor måste tas emot i Sverige.

Det kan tyckas märkligt för oss som blickar ut i världen då det inte är i vårt närområde som konflikterna sker och då det inte är genom att ta emot i Sverige som vi hjälper dem som är utsatta världen över. I sammanhanget är det också värt att påpeka att ungefär samtidigt som propositionen presenterades vidtog också regeringen åtgärder i syfte att minska mottagandet i Sverige. Det har man varit öppen med. Mottagandet behövde minskas, och det går att göra det. Det är inte obönhörligen så att fler personer måste komma till Sverige om vi vill hjälpa dem som är utsatta. Det är inte så världen fungerar.

Därför är det vår mening att det är helt orimligt att använda stora ingrepp i det kommunala självstyret som ett sätt att möta de utmaningar som följer av en inhuman och illa fungerande invandringspolitik, migrationspolitik och flyktingpolitik snarare än något som är ett faktum som man måste förhålla sig till.

Herr talman! Jag nämnde alldeles nyss att kommunerna självfallet vet bäst själva vilka förutsättningar de har. I propositionen är det anmärkningsvärt tydligt att regeringen inte instämmer i detta. Det ska från centralt håll genom något slags fördelningsnyckel avgöras huruvida en kommun ska ta emot ett visst antal nyanlända eller inte.

Bland de faktorer som ofta dyker upp i de här diskussionerna finns exempelvis sådant som bostadsbrist. Detta har man inte alls tagit hänsyn till i förslaget. I stället hävdar man att kommunerna borde ha förutsett att vi skulle bli x fler invånare i Sverige och därför utökat sitt bostadsbestånd. Det är alltså tydligen kommunernas fel att de inte har byggt tillräckligt, trots att man samtidigt hävdar att vi inte riktigt vet hur många som kommer och att det här beror på yttre omständigheter. Det går inte ihop någonstans.

Förvisso tar man hänsyn till sådant som hur många som redan har tagits emot, hur många som har sökt sig till kommunen på egen hand som asylsökande och hur arbetsmarknaden ser ut. Det är bra att man inser att de förutsättningar som råder i kommunerna påverkar hur väl människor kan etablera sig och bli en del av vårt samhälle.

Men detta tar man bara upp som faktorer i en fördelningsnyckel. Man räknar fortfarande med att bara det blir jämnt fördelat kommer det att bli bra. Bara det blir jämnt fördelat kommer vi inte att ha de här större problemen. Vi skickar till lite resurser till kommunerna – då kommer det att lösa sig.

Mer pengar från statligt håll kommer dock inte att skapa fler lärare, bygga fler lokaler, få upp fler skolor på en gång eller bygga bostäderna direkt. Kommunerna själva vet om de har platser och om de har förutsättningar för att ta emot fler personer på ett värdigt sätt eller inte. Det gör inte staten. Det kan ingen fördelningsnyckel avgöra.

I sammanhanget kan jag nämna att jag var i Norge förra veckan. Där pratade vi bland annat om deras integrationspolitik. De håller tydligt på kommunernas självstyre. Där tar kommunerna emot människor efter att de berättat att de har ordnat platser och kan ta emot fler. Där fungerar det också lite bättre än i Sverige.

Herr talman! Man inskränker kommunernas självstyre djupt. Man tror inte att deras förutsättningar på något sätt skulle kunna nå ett maxtak utan hävdar att det löser sig bara det blir en jämn fördelning. Men utöver det visar detta också en väldigt märklig syn på de människor det i slutändan handlar om. Vilka förutsättningar finns det för ett gott mottagande för en person som bosätts i en kommun som själv säger att det inte finns plats och att man inte klarar av det här? På vilket sätt bygger man en bra grund för ett mottagande om man tvingar kommuner att ta emot fler än vad de säger sig klara av?

Det är inte så att Sveriges kommuner inte vill ta emot. Det är inte så att Sveriges befolkning inte vill hjälpa utsatta – tvärtom. Ibland hävdas det att om det bara var jämnare fördelat skulle det finnas tillräckligt med platser. Men redan förra sommaren, före den stora ökningen, var det tydligt att det inte är fördelningen som är problemet. Snittet för hur många människor som togs emot i olika kommuner låg på 3,5 per 1 000 invånare. Såg man till de kommuner som tog emot minst sett till sin befolkningsmängd och skulle få upp dem till snittet skulle det bli ungefär 2 500 platser till. Det är inte så många. Problemet är att snittet är långt under vad som gäller sett till de volymer vi tar emot, sett till det antal människor som kommer till vårt land. Man måste inse att våra system inte håller. De har brustit.

Faktum är dessutom att det redan under förra sommaren – och definitivt när propositionen släpptes – inte fanns några kommuner som totalt vägrade att ta emot nyanlända. Samtliga Sveriges kommuner hade avtal och hade tagit emot. De försökte så gott de enligt sin kapacitet tyckte att de klarade av. Men ändå ska vi politiker på riksnivå tydligen säga: Nej, ni kan mer, det vet vi – det visar den här fördelningsnyckeln!

Herr talman! Det är en skam att vi är det enda parti som ser den här problematiken. För mig är det en djup skam att vi är det enda parti som tar problemen som råder i vår värld och i vårt land på allvar. Det finns oerhört mycket engagemang i Sverige för att hjälpa, men det guidas fel, leds in på villovägar och styrs in på otroligt skadliga vägar av övriga partier och politiker.

Med detta vill jag yrka ett starkt bifall till vår reservation.
(Applåder)

I detta anförande instämde Markus Wiechel (SD).

Anf. 3 CHRISTINA HÖJ LARSEN (V):

Herr talman! Det här är en bra dag under en vinter som annars på många sätt varit ett politiskt mörker. Det är en bra dag, eftersom vi i dag äntligen ser till att svenskt flyktingmottagande blir ett ansvar för alla landets kommuner. Det har varit ett krav som Vänsterpartiet drivit länge. Vi är glada att vi nu äntligen är framme vid att det kan bli verklighet.

I ett land där vi länge har tagit oss an samhällsuppgifter tillsammans, som barnomsorg, skola, äldreomsorg och hälso- och sjukvård, är det märkligt och faktiskt orimligt att just flyktingmottagande inte varit en lika självklar del av det gemensamma arbetet och ansvaret. Precis lika lite som en kommun ska kunna välja bort äldreomsorgen, barnomsorgen och skolan, precis lika lite ska den kunna välja bort att vara med och hjälpas åt i flyktingmottagandet.

Vi kan dra en parallell till flyktingmottagandet i EU. De allra flesta inser att det är orimligt att bara några få av medlemsländerna tar emot. Det finns väldigt mycket att säga om det race mot botten som regeringen har valt att delta i denna vinter. Jag ska inte säga så mycket mer om det nu. Klart är dock att regeringen genom att införa gränskontroller och id-krav valt att sätta press på flyktingarna i stället för att sätta press på EU eller samarbeta i större sammanhang. Det är bedrövligt. De nordiska vänsterpartierna har gått före och gjort det som regeringarna i Norden borde ha gjort, nämligen visat hur asylrätten kan värnas utan att man stänger gränserna.

Men på samma sätt som flyktingmottagandet varit ojämnt och osolidariskt i EU har det även varit det – och är det – inom Sverige. Det är till och med så att det kaos i mottagandet som vi sett under hösten delvis är ett resultat av att man har dröjt så oerhört länge med att skapa förutsättningar för ett gemensamt mottagande. När bara några kommuner tar emot och det dessutom är fritt fram för Frasse fixare att öppna flyktingboenden här och var blir det ganska svårt att skapa stabila och bra system. Några kommuner tar ett jätteansvar, medan andra, framför allt rika kommuner, inte alls gör lika mycket.

I dag tar vi ett första steg för att göra något åt detta. Vänsterpartiet stöder till fullo regeringens proposition, men med det sagt hade vi önskat att det funnits ett sanktionssystem för att se till att kommunerna verkligen följer sina skyldigheter. Vi har haft samma sorts skyldighet för kommuner att ta emot ensamkommande barn, men vi ser tyvärr att den inte fungerar alldeles så som vi önskat. Alltför många smiter fortfarande undan. Av det skälet yrkar jag bifall till reservation 2.

Men, herr talman, det här kommer självklart inte att lösa alla utmaningar vi står inför. Och visst har vi stora utmaningar framför oss när vi blir fler så otroligt fort. Vi kommer att klara dem, eftersom Sverige är ett välorganiserat och rikt land, men vi har just nu en mycket längre startsträcka framför oss än vi hade behövt ha.

Sänker man skatterna med 140 miljarder och låter välfärden stå och blöda vinster får det självklart konsekvenser. Det är det ansvaret som borgerligheten lämnar efter sig och som de nu försöker skylla på flyktingmottagandet.

Här går skiljelinjen mellan dem som vill låta marknaden lösa allt, lämna alla ensamma och låta dem klara sig bäst de kan och oss som vet att det krävs ett gemensamt samhällsbygge för att åstadkomma det. Det behövs en lång rad politiska reformer för att bygga vårt samhälle större så att det rymmer fler.

För att nämna ett litet axplock vill Vänsterpartiet för att tackla bostadsbristen att staten hjälper fastighetsägare, såväl privata som allmännyttiga, att finansiera byggandet av hyresrätter till mer förmånliga villkor än i dag. Det ska ske genom att staten utnyttjar sina möjligheter att låna till rekordlåg ränta. Pengarna ska sedan lånas ut till fastighetsägare och kunna täcka 25 procent av investeringskostnaden. På det sättet kan vi bygga 50 000 fler hyresrätter per år.

Samtidigt behöver vi satsa på prefabricerade bostäder och låta staten ansvara för upphandling och kostnader för bostäderna medan kommunerna tar fram mark för placering. Migrationsverket är sedan kunden som hyr bostäderna på långa kontrakt. Ett exempel på det är Västerviksmodellen. Men det kan även göras som i Härnösand där kommunen nu öppnar 400 platser för flyktingmottagande som den hyr ur till Migrationsverket. Många fler kommuner behöver göra detta. Det blir billigare och ger bättre kvalitet, och det tar bort vinstmomentet för Frasse fixare och skapar bättre möjligheter för kommunen att planera etablering. Det går att göra detta på ett vettigt sätt.

På utbildningsområdet behöver vi göra mycket mer för att nyttja de lärare och akademiker som nu kommer tillsammans med barnen och använda dem i skolan som studiehandledare och modersmålslärare. Vi behöver dessutom ge folkhögskolorna möjlighet att erbjuda språkinträdning. Det är klokt, eftersom folkhögskolor i många fall även kan och väldigt gärna vill erbjuda boendeplatser.

På arbetsmarknadsområdet behöver vi fortsätta att satsa på sfi i olika tappningar parallellt med praktik, att kartlägga kunskap och fylla på med utbildning. Vi behöver framför allt låta Arbetsförmedlingen göra det den ska, förmedla kontakt med arbetsgivare och skräddarsy insatser för den nyanlända. För att det ska fungera krävs ett ökat lokalt och regionalt handlingsutrymme.

Herr talman! Vänsterpartiet har som en del av arbetarrörelsen kämpat för ett samhälle där ingen ska kunna falla fritt mot avgrunden. Därför har vi säkerhetsnät och säkerhetslinor som förankras och hålls uppe av alla oss andra som just nu är på fast mark. Vi tycker att den tryggheten är viktig. Många av oss tycker till och med att den borde vara ännu starkare både för den som just nu klättrar men även för alla oss andra. Vi vet att det när som helst kan vara vi som faller. Även människor som just blivit en del av vårt samhälle kan falla. De behöver samma säkerhetslina, samma nät och samma trygghet.

Men nu, herr talman, använder borgerligheten flyktingar som murbräcka mot tryggheten. De säger att vi ska låta några av oss falla, att nytillkomna först måste bevisa sitt värde innan de kan få tillgång till säkerhetslinan, innan vi håller nätet när de klättrar. Det är i praktiken vad de säger när de nu ropar på att välfärden inte ska omfatta alla och att de med tillfälliga uppehållstillstånd till exempel inte ska ha tillgång till hälso- och sjukvård eller annat.

Prot. 2015/16:59
27 januari

*Ett gemensamt ansvar
för mottagande av
nyanlända*

Det är också helt konkret vad det innebär när regeringen går borgerlighetens rop på otrygghet till mötes och inför tillfälliga uppehållstillstånd som gör människor beroende av en arbetsgivare för att få stanna i Sverige. Det är farligt inte bara för dem av oss som nekas den tryggheten utan också för alla oss andra som vet att nätet när som helst kan dras undan om vi inte längre har tillräckligt värde i deras ögon.

Borgerligheten vill som vanligt lämna var och en ensam att klara sig bäst den kan. Den vill sänka löner och höja hyror för vanligt folk. Det är inget nytt. Så har det alltid varit. Vi vet också vilka andra det är som står på tur. Det är unga, arbetslösa, sjuka och människor som redan är lågavlönade som ska tjäna lite mindre.

Ser vi till de senaste dagarnas gnäll över att människor som tjänar mer än 50 000 kronor i månaden nu ska betala lite mer i skatt är det tydligt att borgerligheten inte tycker att mindre i plånboken är bra för alla. De som redan har så att det blir över ska skyddas till varje pris.

För Vänsterpartiet kan aldrig några av oss vara andra klassens medborgare. Vi vägrar att använda flyktingar som slägga mot gemensam trygghet i välfärd, arbetsliv eller rättigheter. I vårt Sverige ska ingen lämnas ensam med arbetslöshet, sjukdom, bostadslöshet eller en välfärd som inte räcker till. Vi vill bygga ett starkt samhälle där framtiden känns trygg och vi löser utmaningar tillsammans. Det är där, herr talman, skiljelinjen i svensk politik går just nu.

Anf. 4 ANNELIE KARLSSON (S):

Herr talman! Nu är det dags att skapa ett gemensamt mottagande för nyanlända. Sverige är det land i Europa som tar emot flest ensamkommande barn och asylsökande i förhållande till sin storlek. Det ställer krav på regeringen, myndigheter och kommuner.

Det civila samhället har gjort en jätteinsats och ska verkligen ha beröm. Outtröttligt varje dag med stort hjärta och glödande engagemang gör människor insatser i alla delar av landet. Jag vill passa på att lyfta fram idrottsrörelsen, som har en otroligt viktig roll.

Jag blev varm i hjärtat i måndags när man på Idrottsgalan uppmärksammade en av alla dem som gör stora insatser. Den insatsen och alla andra fantastiska insatser, goda idéer och många timmars engagemang ger mig hopp om att vi i Sverige kan ha mer gemenskap, glädje och tillit mellan människor.

Jag lyssnade också på ett par små killar för ett tag sedan. De pratade om integration. De uttryckte sig lite annorlunda än hur vi uttrycker oss i politiken och här i kammaren.

För killarna var det viktigast att de hade fått nya fotbollskompisar. Jo, vi spelar boll tillsammans med dem efter skolan, förklarade de. Men förstår ni varandra? Jadå, det går ganska bra, sa de. Vi pekar och så, och fotboll är typ detsamma överallt.

Herr talman! Ibland är det inte svårare än så. Idrotten, kulturen och maten förenar och bygger broar mellan människor. Det kan låta som klyschor, men det är faktiskt helt sant.

Ett solidariskt mottagande är avgörande för hur det går med etableringen av nyanlända. För oss socialdemokrater handlar det inte bara om att människor ska ha en säng, de ska också ha en bostad. Det handlar om att ungarna ska ha en bra skola och möjligheten att komma in på arbetsmarknaden, att ha ett jobb och få behålla ett jobb.

Om Sverige ska klara att ge människor rätt förutsättningar att bli en del av vårt land på riktigt måste vi gemensamt i hela landet ta ansvar för det. Behovet av lagstiftning är tydligt. Jag vill ge en jämförelse från mina hemtrakter i Skåne.

Kommunen Östra Göinge som ligger i nordöstra Skåne har drygt 14 000 invånare. Arbetslösheten är hög. Den är betydligt högre än i riket. Där finns i dag 454 inskrivna i etableringen.

Vellinge är en annan skånsk kommun. Den ligger ungefär två mil från Malmö. I Vellinge bor nästan 35 000 personer. Arbetslösheten är låg. Den är betydligt lägre än i riket. I etableringen finns det i dag fyra personer inskrivna.

Herr talman! I Sverige har vi höga intentioner och högt ställda ambitioner med integrationsarbetet. Det har vi därför att vi har möjlighet till det. Det har vi därför att vi bryr oss.

Samtidigt har vi en samhällsmodell som bygger på ordning och reda och en väl utvecklad välfärd. Vi kommer att klara utmaningarna, men det krävs att alla svenska kommuner hjälps åt. Därför är det glädjande att vi här i dag har en bred majoritet för uppfattningen att Sverige ska ta sig an utmaningarna tillsammans. Vi ska hjälpas åt.

Jag yrkar bifall till utskottets förslag i betänkandet.
(Applåder)

Anf. 5 PAULA BIELER (SD) replik:

Herr talman! Jag har en första fråga. I sitt anförande förde Annelie Karlsson fram att det handlar om mer än att bara få en säng och ett jobb. Det handlar om att man ska kunna ha en bostad. Bostäder räknas inte in i fördelningsnyckeln. Det är kommunernas ansvar; de borde minsann ha byggt redan tidigare. Det handlar om mer än bara ytliga saker. Det handlar om att mötas och träffas.

På vilket sätt är en tvingande lagstiftning en bra grund när kommunen anser att den inte har kapacitet och den person som placeras i kommunen vet att man där känner att de egentligen inte kan ta emot honom eller henne? På vilket sätt är det en bra grund för att fruktbara möten ska kunna ske? Och på vilket sätt tar man hänsyn till att det måste finnas bostäder om man inte tar hänsyn till att det måste finnas bostäder?

Anf. 6 ANNELIE KARLSSON (S) replik:

Herr talman! Jag tycker att detta är en ganska intressant fråga. Jag kan igen hänvisa till den jämförelse som jag gjorde i mitt anförande. Östra Göinge kommun är en skånsk kommun som har tagit ett stort ansvar för mottagandet och som har 454 personer inskrivna i etableringen. Jag besökte kommunen i fredags och diskuterade just bostadsproblematiken, som är ett problem där också. Nu har man bostadsbrist, efter många år med överskott på bostäder, och är jättenöjd med sitt beslut att antligen planera att bygga bostäder i det kommunala bostadsbolaget.

Prot. 2015/16:59
27 januari

*Ett gemensamt ansvar
för mottagande av
nyanlända*

Jag funderar över hur Paula Bieler ser på detta. Varför skulle det inte vara möjligt för Vellinge att bygga bostäder i det kommunala bostadsbolaget och se till att skapa förutsättningar? Har inte kommunpolitiker samma förutsättningar att skapa bostäder i alla kommuner? Varför skulle det vara föranlett Östra Göinge att klara den uppgiften när det för Vellinge är helt omöjligt? Jag tror att kommunpolitiker är dugliga och kan klara bostättningsproblematiken överallt. Jag tror dessutom att det är större förutsättningar att klara det om vi hjälps åt att fördela uppdraget på alla kommuner. Jag förstår inte varför vissa kommuner skulle klara uppdraget och andra inte.

Anf. 7 PAULA BIELER (SD) replik:

Herr talman! Tack för svaret, Annelie Karlsson! Givetvis kan man bygga lite runt om i landet. Det finns bostadsbrist på sina håll, och det finns alldeles för många bostäder på annat håll. Men åtminstone i min värld är det en förutsättning att bostäderna ska finnas där när personerna flyttar till kommunen. De ska inte trängas, bo på gatorna, i tält eller i baracker fram till dess att man har kommit i kapp och hunnit bygga.

Jag vill uppehålla mig vid Vellinge, för det är en av de kommuner som jag nämnde som hastigast – de 20 som har tagit emot minst antal tidigare. Detta är siffror från i somras, men om Vellinge skulle ha tagit emot lika många som snittet i Sverige hade det blivit plats för ytterligare 154. Vi vet egentligen inte om de skulle ha fått plats eftersom Vellinge uppenbarligen inte anser sig ha plats, men 154 till skulle ha blivit placerade i kommunen. Det är inte särskilt många. Om vi, som sagt, ser till snittet i hela Sverige och ser till hur många platser det skulle bli om alla tog emot lika många skulle det inte bli så mycket mer – ett par tusen platser. Det räcker inte på långa vägar för det behov vi har i dag.

Faktum är att detta inte handlar om en jämnare fördelning; det handlar om ett ökat mottagande i varenda kommun i Sverige med den mottagning som vi har i dag. Det handlar om att våra system, som redan är på bristningsgränsen, ska tvingas till ytterligare överbelastning.

I sammanhanget tycker jag att det också kan vara värt att fundera på varför situationen ser så olika ut i de olika kommunerna. Det kanske är så att de kommuner som har en bra arbetsmarknad har det för att de upprätthåller en balans och ser till att deras kommuninvånare har goda förutsättningar oavsett om de är nyanlända eller har bott där sedan tidigare.

Anf. 8 ANNELIE KARLSSON (S) replik:

Herr talman! Det är en intressant jämförelse. Vellinge tar emot 4 nyanlända, och om de hade tagit emot snittet hade de tagit emot 154. Med Sverigedemokraternas matematik spelar inte den siffran så stor roll. Jag tror att det spelar ganska stor roll om varje kommun som inte tar emot någon tar emot 150 till. Det hade spelat roll för Malmö, till exempel, som har haft ganska svårt att se till att placera alla som de har tagit emot.

När vi talar om rättvisa, solidaritet och förutsättningar för att skapa ett bra liv för människor förstår jag att det inte är argument och diskussioner som förs så tydligt inom Sverigedemokraterna. När vi talar om att vi ska ha ett värdigt mottagande och att människor ska ha en arbetsmarknad med sjysta villkor och en lön att leva på är inte det frågor som ligger så högt

upp på dagordningen hos Sverigedemokraterna. Sverigedemokraternas resonemang går alltid ut på detta: De borde inte vara här. De är för många. De kommer att stjäla vår välfärd, och de kommer att ta våra bostäder.

Det resonemanget kan man fortsätta att föra i ert parti, men vi andra som sitter här i kammaren har ett intresse av att solidariskt ta emot människor som behöver hjälp och stöd. Vi vill se till att de får en bostad, och vi vill se till att de kommer in på arbetsmarknaden så att de kan försörja sig och vara en del av vårt svenska samhälle. Det är till och med så att vi behöver dem i svensk välfärd. Det kommer att rekryteras en halv miljon välfärdsarbetare de närmaste tio åren. Vi har en hel del av dem i etableringen i dag. Vi välkomnar dem, och vi ska se till att de blir en del av det svenska samhället. Det är den resan vi börjar nu när alla kommuner tar sitt ansvar. (Applåder)

Anf. 9 HANIF BALI (M):

Herr talman! Vi ska diskutera ämnet en jämnare fördelning av nyanlända. Det är ingen hemlighet att mitt parti har haft synpunkter på denna lagstiftning, men i den sexpartiöverenskommelse som finns var detta en del av kompromissen för att se till att få ett bättre mottagande och ett lägre tryck på svenskt asylsystem. Det fanns en majoritet i Sveriges riksdag för detta även före överenskommelsen. Detta är en del av den politiska verkligheten.

Låt mig trots detta måla upp några farhågor som finns kring lagstiftningen. Om vi tittar på de kommuner som tar emot under snittet ser vi att de utmärker sig på två olika sätt.

Den ena sorten är villakommuner. Det är kommuner som har ren villakaraktär och där man har få flerfamiljsbostäder och få hyresrätter. De har en kraftig underrepresentation jämfört med rikssnittet. Det är både socialdemokratiskt styrda och moderatstyrda kommuner. Det handlar nämligen om att bostadsdemografien påverkar detta mer än hur öppet hjärta politikerna allmänt har i kommunen. Det är en viktigare faktor.

Den andra sortens kommuner och den andra viktiga faktorn, om vi tittar på vilka som rent kvantitativt är bovarna i det ojämna mottagandet, är främst pendlingskommuner till storstäder och även storstäderna själva. Den stora utmaningen finns kanske i Stockholmskommunerna; ungefär en tredjedel av feldisponeringen finns i Stockholms stad och i Stockholms läns kommuner.

Orsaken till detta är självklart inte att man har någon form av främlingsfientlig syn eller att man inte vill ta ansvar. Faktum är att dessa regioner oftast är överrepresenterade när det gäller hur stor andel utrikes födda man har. Problemet är ett annat i de här kommunerna, till exempel i min hemkommun Solna som har en stor andel utrikes födda – den sjunde största i riket. Problemet är att det inte finns några bostäder.

Problemet med regeringens ganska ensidiga bild av detta är att man inte har några åtgärder på bostadssidan. Detta kommer att skapa motsättningar. Solna kommun har haft ett flyktningmottagande under ganska lång tid. Tidigare har det inte varit något stort problem. Alla förstår att flyktingar som kommer inte har några ködagar. Vi kan knappast be dem att tälta vid Råsundastadion för att tjäna in ködagar och komma in. Vi har tidigare kunnat låta dem gå före i kön och placera dem i boenden, men det var under en tid då vi inte hade en sådan stor bostadsbrist.

Prot. 2015/16:59

27 januari

*Ett gemensamt ansvar
för mottagande av
nyanlända*

Prot. 2015/16:59
27 januari

*Ett gemensamt ansvar
för mottagande av
nyanlända*

I dag har vi en extrem bostadsbrist. Det finns människor som har betalat skatt i 50 år i det här landet och inte har råd eller möjlighet att låta sina barn flytta hemifrån utan har dem boende hemma. När de ser andra människor komma med noll köddagar och tränga sig före i kön, förmodligen av behjärtansvärda skäl enligt politikerna, skapas såklart motsättningar.

När 13 asylsökande skulle få lägenheter i Solna skapades det enorma motsättningar i kommunen. Det här är ingenting man ska underskatta. Det här är ingenting man kan vifta bort med fina tal om solidaritet. Det här är riktiga motsättningar och målkonflikter.

Faktum är att vi inte kommer att lösa den här problematiken om vi inte förbättrar bostadsmarknaden generellt i Sverige. Min farhåga är att man gör det lätt för sig genom att kommunalisera ett nationellt problem. Man kommunaliserar ett problem som handlar om att vi har en dysfunktionell bostadsmarknad i Sverige. Det problemet försöker man lösa genom att tilldela kommuner flyktingkvoter, och så säger man till kommunerna: Lös det!

Det märkliga är att Solna kommun är den kommun i Sverige som har byggt mest per capita, och trots det har vi de här motsättningarna. Det handlar inte om en brist på vilja att bygga. Det handlar inte om en brist på vilja att ta emot utrikesfödda. Det handlar inte om rasism, och det handlar inte om att man inte vill vara solidarisk. Det handlar om att vi inte har en tillräckligt bra bostadsmarknad i det här landet, och det är den här kammarens ansvar att lösa det.

Ingen kommun ute i Sverige kan ändra svensk bygglagstiftning. Ingen kommun ute i Sverige kan röra svensk hyreslagstiftning. Det är ingen kommun som kan göra det. Varför ger vi dem då ansvaret att lösa det? Varför ger vi dem plikten och skyldigheten att lösa det? Vi måste ta ett ansvar i den här kammaren och se till att få fram lösningar på bostadsbristen. Där-
efter kan man diskutera ett jämnt mottagande.

För ett par år sedan var diskussionen tvärtom, nämligen att man ansåg att det fanns överskott på bostäder lite överallt och att de nyanlända i stället valde att koncentrera sig till vissa orter. Då pratade man snarare om tvångslagstiftning åt andra hållet, alltså att man ville välja bostadsort åt de nyanlända.

Jag vågar påstå att nyanlända som skulle få tillgång till ett förstahandskontrakt i vilken kommun som helst med låg andel nyanlända inte skulle tacka nej. Ingen nyanländ skulle säga: Nej, jag vill hellre bo ihopträngd med två andra familjer i en tvåa i Södertälje i stället för att ta emot ett förstahandskontrakt i Solna. Ingen vettig person kan anta det.

Problemet är bostadstillgången. Tyvärr löser den här lagstiftningen ingenting av det. Självklart är det bra med ett jämnt mottagande, och självklart är det bra att vi får en jämn spridning och inte segregering så att vissa orter får en hög koncentration utrikesfödda och en hög koncentration nyanlända som skapar stora utmaningar för välfärden. Men det går inte att komma ifrån att detta är ett nationellt problem där regeringen tyvärr står svarslös när det gäller bostadsförsörjningen.

Det är min brasklapp när det gäller den här lagstiftningen. Jag hoppas att vi här i kammaren kan lösa de här problemen.

(Applåder)

Anf. 10 PAULA BIELER (SD) replik:

Herr talman! Den här mandatperioden kommer nog att gå till historien som en av de mest förvirrande för väljarna. Parti efter parti säger en sak utåt om vad de vill, och sedan tvingas de efter kompromisser stå och föra fram och försvara en helt annan politik. Så är fallet. Det är ändå hedervärt att man försöker förhandla på riktigt, och jag önskar givetvis att man kunde se till hela den kompetens och den åsiktsbredd som finns i kammaren när man gör detta för att faktiskt se till att representera hela landet.

Jag tänkte ta upp en annan fråga här. Precis som Hanif Bali själv har sagt är det tydligt att Moderaterna åtminstone utåt har sagt sig vara emot det här. Nu går man lite längre än under decemberöverenskommelsen och lägger inte ens egna motioner som man kan yrka bifall till, utan man nöjer sig med att föra fram det här i medierna.

En fundering jag har haft, som jag även tog upp i min följdmotion, är detta att anhöriginvandrare omfattas. Moderaterna är ett av de partier som har tryckt på hårdast för att det ska vara rimliga försörjningskrav och rimliga förutsättningar för att man ska få ta hit sin familj.

Hur ser ni på det faktum att anhöriginvandrare i så fall ska omfattas av en reform som går ut på att man placerar dem och ser till olika förutsättningar för försörjning och var det finns möjlighet att ta emot? Borde inte åtminstone bostadsorten redan vara ordnad om försörjningskraven är uppfyllda, eftersom man rimligtvis bosätter sig med den man är anhörig till när man flyttar hit?

Anf. 11 HANIF BALI (M) replik:

Herr talman! Det finns det i den lagstiftning som gäller anhöriginvandring. Det här var ju också en del av sexpartiöverenskommelsen, nämligen att man ska ha försörjningsskyldighet. Däri ingår också att man ska ha en tillräckligt stor bostad. Man kan inte bara låta hela sin familj anhöriginvandra och bosätta sig i en etta och sedan dyka upp på socialkontoret dagen efter och säga: Jag vill ha en större bostad nu. Man måste helt enkelt planera.

De som täcks av försörjningsskyldigheten, vilket var en viktig förhandlingspunkt i den här sexpartiöverenskommelsen, har skyldigheten att på egen hand ordna en större bostad innan man väljer att låta sin familj anhöriginvandra till Sverige.

Det här är alltså någonting som är hanterat i den sexpartiöverenskommelse som finns. Jag kan förstå att det är förvirrande för Sverigedemokraterna att man gör kompromisser. Det är kanske inte vanligt hos dem, och jag förstår därför att man inte har den erfarenheten. Men i grund och botten handlar svensk politik om att föra fram den bästa möjliga politiken. Jag tror att Sverigedemokraterna är fullt kapabla att räkna mandat och att de förstod att det fanns en mandatfördelning som gjorde det omöjligt att stoppa den här lagstiftningen. Men vi behövde också mandat för att genomföra till exempel försörjningsskyldigheten och många andra viktiga regler, till exempel den om tillfälliga uppehållstillstånd, som vi lyckades få på plats med den här överenskommelsen.

Anf. 12 PAULA BIELER (SD) replik:

Herr talman! Nej, jag har inte alls svårt att förstå att man behöver kompromissa. Tvärtom sa jag att jag att det var bra och att det är synd att man

Prot. 2015/16:59
27 januari

*Ett gemensamt ansvar
för mottagande av
nyanlända*

inte är villig att förhandla med hela den parlamentariska församling som svenska folket har valt. Jag tycker att det är fullt rimligt att de beslut som fattas här faktiskt ska ha tagit hänsyn till alla perspektiv och alla åsikter som svenska folket har valt att ha representerade i kammaren.

Jag tror att du missförstod min fråga, Hanif Bali. Jag är fullt medveten om att man har fått igenom vissa försörjningskrav. Det jag är tveksam till är: Hur tror man att de här kraven kommer att uppfyllas om man ändå har lämnat utrymme i lagstiftningen för att även anhöriginvandrare ska kommunplaceras enligt fördelningsnycklar? Om vi har vettiga och välfungerande försörjningskrav som innebär att man behöver ha en bostad stor nog för att ta hit sina anhöriga borde de anhöriga inte slussas tillbaka in i ett kommunplaceringssystem. Då borde de rimligtvis bosättas med den de flyttar hit till som anhöriga.

Uppenbart har man inte, från åtminstone endera sidan, förtroende för att de här försörjningskraven kommer att ha särskilt stor effekt eller omfatta särskilt många, precis som de försörjningskrav som infördes under alliansregeringen inte heller gjorde i slutändan.

Jag kan avsluta med att säga att eftersom det är mandaträkning som är viktigt ser jag fram emot att det här blir en kortlivad lag. Oavsett om det blir nyval eller ordinarie val ser mandatfördelningen ut att förändras ganska tydligt, och då bör det bli en helt annan majoritet i kammaren.

Anf. 13 HANIF BALI (M) replik:

Herr talman! Om du har synpunkter på hur förhandlingarna har skett, Paula Bieler, är det rimligt att du riktar den kritiken till dem som bjöd in till förhandlingarna. Men jag ser det inte som en alltför stor förlust att Vänsterpartiet inte var med, i alla fall när överenskommelsen slöts.

När det gäller anhöriginvandringen kommer det inte – utifrån vad jag kan utvärdera av lagstiftningen, men också i kombination med andra lagar – att leda till att någon blir kommunplacerad och sedan kan välja att anhöriginvandra efter det. Det kommer inte att gå till riktigt på det sättet. Om anhöriginvandringen sker efter att man har blivit kommunplacerad kommer man inte att kunna gå tillbaka in i Migrationsverkets omsorg för att senare utplaceras till en annan kommun via utjämningsystemet.

Anhöriginvandring är däremot viktig att ha med som en nyckel. Många kommuner, till exempel Solna som jag tog upp tidigare, har stor anhöriginvandring eftersom det i kommunen redan finns en stor population av utrikes födda, som har högre benägenhet att ta hit anhöriginvandrare. Då blir det orimligt att, som Socialdemokraterna gör, bara räkna antalet nyanlända. Även antalet anhöriginvandrare måste finnas med i den totala beräkningsgrunden. Annars blir det en ganska orättvis fördelning av nyanlända.

Anf. 14 MARCO VENEGAS (MP):

Herr talman! Jag vill börja med att yrka bifall till förslaget i betänkandet.

Den 23 oktober 2015 enades sex partier om en rad åtgärder för ett hållbart mottagande och snabbare etablering av nyanlända flyktingar.

Att låta kommunerna ta lika stort ansvar är inte i första hand en rättvisefråga utan en etableringsfråga, eller varför inte integrationsfråga. Att ansvarstagandet är så olika påverkar inte bara vilka chanser den nyanlände har på arbetsmarknaden. Det påverkar också vilka hon eller han möter på Konsum eller vilka möjligheter hon eller han har att lära sig språket och liknande.

Under lång tid har vi politiker diskuterat hur vi ska hantera att vissa kommuner tar ett väldigt stort ansvar för flyktingmottagningen medan andra knappt tar emot någon enda flykting. År efter år har vissa hävdade att tvång inte är nödvändigt och att detta är en obalans som vi kan komma till rätta med på frivillig väg. Ändå har obalansen inte försvunnit.

För att förstå hur olika det har sett ut kan man titta på statistiken som visar att vid tidpunkten för migrationsöverenskommelsen tog Ljusnarsberg i Örebro län emot 134 nyanlända per 1 000 invånare medan Danderyd, utanför Stockholm, bara tog emot en person per 1 000 invånare. Till Danderyds försvar ska sägas att sju kommuner tog emot ännu färre flyktingar.

Att regeringen tillsammans med oppositionen nu kan genomdriva denna förändring är därför inte bara positivt utan också nödvändigt för att det ska bli en jämnare fördelning mellan kommunerna. Miljöpartiet tycker att det är särskilt bra att besluten om anvisning inte ska kunna överklagas av kommunerna. Det skulle kunna leda till att mottagandet fördröjs och att etableringsprocessen för individen försenas, vilket motverkar syftet med förslaget.

Herr talman! Antalet anvisningsbara platser med nuvarande system blir långt ifrån tillräckligt under de kommande åren, vilket konstateras i betänkandet. De långa väntetiderna, konsekvensen av den nuvarande ordningen, leder till att etableringen på arbetsmarknaden och i samhället fördröjs.

Jag själv kom till Sverige från Chile 1985. I Nyköping, kommunen som tog emot mig, fick jag möjlighet till både utbildning och jobb tidigt efter ankomsten och fick en bra start i Sverige. Kommunerna har en central och viktig roll i etableringen av nyanlända invandrare. Bland deras viktiga uppgifter finner vi bostadsförsörjning, svenska för invandrare, annan vuxenutbildning, skola, förskoleverksamhet och samhällsorientering.

Syftet med lagförslaget är att förbättra och påskynda etableringen i samhället, och bosättningen är ett av de viktigaste inslagen i processen.

Ju fler kommuner som delar på ansvaret, desto bättre resultat får vi i landet som helhet. Om detta sker proportionerligt, i förhållande till arbetsmarknadsförutsättningar och befolkningsstorlek, blir det ännu bättre.

För några år sedan lanserade Socialdemokraterna parollen Alla ska med. Jag tycker att den passar särskilt bra när man talar om nyanlända. Ingen förlorar på en bättre etablering, men många förlorar på att människor inte kommer in i samhället. Där är ett solidariskt ansvar för flyktingmottagandet avgörande.

(Applåder)

Anf. 15 JOHANNA JÖNSSON (C):

Herr talman! I många kommuner runt om i landet är situationen ansträngd efter höstens kraftiga ökning av antalet människor som sökt asyl i Sverige. Att i ett sådant läge öka kraven ytterligare på kommunerna när det gäller att ta emot nyanlända kan verka ganska motsägelsefullt. Men saken är den att det hänger ihop.

Många av de kommuner som i dag har det allra svårast är kommuner med ett oproportionerligt stort antal asylsökande. Det kan handla dels om kommuner med flera stora asylboenden, dels om kommuner där många asylsökande och nyanlända själva har valt att bosätta sig, ofta hos släkt eller vänner. I de fallen har kommunerna väldigt lite att säga till om. Det är på sätt och vis redan ett tvång.

Samtidigt finns det fortfarande, vilket flera redan har påpekat, en rad kommuner som knappt tar något ansvar alls. Det gäller även många mellanstora kommuner, som visserligen tar emot några men absolut inte i närheten av det antal som de borde ta emot.

I den flyktinguppgörelse som vi i Alliansen gjorde med regeringen i höstas ingick den anvisningslag som vi nu debatterar. Visst hade det varit bättre om kommunerna hade ökat sitt mottagande frivilligt, men trots flera års försök med både morötter och moraliska påtryckningar har det inte skett i tillräcklig omfattning.

Vi i Centerpartiet har, liksom många andra här i kammaren och utanför, påpekat att vi måste få till ett jämnare mottagande i landet. Det är absolut nödvändigt. Vi föreslog i januari förra året att tydliga ekonomiska incitament skulle införas. Det var vårt förslag och den väg som vi ville se. Det var också det jag skrev om i den debattartikel som Paula Bieler tog upp tidigare.

Samtidigt som vi föreslog de ekonomiska incitamenten pekade vi på en rad åtgärder som måste till för att göra det lättare för kommunerna att ta emot. Det handlar bland annat om full ekonomisk kompensation för mottagandet. Det handlar också om att man vid fördelningen av nyanlända måste räkna in anhöriga asylsökande, ensamkommande och så vidare, vilket Hanif Bali talade om tidigare. Nyckeltalen måste vara mer rättvisa – om man vill kalla det så – för att det ska verka rimligt för kommunerna att öka sitt mottagande.

Det handlade också om att vi behöver ha flexibilitet för att få till ett jämnare mottagande eftersom kommuner på många olika sätt har olika förutsättningar.

De här faktorerna finns nu till viss del med i den anvisningslag som vi ska fatta beslut om. Det tycker vi såklart är bra. Det finns en flexibilitet – man kan ha regional samverkan för att försöka komma överens inom regioner och mellan kommuner. De nästan 10 miljarderna extra som ska delas ut till kommunerna vet vi har betytt väldigt mycket för många kommuner för att klara av det här. Dessutom ska alla typer av mottagande nu räknas in i nyckeltalen.

Det här är bra, men det räcker inte. Vi måste fortsätta lyssna på kommunerna. Bostadssituationen och den akuta bostadsbristen i många kommuner är det absolut största hindret för att kunna öka mottagandet. Det enda jag kan säga i det här läget, när regeringen har bjudit in till blocköverskridande samtal om just bostadspolitiken, är att jag håller tummarna allt jag kan för att man kommer fram till saker som gör verklig skillnad.

Just nu sitter över 10 000 personer som redan har fått permanent uppehållstillstånd i Migrationsverkets överfulla anläggningsboenden. Det här är personer som borde vara i full gång med att etablera sig i samhället men som i stället får sitta och vänta, ofta sysslösa och med en växande frustration. Samtidigt är Migrationsverket på jakt efter 20 000 nya boende-

platser – dels för att säsongboenden och vissa evakueringsboenden behöver stänga, dels för att råda bot på den överbeläggning som råder och som leder till motsättningar på många asylboenden.

Vi i Centerpartiet har lagt fram en mängd förslag för att förändra hela mottagningssystemet. Stora reformer måste till för att förbättra både det initiala mottagandet och integrationen på lite längre sikt. Vi har bland annat föreslagit att kommunerna ska få både makt över och resurser till större delar av mottagandet och boendesituationen, framför allt för utsatta grupper. Det är också för att man ska få en bättre kedja i mottagandet så att de asylsökande redan från början vet var de ska hamna, kan sätta igång med sin etablering och då blir kvar på samma plats för att barnen inte ska ryckas upp från skolan och så vidare.

I dag talar vi om anvisningslagen. Jag yrkar bifall till utskottets förslag. Men vi behöver fortsätta tala om det här, och vi i Centerpartiet kommer att fortsätta lägga fram en mängd förslag på det här området.

Anf. 16 PAULA BIELER (SD) replik:

Herr talman! Vi ska lyssna mer på kommunerna, säger Johanna Jönsson – samma kommuner som trots både morötter och moraliska påtryckningar inte har ökat sitt mottagande, i alla fall inte i tillräckligt hög grad för att det ska passa Johanna Jönsson.

Min fråga till Johanna Jönsson är helt enkelt vilken syn hon har på Sveriges kommuner. Varför tror hon att så många kommuner enligt hennes egen uppfattning inte lyssnar på dessa moraliska påtryckningar? Är en majoritet eller alldeles för många av Sveriges kommuner och politiker runt om i landet helt enkelt omoraliska?

Anf. 17 JOHANNA JÖNSSON (C) replik:

Herr talman! Nej, jag anser inte att Sveriges kommuner är omoraliska. Jag vet inte om jag gjorde citattecken eller inte runt ”moraliska påtryckningar” – det var något jag hade tagit från en debattartikel jag läste tidigare i dag, nämligen.

Vad är min syn på Sveriges kommuner och att de inte har ökat sitt mottagande? Ja, själv reste jag runt jättemycket under förra våren. Jag var i ungefär 50 kommuner. De har väldigt olika anledningar till att de inte har ökat sitt mottagande. I vissa större städer som jag besökte visste inte ens de ledande politikerna som har ansvar för de här frågorna hur stort mottagande man hade. När jag påpekade att de inte tog emot så många som fördelningstalet sa blev de förvånade. Det var verkligen så det såg ut. Det förvånar många att det har varit på det sättet, men jag tror att man i många kommuner helt enkelt inte har pratat om det.

Jag jobbade själv tidigare med de här frågorna i Stockholms stad, och där var det ofta ett tjänstemannabeslut. Det lades fram ett papper som sa ungefär hur det borde se ut, och sedan klubbade man igenom det utan diskussioner. Jag tror att den här frågan har lyfts upp på agendan under senare tid och att man i många kommuner har börjat arbeta politiskt med frågan efter det.

Bostadsfrågan är absolut avgörande, som jag sa, och den måste få större utrymme om det här över huvud taget ska gå. Paula Bieler tog själv upp bostadssituationen och varför den inte finns med i lagstiftningen. Det

Prot. 2015/16:59
27 januari

*Ett gemensamt ansvar
för mottagande av
nyanlända*

ska ju också till en förordning om hur länstalen ska fördelas nere på kommunnivå. Där kommer bostadsfrågan troligtvis att finnas med, så den är på sätt och vis invävd. Men det är klart att det måste till massor för att det ska gå.

Dock handlar det inte bara om bostadsfrågan. Jag har träffat vissa kommunstyrelseordförande som har *bett* om en tvingande lag eftersom man helt enkelt har svårt att hantera en lokal opinion. Det är också en svår sak i det här.

Det finns alltså många olika delar. Jag skulle kunna fortsätta och rabbla upp många fler.

Anf. 18 PAULA BIELER (SD) replik:

Herr talman! Det är bra att det finns en insikt om att det finns många olika anledningar till att kommuner inte har ansett sig kapabla att ta emot personer på ett värdigt sätt.

Johanna Jönsson talar liksom många andra här i kammaren om att man ska ta sitt ansvar. I min värld är det självklart att om man tar sitt ansvar, då ser man till att man bygger ett välfungerande och välmående samhälle. Man ser till de invånare som redan bor här. Man ser till förutsättningarna för att ta emot nyanlända och för att väva samman ett samhälle.

Och man bygger inte det på tvång. Man bygger inte det på att berätta för människor: Ni måste bo här, i den här kommunen – trots att den inte anser sig kapabel att ta emot er, trots att den inte har bostäder, trots att det finns personer på orten som inte är beredda att välkomna er, trots att det inte finns någon arbetsmarknad, trots att det inte räcker till.

I min värld är det alldeles oförståeligt hur man kan tala om ansvar och samtidigt vilja fördela människor – som om de vore någonting som kan fördelas – i ett system som är på bristningsgränsen, i många fall till och med över bristningsgränsen, och tro att det löser sig bara det blir jämnt, bara vi ökar ännu mer, bara vi pushar på ännu mer, för det har ju inte brustit tillräckligt ännu. Man har inte tagit emot tillräckligt många. Det är för mig alldeles ofattbart.

Vill man ta sitt ansvar ser man givetvis till att mottagandet fungerar och är värdigt. När jag började fundera på de här frågorna, långt innan jag tittade på mitt parti, var det just för att jag redan då såg att det mottagande vi hade i Sverige inte var värdigt. Vi hade segregation som byggdes upp. Vi hade tolksystem som inte fungerade och människor som fastnade i bidragssystem.

Ändå har man fortsatt, och man fortsätter än i dag, att pusha på ytterligare och försöka tvinga in så många som möjligt i ett system som totalt har havererat. Det är för mig totalt oförståeligt, och jag förstår inte hur man samtidigt kan ta ordet ansvar i sin mun.

Anf. 19 JOHANNA JÖNSSON (C) replik:

Herr talman! Att bygga ett hållbart samhälle och att samhället ska hålla ihop tycker även jag är oerhört viktigt. För mig är det dock så att människor är människor oavsett om de finns i Sverige eller om de finns utanför Sverige. Här tycker jag att ansvar är ett ganska lämpligt ord att använda – ansvaret man har för människor, oavsett om de är här eller någon annanstans, och för att bygga ett samhälle som håller ihop på flera sätt.

Oavsett om man vill det eller inte kommer Sverige och svenska medborgare, människor som finns i Sverige, att påverkas av hur situationen ser ut även globalt. Det tror jag är viktigt att komma ihåg.

När man talar om ett jämnt mottagande i Sverige måste man ha med sig det som jag tog upp, nämligen att vi till viss del har ett tvång redan i dag. Vi har ett mottagande i kommuner där man inte kan säga någonting om saken som har lett till en oerhört ojämn fördelning i landet.

De här personerna finns redan på plats. Jag förstår att det är enklare för en sverigedemokrat att låtsas som om de inte existerar eftersom man inte vill att de ska vara här över huvud taget, men jag har ännu inte hört Sverigedemokraterna säga att man vill skicka ut de personer som har skyddsskäl och som redan har kommit in i landet. De behöver fördelas alldeles oavsett. De behöver kunna bosätta sig någonstans.

Att ha det som i Uppvidinge eller Hultsfred eller Ljusnarsberg, där man har ett oproportionerligt stort antal, är inte hållbart. De här personerna behöver komma ut på olika sätt, etablera sig, få jobb och bidra till samhället. Det är på det sättet man kan få till ett värdigare mottagande i nuvarande system.

Anf. 20 ROBERT HANNAH (L):

Herr talman! Vi har under hösten sett en dramatisk ökning av antalet asylsökande i Sverige. Totalt sökte 160 000 individer skydd här under förra året. Vi vet alla vilka stora utmaningar det innebär för integrationen, arbetsmarknaden, bostadssektorn, utbildningssystemet och så vidare.

Samtidigt finns omkring 12 000 individer kvar i Migrationsverkets mottagningssystem trots att de fått uppehållstillstånd och bör placeras i någon kommun där de kan påbörja sin etablering. Sammanlagt finns nu 180 000 människor i vårt mottagningssystem. Det är onekligen många.

I en rapport som kom från Riksrevisionen för två år sedan gjordes uppskattningen att uppemot 25 000 individer med uppehållstillstånd skulle vara kvar i mottagningssystemet hösten 2016, det vill säga den kommande hösten, på grund av att de inte fått en kommunplacering, vilket i de flesta fall berodde på att det inte fanns bostäder. Det var alltså före den dramatiska ökningen av asylsökande i höstas. Därför måste någonting göras.

Allt tyder i dag på att Migrationsverkets mottagningssystem helt håller på att korka igen, och fler och fler individer blir kvar där efter att de erhållit uppehållstillstånd och skulle ha anvisats till en kommun.

Det var mot den bakgrunden vi i Liberalerna tidigt i höstas aviserade att vi hade för avsikt att stödja en lag som innebar att alla kommuner måste ta emot nyanlända och att en del kommuner skulle behöva ta emot fler än de slutit avtal om eller fler än de själva hade önskat.

Nu ligger propositionen och utskottsbetänkandet på riksdagens bord, och en ny lagstiftning ska förhoppningsvis klubbas i eftermiddag. Vi i Liberalerna kommer att rösta för en sådan lag. Det finns sedan den migrationspolitiska överenskommelsen i höstas en bred enighet om denna fråga.

För oss liberaler är det solklart att principen bör vara att på samma sätt som vi liberaler strävar efter ett gemensamt ansvarstagande i Europa, där alla länder tar emot flyktingar och där fördelningen inom Europa är mer rättvis, bör alla kommuner i Sverige dra sitt strå till stacken och ta emot nyanlända. Det är inte rimligt att ett antal kommuner ska dra ett mycket stort och tungt lass medan andra helt fransäger sig ansvar.

Prot. 2015/16:59
27 januari

*Ett gemensamt ansvar
för mottagande av
nyanlända*

Men, herr talman, det handlar inte bara om kommuner utan också om individer. För oss liberaler går individer före systemen, alltid. Individerna går först. När personer blir kvar i mottagningssystemet, trots att de har fått uppehållstillstånd, försämras möjligheterna att lära sig språket, få ett jobb och komma in i samhället. De välkomnas in i Sverige men inte hem till Sverige. Det är stor skillnad mellan att tvingas stanna kvar i Migrationsverkets boende och att verkligen komma in i landet och välkomnas.

Om svenska myndigheter har fattat beslut om att en person får asyl, och därmed har rätt att stanna i Sverige och bygga sig en framtid i vårt land, då måste det också finnas förutsättningar för personen i fråga att få jobb, utbildning och möjlighet att bygga sitt nya liv här. Det borde vara helt uppenbart för alla partier i riksdagen.

Detta är en pusselbit av många för att kunna förbättra integrationen i Sverige och få en mer fungerande ordning i migrationspolitiken. Samtidigt måste de kommuner som tar det allra största ansvaret få ökat stöd. Från Liberalernas sida är vi därför kritiska till att regeringen – Miljöpartiet och Socialdemokraterna – å ena sidan talar om ansvarsfördelning och ökade resurser och å andra sidan har tagit bort den extra prestationsbaserade bonusen till de kommuner som drar det tyngsta lasset som mottagandekommuner. I Liberalernas budgetförslag fanns systemet med prestationsbaserad bonus kvar. Regeringen borde starkt överväga att återinföra det i nästa budget.

Herr talman! Från Liberalernas sida saknar vi också viktiga förslag på integrationsområdet. Vi frågar oss om regeringen ens har någon integrationspolitik. Inte minst gäller det förslag för att få fart på byggandet och sänka trösklarna in på arbetsmarknaden. Jag kan garantera att det inte är lätt för någon att ta sig igenom Mehmet Kaplans bostadsmarknad och Ylva Johanssons arbetsmarknad. Det ser vi särskilt när det gäller unga individer som är nytexaminerade från universitetet. Hur ska då en nyanländ person som fått en kommunplacering kunna ta sig igenom dessa trösklar och välkomnas in i samhället?

Vi ser en regering som står handfallen inför de stora utmaningarna som Sverige nu möter. De förslag som har presenterats är antingen sådana som Liberalerna och Alliansen tidigare initierat utredningar om eller sådana som vi redan kommit överens om över blockgränsen. Var finns regeringens egen integrationspolitik?

Nya skarpa förslag lyser med sin frånvaro trots att det borde vara självklart för alla att de reformer som nu genomförs kommer att behöva följas upp av fler och mer långtgående reformer om vi ska klara utmaningarna och kunna välkomna människor inte bara in i Sverige utan också hem till Sverige.

Med dessa ord, herr talman, yrkar jag bifall till utskottets förslag i betänkandet och avslag på reservationerna.

Anf. 21 DÉSIRÉE PETHRUS (KD):

Herr talman! Det förslag vi i dag debatterar om att alla kommuner ska ta ett gemensamt ansvar för mottagande av nyanlända är en lag som kommit till i en extrem situation.

Det stora antalet flyktingar som kommit till Sverige under det senaste året har inneburit ett stort tryck på asylsystemet. Det vi ser i dag är ett stort antal personer som är fast på asylboendena – ungefär 10 000 – trots att de fått uppehållstillstånd och därmed ska vidare till kommunplacering. Först när de har en kommunplacering kommer de in i den så kallade etableringsfasen, den fas då de framför allt via Arbetsförmedlingen ska söka jobb, läsa svenska, genomgå samhällsorientering och så vidare.

Målsättningen är att personerna ska ha sitt boende ute i kommunerna och framför allt få möjlighet att bli självförsörjande. Att snabba på den integrationsprocessen har vi alla att vinna på. Därför måste vi nu ha en lag som ser till att vi snabbt efter beslut om uppehållstillstånd får en kommunplacering ordnad.

Våra kristdemokratiska kommunpolitiker var väl inledningsvis inte helt förtjusta i idén med kommuntvånget, men så småningom har de, efter moget övervägande, accepterat och sagt ja till att det är nödvändigt att vidta åtgärder och införa lagen, som innebär att kommunen är skyldig att efter anvisning ta emot en nyanländ invandrare för bosättning i kommunen. Kommunens självbestämmande påverkas, men det är, som vi ser det, i nuläget viktigt att så snabbt som möjligt få personer in i integrationsfasen ute i kommunerna.

I dag finns en stor andel personer som valt eget boende, så förslaget berör egentligen inte dem som väljer att på eget sätt ordna sin boendesituation. En ganska stor andel av de nyanlända har också gjort det. Men de som själva inte kunnat hitta ett eget boende behöver vår hjälp.

Enligt lagförslaget ska det vid fördelningen av anvisningarna till kommunerna tas hänsyn till kommunernas arbetsmarknadsförutsättningar, befolkningsstorlek och sammantagna mottagande av nyanlända invandrare och ensamkommande barn samt till omfattningen av asylsökande som vistas i kommunerna.

Det förslag som vi i dag ska fatta beslut om är ett resultat av den överenskommelse på migrationsområdet som regeringen och Alliansen slöt i oktober. Anledningen var att vi, när vi såg omfattningen av asylansökningarna, såg oss tvungna att agera. Vi såg att det frivilliga systemet med kommunplaceringar, som tidigare hade uppmuntrats, inte räckte till.

Vår förhoppning är, herr talman, att vi nu får en snabbare etablering av nyanlända och att vi därmed frigör platser på asylboendena. När vi får en skjuts i integrationsprocessen och kommunerna tar sitt ansvar kommer vi naturligtvis även att behöva en bra arbetsförmedling som kan göra ett gott arbete i etableringsfasen så att människor snabbt kommer in i arbete.

Den tid det i dag tar för att etablera sig på den svenska arbetsmarknaden är redan alldeles för lång. Den måste vi korta. Människor får gå i väntan med sänkt självförtroende som resultat. De som har en utbildning eller yrkeskunskaper löper risken att deras kompetens på det aktuella området minskar. Det är en vinn-vinnsituation om vi så snabbt som möjligt får ut personerna i kommunerna men framför allt om vi så snabbt som möjligt får dem i arbete och självförsörjning.

Med det yrkar jag bifall till utskottets förslag i betänkandet.

Anf. 22 PAULA BIELER (SD) replik:

Herr talman! Det har varit intressant att lyssna på anförandena från samtliga som har varit uppe i debatten. Désirée Pethrus nämner det som

Prot. 2015/16:59
27 januari

*Ett gemensamt ansvar
för mottagande av
nyanlända*

också Johanna Jönsson var inne på tidigare, nämligen att vi i princip redan har haft visst tvång. Vi har haft EBO-lagstiftningen, och personer har kunnat bosätta sig var de vill. Det har lett till en oproportionerlig fördelning, säger man. Man skulle också kunna säga att det har lett till en situation där kommuner har tvingats ta emot fler än de klarar av. Där har vi fått system som fallerat och personer som fastnat i utanförskap.

Lösningen på detta ska vara mer tvång, säger man. Då hamnar ännu fler kommuner i samma situation. De får ta emot fler personer än de anser sig klara av och fler än de har förberett kapacitet för. Det går inte ihop.

En annan intressant aspekt är att man talar om hur viktigt det är att så snabbt som möjligt komma ut ur etableringsinsatserna och etableringsystemen. Det skulle det säkert ha varit om systemen funkade, men det gör de ju inte. Jag vet inte hur många gånger det har sagts i olika debatter, även i denna kammare.

Sverige toppar internationellt olika mätningar där man försöker se vilken politik man har fört för att bygga upp integrationspolitik. Vi är jättebra på att bygga integrationspolitik. Problemet är bara att den inte funkar.

Precis som Désirée Pethrus själv säger tar det alldeles för lång tid för personer att komma in i vårt svenska samhälle. Det spelar ingen roll om det blir jämnare fördelat när det bara handlar om att man på papper får en anvisning och kommer in i ett system som inte fungerar. För mig är det alldeles oförståeligt att ett parti som Kristdemokraterna, som ofta pratar om decentralisering och om att lyssna nedifrån för att ta reda på vilka behov och förutsättningar som finns, tycker att vi ska skjuta ifrån oss ansvaret för att lösa detta till kommunerna eftersom vi på statligt håll kan räkna ut fördelningsnycklar och hur många de borde kunna ta emot.

Anf. 23 DÉSIRÉE PETHRUS (KD) replik:

Herr talman! När det gäller tvånget har vi haft en diskussion. Våra kommunpolitiker gick faktiskt före partiet här, så det kom underifrån. Våra kommunpolitiker i Sveriges Kommuner och Landsting, SKL, sa att vi behöver denna lagstiftning. De drev på oss i riksdagen.

Jag tycker att vi har haft ett underifrånperspektiv där våra kommunpolitiker har fått säga sitt. De har sagt att detta är nödvändigt.

När det gäller tiden för etablering förstår jag inte hur Paula Bielers argument för att inte ha en kommunanvisningslag skulle snabba på den. De det handlar om är i dag ungefär 10 000 personer som nu finns på asylboenden. De platserna behöver vi till att börja med. Men de kan ju inte börja med sitt liv, med ett arbete när de sitter på ett asylboende. De måste få veta var de ska bo. Vad är Paula Bielers alternativ för dessa 10 000 personer som sitter fast på asylboenden om vi inte kan se till att få ut dem i kommunerna?

Detta är en nödåtgärd. Våra kristdemokratiska kommunpolitiker hade önskat en tillfällig lag, för vi tror att situationen just nu är extrem. Men nu gäller den här lagen tills vidare. Vi får väl se hur länge vi kommer att behöva ha en sådan lagstiftning. Men vad är det för alternativ som Paula Bieler ser, om jag nu får ställa den frågan?

Anf. 24 PAULA BIELER (SD) replik:

Herr talman! Tack för frågan, Désirée Pethrus! Som jag sa tidigare blir det förhoppningsvis en kortvarig lag eftersom det rimligtvis bör finnas en annan majoritet efter nästa val.

Det är uppenbart att situationen är ohållbar. Jag tror dock inte att lösningen på detta är att låtsas som om den slutar vara ohållbar bara för att man skjuter ifrån sig ansvaret från statligt håll och fördelar människor runt om i landet, så att ännu fler kommuner fallerar och så att mottagandet inte fungerar någonstans. Då finns det inte goda förutsättningar någonstans för att ha ett välfungerande, balanserat och förberett mottagande.

Jag tror att det är oerhört viktigt att vi alla är ärliga med att detta inte kommer att lösas snabbt. Det finns ingen quickfix, alldeles oavsett vad alla ni andra i den här kammaren säger. Det kommer att ta jättelång tid, för den politik som Sverige har bedrivit har varit oerhört oansvarig under alldeles för lång tid. Våra system är överbelastade. De signaler man har skickat till omvärlden har lett till att alldeles för många personer har riskerat sitt liv för att ta sig till något som inte existerar.

Det är en oansvarig och humanitärt vidrig politik som har förts. Det finns inte en fiber i min kropp som inte är övertygad om detta. Jag kan bara beklaga att vi är i den situation där vi är just nu, där människor världen över far illa på grund av felprioriteringar av västvärlden, som dämpar sitt samvete genom att uppmuntra personer att ta sig hit. Vi låtsas att vi hjälper dem genom att låta dem fastna i bidragssystem. Vi tar sönder våra egna samhällen för att våra system fallerar.

Detta kommer att ta tid. Jag har ingen quickfix för detta, men jag kan lova att jag kommer att jobba under lång tid för att sakta bygga upp ett Sverige som fungerar igen, där samtliga som bestämmer sig för och får rätt att bli permanent boende i vårt land kan byggas in i samhället över tid.

Anf. 25 DÉSIRÉE PETHRUS (KD) replik:

Herr talman! Paula Bieler menar att det kommer att bli en kortvarig lag. Nu vill ju vi se en alliansregering. Jag är inte alldeles säker på att vi kommer att behöva riva upp den här lagen. Förhoppningsvis får vi igång ett system som fungerar, och sedan kanske det går av sig självt. Jag är inte så säker på att detta med tvånget kommer att vara ett jättestort problem.

Paula Bieler frågar om en quickfix. Självklart finns det ingen sådan. Jag tror inte att det är någon här som tror att allt kommer att lösas enkelt. Då tänker jag egentligen med på det som handlar om integrationen och om att komma i arbete. Jag antar att Paula Bieler följer debatten om dem som kommer hit. De som kommer hit säger att de vill ha en ny framtid. De vill ha ett arbete. De vill komma in i jobb. De vill ha sina barn i skola och börja ett nytt liv.

Låt oss då ta vara på den möjligheten. De människor som kommer hit ska också få möjlighet till arbete. Här håller vi i Alliansen på att jobba fram flera olika nya förslag inom våra partier. Vi tror att det kommer att behövas stora förändringar för att snabba på integrationen. Vi gjorde mycket med en ny arbetsmarknad, RUT- och ROT-marknaden, men vi kommer att behöva göra mer för att sänka trösklarna in i arbete. Jag hoppas att vi snart får möjlighet att komma till makten och göra detta.

Jag tror heller inte att människor kommer hit för att få bidrag, utan de kommer hit för att bygga sig en ny framtid. Det hoppas jag att vi ska vara med och bygga under nästa mandatperiod.

Anf. 26 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S):

Herr talman! I dag är det Förintelsens minnesdag. Det är en dag att minnas och att dra lärdom av. Det är också en dag för att ta ansvar i vår tid: Aldrig mer.

Det är viktigt att påminna om detta när vi talar om människor som flyr från krig, från förtryck och förföljelse, och söker en fristad i vårt land eller i något annat land. De kom kanske inte precis när vi hade gott om lediga lägenheter eller när vi var allra bäst rustade i mottagandet. Det ligger likasom i sakens natur – i flyktens natur – att det inte var som bäst förberett precis då.

Vi har sett en höst med otroligt många människor på flykt. I jämförelse med tidigare har det varit oerhört många människor som har flytt till Europa. I det läget har Sverige tagit det största ansvaret. Vi har varit en humanitär stormakt under hösten. Vi har tagit emot fler än något annat EU-land.

Det är naturligtvis inte hållbart i längden att Sverige ensamt eller ganska ensamt tar det ansvaret när andra länder inte gör det. Det har också tvingat oss till en situation där vi har behövt lägga om politiken i syfte att fler ska söka asyl i ett annat land och färre i Sverige, för att ge oss ett andrum. Men vi ska också vara stolta över det som vi har gjort och över att så många människor har fått komma till Sverige.

Den som får uppehållstillstånd i Sverige och har asylskäl måste kunna etablera sig i Sverige. Man måste kunna arbeta och bidra och bygga sin framtid här. Och Sverige är ju våra kommuner. Det finns ju ingen annanstans i Sverige man kan etablera sig än i en kommun. Det är så det fungerar. Det betyder att det är viktigt hur samspelet ser ut mellan kommunerna och mellan staten och kommunerna.

Låt mig vara tydlig: Sveriges kommuner tar ansvar. Sveriges kommuner tar emot fler och fler nyanlända. Sveriges kommuner gör ett fantastiskt jobb i dag. Det är där arbetet sker. De gör ett fantastiskt jobb med att ta emot nyanlända. De gör ett hårt arbete. De är kreativa. De är uthålliga. Man klarar och hanterar väldigt stora utmaningar ute i Sveriges kommuner. Kommunerna är hjältar i det flyktingmottagande vi har just nu.

Men, herr talman, ansvaret är orimligt ojämnt fördelat mellan de olika kommunerna. Det är det som den här lagen nu tar sikte på. Den är också baserad på den rapport som Riksrevisionen lämnade och som visade att det fanns stora brister just i etableringen, baserat på att kommunmottagandet inte hade någon som helst koppling till arbetsmarknadsläget i kommunerna. Det påverkar självklart människors möjligheter att komma in på arbetsmarknaden, det som kanske är det viktigaste steget för etablering. Det handlar om att börja tjäna egna pengar, att bidra och att försörja sig själv.

Det hade såklart varit bättre om bostadsbyggandet kommit igång redan under förra mandatperioden. Jag är verkligen den första att säga det. Men nu tar regeringen viktiga initiativ. Vi gör oerhört stora satsningar i budgeten på resurser till bostadsbyggande. Vi har nyligen tagit initiativ till att i samarbete med de ansvarstagande oppositionspartierna i riksdagen vara

beredda att pröva många nya vägar för att se till att vi kan få fart på bostadsbyggandet. Jag tror att alla partier måste vara beredda att pröva nya sätt och att konstruktivt pröva varandras goda argument för att vi gemensamt ska kunna hitta vägar framåt för att underlätta för kommunerna att ta det ansvar som är Sveriges ansvar.

Herr talman! Med den nya lagstiftning som riksdagen snart ska besluta om skapar vi förutsättningar för bättre ordning och reda i mottagandet av nyanlända. Det går till så här: Man kan redan ute på anläggningsboendet påbörja kartläggningen av sin kompetens. Det finns en app som Arbetsförmedlingen nyligen har tagit fram, som fungerar väldigt bra enligt de rapporter jag får, där man lägger in sina erfarenheter och sitt yrkeskunnande. Man kan länka till betyg om man har det. Man kan skanna in det och direkt få information om vad som gäller för ens yrke i Sverige. Finns det yrket i Sverige, och vilka krav ställs i så fall för att man ska kunna arbeta i det yrket? Man kan bygga ett cv, som underlättar när man sedan ska vidare till sitt första arbete.

Fördelningen till kommunerna baseras bland annat på beslut som staten tar om det totala antal som det är rimligt och möjligt att klara att fördela under kommande år. Det blir möjligt för kommunerna att i dialog med varandra inom länen göra överenskommelser. Man har då en framförhållning i fråga om hur många man ska ta emot i sin kommun. Om kommunen har lägenheter klara och det blir ett glapp mellan att lägenheten är ledig och att den nyanlände kommer står staten för hyreskostnaden. Nu tror jag inte att det kommer att bli ett stort problem, men man ska inte behöva vara rädd för att stå med ett överskott av bostäder.

Som jag har sagt tidigare gör vi stora satsningar, och vi måste göra mycket mer när det gäller stöd till bostadsbyggande. Det gäller resurser, regelförenklingar och annat. Jag vet att många kommuner redan i dag använder de ramupphandlingar som finns inom Sabo för modulhus, och jag tror att fler kommer att behöva göra det.

Herr talman! Jag räknar med att den nya lagen kommer att påverka trycket på de kommuner som har många som bor i EBO. Det påverkar inte rätten för individen att bosätta sig själv. Men min bedömning är att när man kan få hjälp att bli placerad via anvisningslagen kommer väldigt många fler att välja det och färre att välja att bosätta sig i EBO.

Beslutet om hur många varje kommun ska ta emot baseras bland annat på arbetsmarknaden i den arbetsmarknadsregion som kommunen befinner sig i. Det betyder oerhört mycket för att fler snabbt ska komma i arbete. I Stockholm, där jag bor, är sysselsättningsgraden bland utrikes födda män väsentligt högre än vad den är hos den manliga befolkningen i hela Sverige, för vi har en god arbetsmarknad i Stockholm. Där har man självklart större möjlighet att komma in på arbetsmarknaden än i en kommun som har en dålig arbetsmarknad.

Vi tar också hänsyn till det ansvar som kommuner redan tar när det gäller EBO-bosatta medborgare, när det gäller anhöriginvandrare, när det gäller ensamkommande barn och när det gäller asylboenden i kommunen för att få en rimlig fördelning utifrån vad som är rimligt för varje kommun.

Herr talman! Som flera har påpekat i debatten kommer vi att behöva göra mycket mer för att klara av de utmaningar som Sverige nu står inför. Det handlar om bostadsbyggande. Det handlar om arbetsmarknaden. Det handlar om skolan. Det handlar om vuxenutbildningen. Vi klarar det. Det

Prot. 2015/16:59
27 januari

*Ett gemensamt ansvar
för mottagande av
nyanlända*

kommer att vara tufft. Det är mycket som behöver göras. Men det är också någonting som Sverige kan klara.

Låt mig säga några ord om arbetsmarknaden! Vi jobbar nu med att ta fram förslag när det gäller utbildningsplikt och yrkesskola. Det är viktigt för att rusta dem som kanske har en låg utbildningsnivå när de kommer till Sverige. Vi arbetar med stora förändringar i etableringsuppdraget för att minska byråkratin och se till att handläggare kan jobba med att få människor i arbete och kan lägga mindre tid på pappersarbete.

På måndag räknar jag med att de första börjar i snabbspåren. Jag räknar med att ett femtiotal kockar börjar på måndag i ett snabbspår för kockar. Jag räknar med ett hundratal personer till legitimationsyrken i sjukvården. Jag räknar med ett tjugotal slaktare och styckare. Och vi har ytterligare ett tjugotal snabbspår som snart är på plats.

Mycket görs, herr talman, men mer behöver självklart göras. Jag är väldigt glad att riksdagen nu är framme vid att ta beslut i den här frågan. Jag vill tacka för konstruktivt samarbete med samtliga de anständiga partier som nu står bakom propositionen. Jag vet att partier har lite olika ingångar i detta. Det är ett givande och tagande. Det är en styrka för Sverige att vi kan göra detta i ett läge där vi tar stort ansvar och har stora utmaningar men också har en ljus framtid.

(Applåder)

Anf. 27 PAULA BIELER (SD) replik:

Herr talman! En av de saker jag noterade när jag läste propositionen var att man lyfte fram den lagstiftning som finns i dag gällande ensamkommande minderåriga asylsökande som någonting positivt och välfungerande – det har faktiskt redan funkat med tvångslagstiftning och att tvinga kommuner att ta emot.

Jag gjorde en väldigt snabb sökning i går för att se exakt hur väl det har fungerat. Det går säkert att hitta oerhört många fler citat och uttalanden om man lägger ned lite mer tid på det. Men vi kan exempelvis se vad kommunalrådet i Norberg, Åsa Eriksson från Socialdemokraterna, konstaterade i november förra året: Vi kan inte ta ansvar för fler barn. De vägrar att ta emot fler flyktingbarn. Vi har sett att trycket när det gäller att ta emot ensamkommande flyktingbarn på Orust är så stort att kommunen inte vill ta emot fler barn. Även där har det för övrigt varit socialdemokratiska kommunalråd som har protesterat. Även i Vänersborgs kommun är det en socialdemokratisk ledning: Vi klarar inte fler flyktingar. Vi klarar inte fler flyktingbarn. Vi kan inte ge ett värdigt mottagande.

Det här var, som sagt, en ytterst snabb sökning. Många säger att de inte klarar att göra det som man från centralt håll tvingar dem att göra.

Vissa av dessa har fört fram som lösning att fler kommuner måste tvingas att ta emot. Det är precis det som man har landat i nu. Vi ska tvångsfördela över hela landet. Men det räckte inte då. Det räcker inte nu. Det är nämligen inte huruvida man vill eller inte vill som avgör om vi har kapacitet att ta emot.

Min första fråga är: Vilka garantier kan Ylva Johansson lämna till kommunerna runt om i landet om att den här tvångsfördelningen inte kommer att resultera i exakt samma sak som tvångsfördelningen av ensamkommande flyktingbarn har gjort – en havererad situation i allt fler kommuner?

Anf. 28 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S) replik:

Herr talman! Jag inledde med att säga något. Det är inte så att människor väljer att fly. Det är inte så att Sverige väljer att människor på flykt ska komma hit. Människor söker sig hit och söker asyl. Då är det vår mänskliga skyldighet att ge människor en fristad i Sverige. De kommer inte alltid i det läge då det är mest lämpligt. Det ligger i flyktens natur.

När man är i ett läge där det är stora utmaningar – där är vi i dag i Sverige – är frågan: Ska vi hjälpas åt i ett svårt läge? Ska vi hjälpa varandra? Och ska vi göra de förändringar som krävs för att vi ska klara det? Eller ska vi välja en annan väg, som Sverigedemokraterna gör?

Jag lyssnade på Paula Bielers anförande. Hon sa att svenska folket vill ställa upp och hjälpa utsatta människor. Det är också min bild. Svenska folket vill det. Det är min bild att Sveriges kommuner vill det. Men det finns ett parti i Sveriges riksdag som inte vill det, och det är Sverigedemokraterna.

Anf. 29 PAULA BIELER (SD) replik:

Herr talman! Jag tänker försöka hålla mig på en saklig nivå. Låt oss för en stund ponera att det skulle stämma som arbetsmarknadsministern sa, att det inte finns någon annan situation eller annan politik, utan det enda rimliga är att personer ges sin fristad i Sverige. Varför bygger man då en politik på att detta inte ska vara en fristad där vi ger skydd och säkerställer detta behov och samtidigt har ett ordnat mottagande för dem som sedermera också vill stanna här permanent?

Man blandar ihop dessa kort. I stället för att garantera säkerheten för alla som kommer hit ska de direkt ut och fördelas över landet. Man havererar våra svenska system, har sönder vårt samhälle och får ut dem som kommit hit i bidragssystem och utanförskap. Det är inte bra för dem heller. De fastnar också.

Som jag nämnde i mitt anförande gör man inte så i Norge, exempelvis. I Norge lyckas man bättre med att faktiskt få de personer som kommer till samhället in i samhället. Där fördelas det rimligt runt om i landet, i mindre kommuner. Man möter dem som kommer dit, men det är också helt baserat på att kommunerna anmäler hur många de har kapacitet att ta emot. Övriga som beviljas asyl och skydd i landet får det, men de tvingas inte in i ett system för att försöka tvångspermaneras i landet på en gång, utan de får det som ska garanteras: skydd, säkerhet, mat och någonstans att bo.

Varför har man inte gjort denna prioritering i Sverige?

Anf. 30 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S) replik:

Herr talman! Man ska inte låta sig luras av Paula Bielers argumentation. Det är naturligtvis inte så att Sverigedemokraterna vill att kommunerna ska vara väl förberedda för att kunna ta emot nyanlända. Vi kunde läsa i tidningen i dag om Hörby kommun. Där röstar Sverigedemokraterna nej till att bygga hyresrätter med hänvisning till att om de gör det kanske det kommer flyktingar och bosätter sig i kommunen.

Sverigedemokraterna är det minst trovärdiga partiet när det handlar om att bygga förutsättningar för ett ordnat mottagande. Jag är glad att det finns en bred majoritet bland andra partier som faktiskt är beredda att ta ansvar, trots olika förutsättningar och olika ingångar i detta. Det är de partier som

nu tar ansvar i Sveriges riksdag för lagstiftningen som har ansvaret ute i Sveriges kommuner.

Anf. 31 HANIF BALI (M) replik:

Herr talman! Min fråga gäller bostadsmarknaden. Det är ju oundvikligen så att börjar man prata kommunplaceringar måste man också börja prata bostadsmarknad.

När regeringen tillträdde riktade allianspartierna ganska stark kritik mot regeringen för passivitet i bostadsfrågan. Mehmet Kaplan gick praktiskt taget under jorden. De bostadspolitiska förslagen var de facto obefintliga, förutom någon bostadssubvention som branschen själv säger är otillräcklig och inte ens vill ha.

Här fanns massor av utredningar som Alliansen hade tillsatt. Förvisso kan man rikta kritik även mot Alliansens hantering. Visserligen fick man upp ett rekordhögt byggande men inte alls tillräckligt, inte alls de volymer som behövdes, även om man exkluderar det flyktingtryck som fanns.

Här var regeringens svar att det man gjorde var tillräckligt. Det behövde vi inte tänka på. De 5 miljarderna i bostadssubventioner skulle lösa alla problem. Sedan klagade man lite på den förra mandatperioden.

Det vi ser nu är att regeringen plötsligt gör en kovändning och säger att nu lägger vi allting på bordet och nu ska vi förhandla fram det här. Då har vi dödat ett år! Det är ett år där människor får sitta fast på boenden, där ungdomar inte får flytta hemifrån, ett år där regeringen varit passiv och slagit sig för bröstet och trott att man gjort tillräckligt.

En fördel med alliansregeringen under den förra mandatperioden var att vi aldrig ansåg att det var tillräckligt. Vi sa aldrig att det här räcker, utan vi sa hela tiden att nu måste vi ta nya steg. Men då röstade Socialdemokraterna nej här i kammaren till massor av bostadspolitiska förslag.

Anf. 32 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S) replik:

Herr talman! Jag vet inte riktigt hur jag ska bemöta Hanif Bali. Det skulle naturligtvis vara lätt för mig att dra upp hur det var under den gamla regeringen när man satsade miljarderna på att renovera och tillbygga kök och verandor och inte på att bygga nya bostäder.

Men, herr talman, jag väljer ändå att sträcka ut en hand. Bostadsbristen var nämligen stor i nästan alla Sveriges kommuner redan under den gamla regeringens tid, vilket gjorde att många ungdomar har svårt att flytta hemifrån, och många pekar på att bostadsbristen förhindrar en väl fungerande arbetsmarknad. Företag får inte tag i anställda med rätt kompetens, för de kan inte flytta till jobben. Många nyanlända har också svårt att komma ut.

Behoven är mycket stora, och de har ökat. Jag väljer i det läget trots allt att inte i första hand söka polemik utan söka samarbete. Regeringen har gjort de största satsningarna på 20 år i budgeten när det gäller resurser till bostadsbyggande. Det kommer inte att vara tillräckligt. Våldigt mycket mer behöver göras. Vi har jobbat med förändringar när det gäller regel-förenklingar. Mer kommer att behöva göras, och jag tror att det kommer att behövas en hel del nya innovativa förslag och förändringar för att få en väl fungerande bostadsmarknad och nybyggnad av nya bostäder som människor har råd och möjlighet att flytta till. Jag tycker att det är bra om vi kan göra det i samarbete mellan partierna.

Anf. 33 HANIF BALI (M) replik:

Herr talman! Det är ju så att Moderaterna inte kommer att rösta på något förslag som bidrar till ett minskat bostadsbyggande. Såklart företräder vi en linje för fler bostäder. Jag tror inte att det är där konflikten ligger, utan det handlar om vägen framåt.

Det är bra att regeringen nu har blivit ödmjuk och insett att man inte kan göra det här enbart med Mehmet Kaplan utan att man behöver fler partier med idéer om hur man löser bostadskrisen.

Jag tror att det vore en lite felaktig historieskrivning från både vårt och ert håll om vi skulle skylla det här på något enskilt parti. Vi ser ju att svenskt bostadsbyggande har varit för lågt i snart 30 år. Det vore såklart oerhört intellektuellt ohederligt att försöka peka ut något enskilt parti eller någon enskild idéströmning som orsak till detta.

Det här är liksom ett klassiskt exempel på hur vägen till helvetet är kantad av goda intentioner. Vi har lagt på lagar, regler och byggnormer på bostadsmarknaden, av goda skäl, och det har blivit otroligt dyrt. Vi har gett ett extremt stort inflytande över bostadsmarknaden till lokala opinioner. Vi har begränsat marktillgången. Vi har fått ett byggoligopol som driver upp priserna i det här landet och där stora aktörer inte utmanas.

Allt detta är viktiga saker som måste åtgärdas, och därför blir det lite märkligt att regeringen först går fram med flyktingkvoter till kommunerna innan man går fram med bostadskvoter.

Anf. 34 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S) replik:

Herr talman! Låt mig påminna om vad jag sa inledningsvis: Flyktingar kommer inte alltid precis när de nybyggda bostäderna står redo. De kommer på grund av den situation de flyr från, och den är inte alltid enkel att styra över. Vi önskar förstås att det vore på det sättet att människor inte hade behövt fly.

Regeringen har lagt fram förslag i den budget som har gått igenom: de största satsningarna på 20 år när det gäller resurser till bostadsbyggande. Vi gör en nödvändig omprioritering. Vi har bundit oerhört mycket byggresurser, både i form av kapacitet ute hos byggnadsarbetare och byggföretag och skattemedel, för att bygga om och renovera kök, verandor och annat när det samtidigt behövs enormt stora insatser för att bygga nya bostäder.

Den omläggningen har vi nu gjort, och vi har bjudit in till breda diskussioner kring många av de problem som också Hanif Bali lyfter fram och som behöver åtgärdas för att vi ska få fart på bostadsbyggandet i hela landet.

(Applåder)

Anf. 35 MARKUS WIECHEL (SD):

Herr talman! Jag är, liksom flera andra riksdagsledamöter, också en kommunpolitiker. Till de riksdagsledamöter som likt mig har jobbat med budgetmotioner och försökt att planera långsiktigt i kommunerna ställer jag några enkla frågor.

Hur kan ni? Vad är det som gör att ni tar er rätten att använda något så drastiskt som tvång och lagstiftning för att rakt av påtvinga kommuner ett åtagande som de inte klarar av? Vad ger er rätten att fullständigt strunta i

Prot. 2015/16:59
27 januari

*Ett gemensamt ansvar
för mottagande av
nyanlända*

de problem som redan finns? Vad är det som gör att ni indirekt slår mot era egna kollegor runt om i kommunerna?

Kommunerna får i dag en viss ersättning från staten för mottagandet. Faktum är att siffror tydligt pekar på att den med råge inte är tillräcklig. Flera har talat om bostadsbristen. Den kan i sammanhanget ses som ett mycket litet problem, om vi drar ihop allt annat, när kommuner ska stå redo med grundläggande välfärd, till exempel skolgång.

Herr talman! Jag tänkte ta en titt på min hemkommun Norrköping och statistiken där. Närapå hälften, 49,5 procent, av dem som i dag får försörjningsstöd är födda i utlandet. Den gruppen ökar dessutom stadigt. Inte nog med det; den grupp som i dag får arbeten, som tidigare har varit i arbetslöshet, är faktiskt svenskfödda, inte utlandsfödda.

Säger inte de siffrorna någonting om hur det ser ut i dagens Sverige, om hur segregationen och utanförskapet ökar och hur kommunerna inte kan göra särskilt mycket? Glöm inte heller det faktum att de som kommer hit i dag kommer att ta hit sina anhöriga, som också kommer att behöva försörjning och grundläggande välfärd från vårt samhälle.

Klart är att man i denna proposition struntar i enkla fakta. Man struntar i att det är kommunerna som får ta den hårdaste smällen när en bred majoritet av Sveriges riksdag bedriver en extrem migrationspolitik på nationell nivå. Man struntar likaså i att vi i detta ansträngda läge kan vänta oss den hårdaste smällen mot vårt samhälle först om några år, när bland annat anhöriga till dem som har kommit hit i dag kommer hit.

De ledamöter som stod bakom propositionen borde rimligtvis kunna förklara för våra kommunpolitiker hur de har tänkt att hjälpa till när de har orsakat alla dessa påtvingade problem. Hur ska ni förklara för kommunerna att den ökade segregationen sker och de nya utanförskapsområdena skapas som en följd av er så kallade solidaritet? Hur ska svenska skattebetalare kunna bekosta allt detta när de redan är ett av världens mest beskattade folk?

Herr talman! Grunden till detta är en demokratifråga. Jag kan helt enkelt inte tolerera att man i grunden inskränker det kommunala självstyret, och jag kan inte tolerera de andra problemen som absolut inte kan negligeras. Flera företrädare har talat om att kommunerna ska ta ansvar. Men faktum är att det är precis vad kommunerna gör.

De som på allvar bör ta sitt ansvar är ni riksdagsledamöter som fortsätter med en politik som sliter isär vårt land och som raserar den välfärd som generationer före oss har byggt upp. Ni ska alla skämmas för att ni i detta sammanhang fullständigt struntar i kommunerna och låter en ohållbar politik rasera vårt land.

Anf. 36 HANIF BALI (M) replik:

Herr talman! Det låter så enkelt när Markus Wiechel talar dogmatiskt om politiska lösningar. Men de facto innebär överenskommelsen med regeringen att antingen minska volymen av asyltrycket eller acceptera. Jag skulle vilja veta vad Sverigedemokraterna hade valt. Hade ni valt att ställa er utanför och låta volymen vara högre, eller hade ni gått med på lagstiftningen?

Det är lätt att ställa sig utanför och säga: Gud! Jag kan vara dogmatisk här, och ni kompromissar. Det är så dåligt. Ni vill inte stå för era principer.

I grund och botten handlar politik om att ta ansvar, och att ta ansvar innebär att kunna kompromissa.

Sverigedemokraterna skriver artikel efter artikel om hur de är redo att sätta sig ned och prata förutsättningslöst med vem som helst. Då är det viktigt att veta om ni kommer att vara så dogmatiska. Kommer ni att vara redo att göra några som helst kompromisser för att lösa de problem som finns?

Orsaken till att man hamnade i krisen i höstas var dogmatism, att man inte var nyanserad, inte såg helheten och inte var redo att kompromissa. Varför vill Sverigedemokraterna göra om det misstaget genom att återigen vara dogmatiska och inte se nyanser?

Anf. 37 MARKUS WIECHEL (SD) replik:

Herr talman! Det har varit intressant att stå här och lyssna på Hanif Bali om kompromisser. Självklart kan Sverigedemokraterna också kompromissa. Vi i Sverigedemokraterna har tidigare varit öppna med att vi samarbetar med de partier som är redo att ta ansvar för vårt land. Migrationspolitiken och integrationspolitiken är i det sammanhanget grundläggande och central för att vi ska kunna bedriva en politik som är positiv för vårt lands utveckling. Jag är övertygad om att även Hanif Bali anser att migrationspolitiken i mångt och mycket spårade ur fullständigt för länge sedan.

Om Hanif Bali är villig att kompromissa och försöka nå en bättre lösning för hela Sverige, varför sätter sig inte Hanif Bali med Sverigedemokraterna och pratar om detta? Tillsammans kan vi säkert, inte minst med Moderaternas retoriskt nya hållning på migrationsområdet, komma fram till många bra lösningar.

Enligt en opinionsmätning förra veckan skulle våra två partier tillsammans kunna bilda en majoritet i Sveriges riksdag med 50,2 procent. Det är en bra väg för någon som anser sig vilja ta ansvar och dessutom kompromissa.

Anf. 38 HANIF BALI (M) replik:

Herr talman! När krisen stod för dörren i höstas var det inga opinionsundersökningar som ändrade mandatfördelningen i riksdagen. När krisen stod för dörren i höstas var vi tvungna att få en lösning. Nu ställer jag frågan en gång till, och jag vill att Markus Wiechel svarar på den.

Ökad volym eller tvångslagstiftning? Välj en. Vilken hade du valt?

Anf. 39 MARKUS WIECHEL (SD) replik:

Herr talman! Nu är politik inte riktigt så problematisk att man behöver välja mellan ökad volym och tvångslagstiftning. Sverigedemokraterna säger totalstopp när det kommer till asylinvandring. Det har vi varit raka med från första början.

Vi vill verka för att människor som kommer hit till vårt land faktiskt ska bli en del av samhället. Det är därför vi står för öppen svenskhet. De ska kunna bli svenskar.

Prot. 2015/16:59
27 januari

*Ett gemensamt ansvar
för mottagande av
nyanlända*

Det är i sammanhanget intressant att se att det är den politik som förs i dag. De kraftiga migrationsströmmarna till Sverige finns till stor del på grund av att den borgerliga regeringen den förra mandatperioden uppmuntrade människor att komma hit på ett eller annat sätt. Det är beklagligt att man som företrädare för ett parti som har haft regeringsmakten i åtta år helt plötsligt får för sig att det är en slump att människor kommer till Sverige.

Vi kan styra migrationsströmmarna, och det ska vi göra. Det är så vi får ett värdigt mottagande, och det är så vi ser till att de människor som har kommit till Sverige och som framöver kommer hit blir en del av vårt land.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades under § 11.)

*Ändring i reglerna
om aggressiv
marknadsföring*

§ 7 Ändring i reglerna om aggressiv marknadsföring

Civilutskottets betänkande 2015/16:CU11

Ändring i reglerna om aggressiv marknadsföring (prop. 2015/16:46)
föredrogs.

Anf. 40 EVA SONIDSSON (S):

Herr talman! Vi ska i dag behandla civilutskottets betänkande CU11 om ändring i reglerna om aggressiv marknadsföring. Jag vill börja med att ställa mig bakom utskottets förslag.

Bakgrunden till ärendet är att EU-kommissionen i en formell underrättelse i slutet av september 2014 har gjort gällande att den nuvarande lydelsen i den svenska regleringen i vissa avseenden är oförenlig med direktivet om otillbörliga affärsmetoder och att Sverige därmed inte följer upp sin skyldighet enligt unionsrätten att genomföra direktivet i svensk rätt.

Kommissionen har bland annat anfört att samtliga kriterier i direktivets artikel 9 om trakasserier, tvång och otillbörlig påverkan bör införlivas i lagstiftningen för att säkerställa rättslig säkerhet och tydlighet, särskilt för utländska näringsidkare som riktar sin verksamhet mot den svenska marknaden.

Regeringen har i sitt svar till kommissionen sagt att det såklart finns ett värde i att förtydliga den svenska lagstiftningen, vilket man också gör i denna.

Inom Regeringskansliet togs initiativ till en översyn av de svenska reglerna om aggressiv marknadsföring för att säkerställa ett korrekt genomförande av direktivet om otillbörliga affärsmetoder, och det utarbetades en promemoria. Promemorian har varit ute på remiss, Lagrådet har yttrat sig över förslaget och en proposition har lagts fram. Inga motioner har väckts med anledning av propositionen, och utskottet är överens om att det är en viktig skärpning av gällande lag. Det innebär att reglerna om aggressiv marknadsföring blir tydligare och stämmer mer överens med den svenska regleringen och EU-direktivet om otillbörliga affärsmetoder. Lagändringen föreslås träda i kraft om en dryg månad, den 1 mars.

I regeringens förslag till ändrad marknadsföringslag föreslås en ny paragraf som i korthet innebär att vid bedömning av om marknadsföringen är aggressiv ska bland annat tidpunkten, varaktigheten och platsen för marknadsföringen särskilt beaktas. Det ska också tas hänsyn till om näringsidkaren använder ett hotfullt eller kränkande språk eller beteende och om näringsidkaren utnyttjar ett speciellt missöde eller speciella omständigheter som näringsidkaren känner till och på så sätt påverkar konsumentens beslut.

När en konsument vill utöva sina rättigheter enligt avtalet och rätten att häva ett avtal eller att byta till en annan produkt eller annan näringsidkare får heller inte näringsidkaren använda sig av metoder som inte anses relevanta i förhållande till avtalet.

Det pågår också ett arbete inom Regeringskansliet som innebär att Konsumentombudsmannen under vissa förutsättningar direkt kommer att kunna förbjuda en näringsidkare att fortsätta med till exempel en reklamkampanj som rör krediter, vilket också utskottet välkomnar.

Herr talman! Utskottet ser positivt på den föreslagna ändringen av marknadsföringslagen som gör det tydligare för näringsidkaren vad som är tillåtet och inte.

Anf. 41 JESSIKA ROSWALL (M):

Herr talman! Den senaste veckan har vi fått rapporter i medierna om dold reklam i sociala medier, i synnerhet riktad till unga och mellan unga. Det är en viktig och bra rapportering som sker, för det är viktigt att vi diskuterar reklam i olika sammanhang. Reklam finns överallt i samhället. Det är bland annat därför som vi har marknadsföringslagen.

I dag ska vi besluta om ändrade regler om aggressiv marknadsföring och införandet av en ny paragraf i marknadsföringslagen.

Grunden till ändringarna är, precis som Eva Sonidsson sa, att Europeiska kommissionen skickade en underrättelse till Sverige om att direktivet om otillbörliga affärsmetoder inte var tillräckligt genomfört i Sverige. Regeringen gjorde en översyn och har genom denna proposition förtydligat reglerna med en ny paragraf. Moderaterna och allianspartierna stöder propositionen och tycker att det är bra att det nu med den nya paragrafen blir tydligare för näringsidkare vilka utföranden som inte är tillåtna.

I dag innehåller marknadsföringslagen ett särskilt förbud mot vilseledande och aggressiv marknadsföring. Aggressiv marknadsföring betyder, som Eva Sonidsson också gick igenom, till exempel reklam i form av trakasserier, våld och hot. Genom att använda en sådan affärsmetod inskränker man konsumentens valfrihet och handlande, vilket kan medföra att konsumenten fattar ett beslut som han eller hon annars inte skulle ha gjort.

Konsumentverket har tillsyn över marknadsföringslagen och ser till att den efterlevs. Varje år kommer det in ett antal anmälningar om aggressiv marknadsföring.

Därtill finns Reklamombudsmannen, som är en självreglering inom näringslivet och som har en opinionsnämnd som årligen fattar mängder av beslut utifrån både marknadsföringslagen och andra internationella regler.

I remissvaren och i EU-kommissionens skrivelse har det diskuterats om och i vilken omfattning det förekommer aggressiv marknadsföring i Sverige i dag, likaså huruvida den är vilseledande eller inte. Och det kon-

stateras i propositionen att det är oklart i vilken utsträckning det förekommer. Men jag kan konstatera att det finns ett antal anmälningar hos Konsumentverket och väldigt lite rättspraxis. Jag tror att den nya paragrafen kommer att göra det mer tydligt för alla parter vad som är tillåtet och inte.

Avslutningsvis, herr talman, skulle jag vilja påminna om att överskuld-sättningen kostar samhället 30–50 miljarder varje år. De personliga konsekvenserna går inte att mäta. I kölvattnet av trasslig ekonomi och överskuld-sättning följer andra problem i form av ökad stress, sömnsvårigheter och psykisk ohälsa.

Regeringen har i sin strategi mot överskuld-sättning bland annat annonserat att det behövs skarpare sanktioner vid opassande marknadsföring. Vi får se vad det innebär. Eva Sonidsson lyfte fram ett av förslagen, och det kommer säkert fler.

Inledningsvis talade jag om medierapporteringen om dold reklam. Jag tror inte att lagstiftning löser alla problem. Det handlar mycket om upplysning, tillsyn och kunskap, och jag tror att vi behöver göra mer på många av de områdena.

Reklam och marknadsföring finns som sagt överallt, och det tycker jag är bra. Men den får inte och ska inte vara vare sig vilseledande, dold eller aggressiv.

Med detta, herr talman, yrkar jag bifall till utskottets förslag till beslut.

Anf. 42 CARL SCHLYTER (MP):

Herr talman! Många av oss här är för unga för att minnas Ulf Peder Olrog, men jag tror att nästan alla känner igen hans melodi *Konserverad gröt*. Allting går att sälja med mördande reklam. Kom och köp konserverad gröt! Allting går att svälja med mördande reklam, även lagom söt konserverad gröt.

Varför skrevs den sången? Jo, den skrevs på 40-talet, under andra världskriget, då matfusket var väldigt utbrett. Både det ena och det andra hamnade i maten – dolt, fult och farligt.

I dag är det en annan form av svält som orsakar många konsumentproblem. Det är snarare en finansiell svält där man i panik snabbt tar ett lån för att klara sig.

För drygt tio år sedan satt jag i EU-parlamentet och tryckte på knappen när vi röstade om det här direktivet. Nu är det skönt att få sitta i riksdagen när det äntligen genomförs fullt ut. Det är artikel 9 i direktivet som vi nu inför som paragraf 7 i vår lagstiftning. Då blir detta tillägg relevant: utnyttjar ett speciellt missöde eller en speciell omständighet som näringsidkaren känner till. Någons missöde, panik och brist på pengar utnyttjas. Man måste ha mat i dag och kanske tar ett sms-lån.

Jag tror inte att det är helt okänt bland folk att det kan vara lite besvärligt att säga upp eller ändra ett avtal, mycket besvärligare än vad man trodde när man ingick det. Det kan vara svårt att ringa, svårt att nå fram, och det kan vara svårt att få företagen att faktiskt göra det som de har lovat att göra.

Det är mycket bra att vi äntligen genomför den här lagstiftningen rakt av. Jag ser också fram emot Johan Lövstrands utredning som ska presenteras i slutet av september.

Vi kommer att gå vidare med särskilt de finansiella bitarna. Även inom EU pågår ett arbete. Det är ju negativt, inte bara för konsumenten utan för ekonomin i sin helhet, när folk drabbas av osunda affärsvillkor som det är svårt att ta sig ur. Man kanske blir deprimerad och får svårt att klara vardagen. Det försämrar både samhällets produktivitet och människors livssituation.

Nu kan vi gå vidare. Det här är ett första steg, som jag dessutom är nöjd med att vi har enhällighet om här i riksdagen.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades under § 11.)

§ 8 Modernisering av lagen om ekonomiska föreningar

Civilutskottets betänkande 2015/16:CU10
Modernisering av lagen om ekonomiska föreningar (prop. 2015/16:4)
föredrogs.

Anf. 43 JOHANNA HARALDSSON (S):

Herr talman! Som talmannen just sa ska vi debattera civilutskottets betänkande nr 10 som behandlar regeringens proposition *Modernisering av lagen om ekonomiska föreningar*.

Jag yrkar bifall till utskottets förslag till beslut, förutom i de delar där vi har en reservation som jag även yrkar bifall till.

Ekonomiska föreningar har funnits under lång tid och har bildats av människor för att lösa gemensamma problem som de inte själva kunnat lösa, som bättre pris på mat, bostäder och drivmedel, försäljning och förädling av till exempel spannmål och virke. Försäkringar, barnomsorg och sysselsättning är andra exempel på saker man löser i en ekonomisk förening. Även senare har ekonomisk förening visat sig vara en användbar företagsform när det kommer till bredband och vindkraft, för att nämna ett par områden.

Ekonomisk förening brukar beskrivas som en personassociation, till skillnad från aktiebolaget som beskrivs som en kapitalassociation. I ekonomisk förening är medlemsnyttan målet. Grundtanken med ekonomisk förening är inte ekonomisk vinning för enskilda personer utan alla medlemmars ekonomiska intressen. I verksamheten deltar också konsumenter eller leverantörer med sitt eget arbete eller genom att nyttja tjänsterna.

Svenska kooperativ har drivit på under flera år för att få till stånd en förändring och modernisering av lagen. De är också nöjda med förslagen i propositionen. Deras problemformuleringar om finansiering och styrning av ekonomiska föreningar har fått svar i propositionen.

Ekonomiska föreningar konkurrerar på samma marknad som aktiebolag och andra företagsformer. Därför är det naturligt att man förenklar regelverket även för ekonomiska föreningar. Det skapar konkurrens på lika villkor.

Att vi nu gör förändringar i lagen signalerar att regering och riksdag anser att också dessa företag spelar en viktig roll i svenskt näringsliv och att vi ser denna företagsform som en del av framtidens företagande. Det är

Prot. 2015/16:59
27 januari

*Ändring i reglerna
om aggressiv
marknadsföring*

*Modernisering av
lagen om ekonomiska
föreningar*

viktigt att det finns en mångfald av företagsformer som passar olika typer av verksamheter.

Regeringen har också för avsikt att jobba vidare med frågan för att återkomma med en helt ny lag om ekonomiska föreningar som ska vara mer överskådlig och lättillgänglig. Det har också varit ett önskemål.

Aktiebolag är normen i svenskt företagande. Det avspeglar sig ofta i bristande kunskap och tilltro till ekonomiska föreningar bland allmänhet och kreditgivare. Därför är det viktigt att åtgärder som syftar till att stärka möjligheten till finansiering för dessa företag genomförs.

I propositionen finns förslag på borttagande av taket för förlagsinsatser och att möjlighet till investering med medlemmar införs. Investering med medlemmar är en ny möjlighet till finansiering för ekonomiska föreningar men också en ny möjlighet för människor som sympatiserar med idén bakom till exempel ett socialt arbetskooperativ eller för människor i glesbygd att stödja service på orten, såsom en kooperativ förskola, även om de själva inte kommer att nyttja tjänsten.

Vi anser att det är viktigt för associationsformen att tilltron bland kreditgivare och borgenärer är hög. Viljan att låna ut pengar och satsa i dessa företag riskerar att minska när risker och osäkerhet ökar.

Att i lagstiftningen tillåta att arbetskooperativ kan återbetala mer än insatsens nominella värde till medlemmen när denna lämnar föreningen, som de borgerliga partierna och Sverigedemokraterna förespråkar, riskerar att skapa en osäkerhet kring den ekonomiska stabiliteten i ekonomiska föreningar.

Precis som alla andra företag har ekonomiska föreningar behov av en stabil kapitalbas. Om många medlemmar lämnar föreningen samtidigt med krav att få ut hela sin andel av föreningens kapital kan det bli en stor ekonomisk påfrestning för föreningen. Föreningen måste lämna ifrån sig medel som kanske hade behövts för att utveckla företaget. Dessutom kan medlemmars intresse av att ta del av föreningens övertvärde tillgodoses i de regler som redan finns för insatsemissioner.

Ekonomisk förening är, som jag nämnt tidigare, mer av en person-association där gemensamma intressen och organisatoriska lösningar står i första rummet, till skillnad från ett aktiebolag där ökad vinst till ägarna alltid står överst på att-göra-listan. En aktie köper man för att få del av ett aktiebolags vinst medan man löser ett medlemskap i en ekonomisk förening för att få vinsten av verksamheten.

Det är också viktigare för kollektivet i ett arbetskooperativ att företaget är stabilt ekonomiskt för fortsatt verksamhet och arbetstillfällen än att enskilda har rätt att få ut sin del av föreningens kapital.

Frågan om arbetskooperativ och uttag av högre värden är en avgränsad fråga i sammanhanget. I övrigt är alla partier i utskottet överens om behovet av en modernisering av lagen som innebär förbättringar och förenklingar av lagstiftningen i syfte att stärka kooperativt företagande och ge möjlighet för företagen att växa och anställa. Detta gör vi genom bättre tillgång på kapital, enklare beslutsvägar och konkurrens på lika villkor.

(Applåder)

Anf. 44 CAMILLA HANSÉN (MP):

Herr talman! Vi talar om en modernisering av lagen om ekonomiska föreningar. Det är en lagstiftning som har utretts och i delar moderniserats

flera gånger under de senaste åren. Det aktuella förslaget fortsätter att förenkla lagstiftningen på flera sätt.

Med tanke på att det finns 15 000 ekonomiska föreningar och dubbelt så många bostadsrättsföreningar i landet berör dessa förenklningar många personer. En ekonomisk förening kan ha tiotusentals medlemmar och flera hundra anställda, men det kan också vara en liten förening med bara en handfull personer eller flera föreningar som samarbetar om något som förenklar vardagen för dem. Detta gör man genom att bidra med egna arbetsinsatser, med ekonomiska insatser och med sin kunskap.

Herr talman! Förenklningarna berör många och är i viss mån självklara. Till exempel ska man numera kunna skicka ut handlingar till medlemmar elektroniskt. För många av oss är faktiskt inkorgen i mejlen en mer naturlig brevlåda än den man har i trapphuset eller ute vid gatan.

Andra förtydliganden handlar om ansvar för medlemsregister och personuppgiftsansvar. Det ska också bli enklare att ändra stadgar och att besluta om föreningens upphörande när man inte längre vill samarbeta på detta sätt. Det ska även bli enklare att hantera sammanslagning av föreningar. Skyddet av föreningens kapital förstärks genom nya regler för värdeöverföring, som motsvarar de i aktiebolagslagen.

Hela civilutskottet ställer sig bakom regeringens proposition men föreslår också i ett tillkännagivande att regeringen bör återkomma med förslag på hur just arbetskooperativa föreningar ska ges en vidgad möjlighet att återbetala medlemsinsatser med högre belopp än deras nominella värde.

Miljöpartiet reserverar sig tillsammans med Vänsterpartiet och Socialdemokraterna mot utskottets förslag till tillkännagivande.

Det kan finnas fördelar med att ett arbetskooperativ kan betala tillbaka insatsen med större summa än vad som motsvarar insatsen när personen blev medlem i den ekonomiska föreningen, men det finns också nackdelar. Till exempel kan det försvaga föreningens ekonomi om många medlemmar vill lämna föreningen samtidigt. Dessutom ges redan i befintliga regler om insatsemission möjlighet att ta del av föreningens övervärden.

Regeringens bedömning är att nuvarande regler för att få tillbaka insatser över nominellt värde ska fortsätta att gälla. Det stämmer också bäst överens med att den ekonomiska föreningen har fokus på medlemmarnas bidrag till föreningen genom arbete eller kunskap snarare än på pengar som ett medel för att uppnå föreningens syften. Det är detta som beskrivs som den ekonomiska föreningens karaktär av personassociation snarare än kapitalassociation.

Herr talman! Jag yrkar bifall till vår reservation.

(Applåder)

Anf. 45 CAROLINE SZYBER (KD):

Herr talman! I går skrev jag på Twitter att vi skulle debattera betänkan- det om moderniseringen av lagen om ekonomiska föreningar i syfte att förbättra möjligheten att bedriva kooperativt företag. Då svarade någon lite ironiskt: Vilken kioskvältare! Ja, för dem som bedriver företag i denna form är det faktiskt det, svarade jag. Detta är nämligen en efterlängtd modernisering.

Några hade velat ha en helt ny lagstiftning, och det är möjligt att vi får se en sådan om några år. Men tills vidare har det i alla fall gjorts en viktig modernisering.

År 2012 var det Kooperationens år. Då skrev jag om Kooperation och kristdemokrati i en antologi. Tyvärr uppmärksammades inte detta år så mycket som jag hade önskat, för jag anser att den kooperativa företagsformen är viktig men underskattad. Den kooperativa företagsformen verkar olyckligtvis ha glömts bort, och ibland har den också behandlats ganska styvmoderligt.

Tidigare talare har redogjort väl för moderniseringens förändringar, och jag tror att mina allianskollegor kommer att redogöra mer för vad vårt tillkännagivande innebär. Mer kan och bör göras för att stödja den kooperativa företagsformen.

Jag kallade mitt kapitel i antologin ”Kooperativ – att starta eget tillsammans”, och det är vad det handlar om. Man ska våga satsa på en idé och förverkliga en dröm, och det är lättare tillsammans med andra som har annan kunskap men som har samma dröm och jobbar för samma mål. Man börjar med att diskutera värderingar, och man driver företaget jämlikt och demokratiskt.

För vissa låter det kanske för bra för att vara sant, men det är precis detta som är grunden för kooperativ verksamhet.

Varje år startar runt 500 nya kooperativa företag i landet. Särskilt de unga vill starta företag tillsammans. Kooperativa företag har verkligen framtiden för sig. De finns inom alla branscher, särskilt inom kulturområdet, upplevelseindustrin, it-branschen och inom vård och omsorg samt i moderna, kreativa och kunskapsintensiva tillväxtsektorer. De har den otroliga fördelen att driva något tillsammans och skapa engagemang gemensamt samtidigt som de bärs upp av medlemmarnas personliga intresse. De kombinerar eget företagande med det kollektivitas styrka.

Lagstiftningen för ekonomiska föreningar, som är den gängse juridiska formen för kooperativ i Sverige, är anpassad till det demokratiska ägandet. Den ekonomiska föreningen är också ett sätt att garantera att inflytandet stannar kvar hos dem som är närmast berörda. Att hjälpas åt med arbete och ansvar och att fira framgångar ihop skapar både arbetsglädje och trygghet. När verksamheten varken står eller faller med en enda person blir företagen hållbara. Då är det inte så konstigt att de kooperativa företagen växer tre gånger snabbare än andra företagsformer.

Kooperativ har framtiden för sig. Som kristdemokrat ser jag att de är viktiga verktyg för ökad mångfald och frihet.

Anf. 46 CARL-OSKAR BOHLIN (M):

Herr talman! Låt mig börja med att säga att det är bra att lagen om ekonomiska föreningar nu moderniseras. Den nuvarande lagstiftningen bygger i allt väsentligt på den gamla aktiebolagslagen från 1975. Om vi vill att en ekonomisk förening ska vara ett attraktivt institut för att bedriva ekonomisk verksamhet måste vi se till att lagstiftningen håller sig ajour.

Låt mig nämna något om det tillkännagivande som vi i dag lämnar till regeringen. En tradition inom de flesta delarna inom svensk civilrätt är att lagstiftningen är dispositiv, det vill säga att om alla avtalsparter är överens kan man avtala om att göra avsteg från det som beskrivs som en huvudregel i lagstiftningen.

Varför är då det en tradition inom det civilrättsliga området? Jo, därför att det vilar på den fundamentala tanken att vi här inne – Sveriges lagstiftare – kanske inte alltid är bäst skickade att i varje givet fall peka med hela

handen när det gäller vad som är den bästa organisationsformen eller de bästa stadseenliga förutsättningarna för att bedriva en verksamhet.

Det är helt enkelt en liberal princip som genomsyrar civilrättslig lagstiftning i Sverige. Vilka är vi att säga att vi vet bäst hur varje ekonomisk förening ska lägga upp sina stadgar? Det bör förenas med en så stor frihet som möjligt. Det är därför det är svårt att begripa den rödgröna reservationen i sammanhanget.

Som vi hörde den socialdemokratiska företrädaren stå här och säga inför nu en möjlighet till investerande medlemmar, det vill säga medlemmar som inte aktivt deltar i verksamheten utan bara skjuter till pengar. Enligt förslaget är huvudregeln fortfarande att investerande medlemmar inte kan ingå i en ekonomisk förening, men man ger möjligheten att göra undantag i stadgarna. Det är ett exempel på hur dispositiv lagstiftning fungerar.

Varför förespråkar Socialdemokraterna att man ska kunna göra sådana undantag i stadgarna medan de motsätter sig att göra motsvarande undantag i stadgarna för att kunna utbetala ett större belopp till en avgående medlem eller en medlem som begär utträde ur föreningen? Det saknar logik. Varför motsatte de sig det förslag som en enig utredning och en enig parlamentarisk referensgrupp ställde sig bakom?

Deras partikollega Fredrik Lundh Sammeli satt med i utredningen och förespråkade just möjligheten att kunna betala ut ett högre belopp än det som en medlem har satsat. Man frågar sig: Varför vill socialdemokrater, miljöpartister och vänsterpartister, som av tradition ofta talar sig varma för det kooperativa företagandet, begränsa attraktiviteten i den ekonomiska föreningen som företagsform?

Det saknar logik, men vi hoppas att vi får svar på detta under dagens debatt. Varför tror man att vi här inne är bättre skickade än varje enskild ekonomisk förening att bedöma hur verksamheten bäst ska läggas upp?

Man anför som motargument att det skulle riskera att urholka de ekonomiska föreningarnas tillgång till kapital. Men glöm då inte vad som är kärnan i förslaget, nämligen att det ska krävas enighet i den ekonomiska föreningen. Det ska krävas enighet och att man inför detta i sina egna stadgar.

Varför tror ni som lagstiftande socialdemokrater, vänsterpartister och miljöpartister att ni är bättre skickade att göra den bedömningen än vad en enig ekonomisk förening är? Det bör vara en utgångspunkt i civilrätten och i associationsrätten att om en association är överens om att organisera sig på ett visst sätt ska den tillåtas att göra det så länge det följer grundläggande rättsprinciper. Man kan inte med någon rimlighet argumentera för att det skulle stå i strid med grundläggande rättsprinciper.

Det vore väldigt klädsamt om socialdemokrater, miljöpartister och vänsterpartister kunde låta oss få höra varför de nu går emot sina egna partikollegor och en enig utredning, som lade fram detta förslag för att öka attraktiviteten hos den kooperativa organisationsformen.

Anf. 47 MIKAEL ESKILANDERSSON (SD):

Herr talman! Är det viktigt att omöjliggöra för alla föreningar att betala ut en del av sitt kapital till en medlem som av någon anledning tvingas lämna föreningen?

Arbetskooperativ är på många sätt en utmärkt företagsform. Även i den bransch som jag jobbade i tidigare, skogsbranschen, finns en del exempel på lyckade arbetskooperativ. Ofta rör det sig om manuellt arbetande skogsarbetare som går samman för att kunna ta på sig större uppdrag och för att kunna hjälpa varandra. Det finns också exempel på betydligt större arbetskooperativ, och det kan finnas i alla möjliga branscher.

Arbetskooperativ är ofta bättre och friare än en anställning. Arbetaren får mer att säga till om än vid en anställning. Det blir en delaktighet då alla arbetare gemensamt fattar beslut och är beroende av att det går bra för föreningen eller företaget. Lojaliteten till föreningen blir större än den skulle vara till ett företag där man är anställd.

Belöningen, om det går bra, är mycket mer än bara en extra fin julgåva när man själv är del av de styrande. Man kan påverka utvecklingen av verksamheten och samtidigt vara en del i en större gemenskap. Man delar ansvar och problem men också glädjen när det går bra.

Undersökningar tyder på att arbetskooperativ är stabilare för sysselsättningen, då de i sämre tider ofta delar på det arbete som finns i stället för att göra sig av med arbetskraft. Detta borde ses som positivt och är också en anledning att ge alla arbetskooperativ bästa möjliga förutsättningar, även i goda tider.

För mig är det en gåta att en socialistisk regering inte vill ge arbetare i förening så bra förutsättningar det bara går utan i stället vill begränsa deras möjligheter att handla fritt genom att begränsa deras möjligheter att betala ut av sitt eget kapital.

Herr talman! Kapitalet i ett arbetskooperativ uppstår inte av sig självt. Det är oftast ett resultat av hårt arbete av de medlemmar som har valt att avstå från maximalt löneuttag. I stället för att tas ut som lön har pengarna fått stå kvar i föreningen för att användas vid framtida behov.

Riskerna med att begränsa möjligheterna av uttag, som regeringen vill, är flera. Dels innebär det sannolikt att vissa föreningar i stället väljer att bli aktiebolag, där man är betydligt friare att använda sitt kapital, eller väljer någon annan företagsform, vilket kan vara till nackdel för samhället. Dels gör det att föreningar är mer försiktiga med att bygga upp ett eget kapital i en förening.

Det borde vara bra för en förening att bygga upp ett stort kapital, då föreningen i så fall får större handlingsfrihet. Varför motsätter man sig då det?

Vänsterblocket säger i sin reservation: ”Om en förening genom insatsmission kontinuerligt för över fritt eget kapital till medlemsinsatserna ökar insatsernas värde och en avgående medlem kommer att kunna få ut ett större belopp än vad han eller hon har betalat in som insats. Har möjligheterna till insatsmission utnyttjats maximalt kommer den avgående medlemmen att få ut hela sin andel av föreningens fria egna kapital.”

Då undrar jag: Har regeringen tänkt på vad som händer om föreningen inte har överfört sitt fria kapital, alltså om föreningen i stället har samlat ett större kapital, för att vara fri att använda detta?

Det är nog få föreningar där det sitter experter på ekonomi och regler. Det behöver inte heller vara så att medlemmen som lämnar föreningen har planerat detta. Det kan till exempel röra sig om ett plötsligt dödsfall i en förening med stort eget kapital. Hur gärna de övriga medlemmarna än vill

ge en del av det egna kapitalet till den avlidnas dödsbo får de inte göra detta, enligt de regler som regeringen vill ska gälla.

Jag kan ta ett exempel från min tidigare bransch, skogsbranschen. Det kanske är ett tiotal arbetande inom manuellt skogsarbete som samlar för att köpa en skogsmaskin eller något liknande. Genom att göra lägre uttag av lön har de samlat ihop ett stort kapital. Men plötsligt dör en av de tio personerna. Då kan inte de andra ge hans dödsbo hans del, hur enhälligt de än tycker det, utan från regeringen och vänsterblocket säger man: Så får man inte lov att göra.

Det finns givetvis sätt att gå runt detta. Man kan i föreningen alltid hitta på något sätt att betala efterlön eller något i den stilen, hitta på att han kanske hade jobbat fler timmar eller något sådant. Men då börjar man ju fiffla med lagarna, och det blir inte bra.

Motiveringen från vänsterblocket att en förening blir mindre stabil om flera lämnar samtidigt tycker jag haltar. Jag förutsätter att alla föreningar har lite grann självinsikt och självbevaringsdrift, så att man självklart begränsar uttaget i sina stadgar efter vad man anser att man mäktar med ekonomiskt.

Herr talman! På frågan ”Är det viktigt att omöjliggöra för alla föreningar att betala ut en del av sitt kapital till en medlem som av någon anledning tvingas lämna föreningen?” är Sverigedemokraternas svar nej. Det är mycket viktigare att föreningar får handlingsfrihet, så att de kan utvecklas på bästa sätt. Därför valde vi att fälla regeringen i ännu en fråga.

Jag yrkar bifall till utskottets förslag.

I detta anförande instämde Heidi Karlsson (SD).

Anf. 48 OLA JOHANSSON (C):

Herr talman! Också jag yrkar för Centerpartiets del bifall till utskottets förslag, som innebär bifall till propositionen om modernisering av lagen om ekonomiska föreningar.

Den kooperativa företagsformen är starkt förknippad med centerrörelsen och vår bakgrund, liksom med arbetarrörelsen. Det handlar om en mer än 100-årig gemensam historia av samhällsnytta i städer och småsamhällen och på landsbygden.

Den har gett landsbygdens folk frihet och starkt bidragit till att munnar har kunnat mättas och att små jord- och skogsbrukare och lantarbetare har kunnat spara för att ge sina barn en utbildning. Industriarbetare, lägre tjänstemän och deras familjer har stärkts genom bland annat Kooperativa förbundet – numera med varumärket Coop – som i dag har 3,5 miljoner medlemmar.

Gemensam ekonomisk nytta är också vad som beskrivs i tv-serien om fröken Friman, vars förebild påstås vara den liberala pionjären Anna Whitlock, som startade Kooperationen Svenska Hem 1905.

Att slå sig samman och driva en kvarn, ett mejeri, ett slakteri, en butik eller en inköpsförening har varit ett sätt att stärka den enskilde gentemot systemen, om det så är storkapitalet, staten, staden eller landsbygden. Försäkringsbolag och banker startade en gång – och drivs ännu i dag – som ekonomiska föreningar. Jag och Centerpartiet tycker att det är bra att vi med den här lagen ger dessa föreningar möjlighet att driva sin verksamhet

Prot. 2015/16:59

27 januari

*Modernisering av
lagen om ekonomiska
föreningar*

i dotterbolag och att vi anpassar lagen till modern kommunikation, till exempel också genom att ge möjlighet att ta in insatsmedlemmar i den ekonomiska föreningen.

Fortfarande väljer många människor kooperativet som grund för sitt företagande. Som framgår av betänkandet och som har sagts tidigare är det närmare 15 000 ekonomiska föreningar som finns registrerade hos Bolagsverket. Associationsformen ekonomisk förening har en låg tröskel, där det enda du behöver är ett insatskapital, din kompetens, ditt engagemang och ditt arbete, ett behov du har och en nytta du kan erbjuda och som du vill och kan dela med andra.

Förskolor är ett exempel. Secondhandbutiker, hantverk, sociala företag, vindkraftskooperativ, bostadskooperativ, byggemskaper, specialister inom sjukvård, ingenjörer och jurister är andra. Många är exemplen på moderna och nystartade ekonomiska föreningar och arbetskooperativ.

Coompanion, med sin lokalt och regionalt förankrade organisation, är kooperationens paraplyorganisation. Centerpartiet och Alliansen har lyssnat till dem när vi föreslår ett tillägg och begär att regeringen ska återkomma med ett förslag och utreda ytterligare reformer av lagen om ekonomiska föreningar.

Vi och Coompanion ser att det finns en risk att medlemmar – i stället för att långsiktigt bygga upp kapital och investera i sitt företag – väljer att ta ut vinsten i form av lön och ersättningar. Skälet till det kan vara att det inte har varit tillåtet att ta ut ett större kapital när du lämnar kooperativet än vad du har satt in. Det är detta vi vill ändra på.

Man frågar sig: Varför är regeringspartierna och Vänstern emot möjligheten för medlemmarna att själva bestämma om hur det egna kapitalet ska användas?

Den utredning som har legat till grund för regeringens proposition vill se möjligheter för föreningar att i sina stadgar – om medlemmarna är överens – skriva in möjligheten för den enskilde medlemmen att ta ut ett större kapital än det nominella värdet när man en gång lämnar verksamheten, oavsett skäl.

Det är svårt att förstå varför regeringspartierna och Vänstern vill hindra detta. Är man orolig för att de stora, affärsdrivande kooperativa företagen plötsligt står utan medlemmar och utan kapital därför att medlemmarna ser hur förmögenheten har vuxit utan att den har kunnat komma dem till del? Är man orolig för att den sortens ekonomiska makt från medlemmarnas sida ska ge dem ett inflytande och hindra omfattande affärsverksamhet i bolaget?

Det är inte Centerpartiet och Alliansen, för det handlar inte om dem, utan det handlar om arbetskooperativen, vars medlemmar ofta är beroende av föreningen för sin försörjning. För dem är det en frihet och en möjlighet att själva få bestämma.

Just det är grunden i kooperationen: Medlemmarna bestämmer tillsammans. Med kravet på enighet i stämmobeslutet om stadgar minskar risken för att en enskild skulle kunna sätta hela företaget på obestånd, som det har beskrivits i ett tidigare anförande, därför att en grupp medlemmar skulle bestämma sig för det. Vårt förslag är exakt detsamma som utredningen förespråkar och som Caroline Szyber och Carl-Oskar Bohlin har varit inne på, nämligen att huvudregeln ska vara att endast insatskapitalet kan åter-

betalas, men med ett undantag för just arbetskooperativen. Där ska det finnas en maximigräns som baseras på summan av medlemsinsatsen och medlemmens andel av föreningens fria egna kapital.

Nu invänder regeringspartierna och säger att den möjligheten redan finns genom insatsemission, men det är inte riktigt samma sak. Enstaka beslut om insatsemission betyder inte att medlemmen kan räkna med att få ut sin del av värdetillväxten.

Centerpartiet, Moderaterna, Liberalerna och Kristdemokraterna har lyssnat på Coompanion, som menar att det just i arbetskooperativ, där medlemmen är beroende av föreningen för sin försörjning, behövs en förutsebarhet och att möjligheten att få ut mer än medlemsinsatsen skulle göra arbetskooperativ till en mer attraktiv form av företagande. Därför har vi lagt det förslaget.

Det är en styrka för Sverige och för hela landet när konsument- och producentkooperationen och deras företag inom skog och livsmedel är framgångsrika. Svenska livsmedel och svenskt hållbart skogsbruk är föregångare i världen och ska så förbli. Det miljövänliga svenska jord- och skogsbruket är bra för klimatet. Det ger det bästa djurskyddet och de bästa produkterna. Dessutom är det en god affär för medlemmarna, förutsatt att de också får bra betalt för mjölken, massaveden, grönsakerna och säden.

Det finns alltså ingen oro, åtminstone inte från jordbrukare och skogsägare, över att vi vill förbättra förutsättningarna för arbetskooperativ att växa, skapa jobb och bli framgångsrika.

Herr talman! Slutligen välkomnar Centerpartiet en modernisering av lagen om ekonomiska föreningar. Det är hög tid att vi fattar detta beslut.

Om riksdagen fattar detta beslut är utredningen, som sagts tidigare, redan gjord. Den ligger som underlag för debatten i dag. Det borde vara enkelt till och med för regeringen att snabbt återkomma till riksdagen med en författningstext i linje med vad en majoritet här vill se, nämligen en lagreglering om återbetalning av medlemsinsatser som möjliggör en utbetalning av högre belopp än det nominella värdet av insatt kapital till arbetskooperativ.

Jag yrkar bifall till förslaget i betänkandet och därmed till detta förslag.

Anf. 49 ROBERT HANNAH (L):

Herr talman! Vi i Liberalerna anser att det måste löna sig att starta och driva företag. Sverige behöver fler företagare, oavsett om det är fråga om ett kooperativ, ett småföretag, ett handelsbolag eller globalt verksamma storföretag. Det är faktiskt företagen som i dag utgör grunden för vårt välstånd.

Därför behöver vi i Sverige ett konkurrenskraftigt företagsklimat som vårdar de befintliga företagens förutsättningar och skapar möjligheter för att så många som möjligt ska kunna starta nya företag.

Under Alliansens tid vid makten fick vi faktiskt högre skatteinkomster samtidigt som vi sänkte skatten på arbete. Det berodde givetvis på att vi gjorde det mer lönsamt att driva företag, att vara flitig och att arbeta hårt, bland annat genom RUT-reformen som gjorde att många människor som tidigare inte hade arbetat kom in i jobb.

En företagervänlig agenda leder faktiskt, enligt oss liberaler, till en starkare välfärd. Vad är välfärd? Jo, det är att bekosta skolor, bekosta sjukvård och att bekosta många andra saker. Man kan lyckas med att vara företagervänlig samtidigt som man bekostar en bra välfärd.

Vi i Liberalerna välkomnar därför propositionen, men särskilt utskottsbetänkandet med en modernisering av lagen om ekonomiska föreningar.

Kooperativa rörelser bidrar starkt till Sveriges ekonomi. De skapar jobb och stärker konsumentmakten genom att göra det möjligt att gå samman i till exempel inköpsföreningar.

Vi liberaler anser att en modernisering av lagen om ekonomiska föreningar kommer att förbättra kooperativs möjligheter att bedriva verksamheter, och det gäller särskilt att lagen anpassas till de villkor som gäller enligt aktiebolagslagen. Det ska enligt oss helt enkelt vara lika smidigt att driva kooperativ som det är att driva ett företag – ett aktiebolag.

Jag yrkar bifall till förslaget i betänkandet och avslag på de rödgrönas reservation med anledning av motionen.

SOU 2010:90 handlade just om denna lag om ekonomiska föreningar. Där föreslogs dispositivt att om samtliga röstberättigade medlemmar är ense om det ska det kunna införas stadgebestämmelser om att en avgående medlem har rätt att få ut ett belopp som överstiger det nominella beloppet, det vill säga att om alla är överens kan man faktiskt få med sig den värdestegring som man tidigare har haft.

Regeringen har i propositionen föreslagit att det över huvud taget inte ska finnas någon sådan möjlighet. Jag förstår faktiskt inte varför. Jag tycker att det är helt knäppt, om jag ska vara ärlig.

Jag tycker att det är jättebra att Ola Johansson och Centerpartiet faktiskt såg den brist som fanns och fick med sig hela Alliansen på detta förslag.

Ola Johansson har tidigare också nämnt en av våra liberala förebilder i Sverige, nämligen Anna Whitlock, som i dag även är känd som fröken Friman. Det finns även andra människor som är värda att nämna, bland andra Kerstin Hesselgren, som var Sveriges första kvinnliga riksdagsledamot och liberal och Selma Lagerlöf, som också var liberal och medlem i vårt parti.

Men Anna Whitlock var fröken Friman. Hon var medlem i det liberala partiet och tillhörde den starkaste delen i den svenska rösträttsrörelsen. Hon var ordförande för den förening som drev frågan om kvinnlig rösträtt. Men hon var också ordförande för ett matkooperativ som hette Svenska Hem, där kvinnor gemensamt gick in med egna andelar för att få billigare mat. Hade Anna Whitlock kunnat göra det i dag? Den frågan måste vi ställa. Hade hon vågat göra det i dag med den lagstiftning som finns? Det vet jag inte. Men jag vet i alla fall att vi borde göra det så lätt och så bra som möjligt för alla som vill starta företag.

Vi i Liberalerna ser en risk med regeringens förslag som kan hämma medlemmarnas drivkrafter och investeringsvilja i företaget. Om en avgående medlem redan från början vet att man inte har någon möjlighet att vid utträde få del av värdetillväxten i föreningen kan det medföra att man saknar incitament att till exempel låta överskottet från föreningens verksamhet stanna kvar.

Jag yrkar därför bifall till förslaget i betänkandet och avslag på reservationen med anledning av motionen. Jag önskar också att regeringspartierna faktiskt förklarar detta. Man kan inte bara komma till riksdagen och debattera och inte förklara eller svara på en rak fråga från oppositionen om varför man ens genomför detta. Jag vet faktiskt inte varför man gör det. Jag vet bara att det är knäppt.
(Applåder)

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades under § 11.)

§ 9 Subsidiaritetsprövning av förslag till ändring av EU:s vapendirektiv

Justitieutskottets utlåtande 2015/16:JuU26
Subsidiaritetsprövning av förslag till ändring av EU:s vapendirektiv
(COM(2015) 750)
föredrogs.

Anf. 50 ADAM MARTTINEN (SD):

Herr talman! Det är sällan som jag har sett ett ärende passera justitieutskottet som har varit så omdiskuterat och i sin helhet så illa omtyckt från så många olika håll och kanter i vårt land. Ändringen av EU:s vapendirektiv tog fart efter det första uppmärksammade terrorattentatet i Paris i början av 2015.

Syftet med ändringarna i vapendirektivet anges alltså vara att man ska kunna vidta åtgärder för att hindra grov brottslighet och terroristers tillgång till farliga vapen. Kommissionen menar att skillnader i olika EU-länders lagstiftning utgör en svaghet i kontroll och reglering som terrorister kan utnyttja för att skaffa vapen i ett land och sedan utföra terrordåd i ett annat. Av den anledningen motiveras varför gemensamma åtgärder måste vidtas på EU-nivå.

Problemet med förslaget är bara att terroristers möjligheter att utföra fruktansvärda terrordåd aldrig, eller sällan, har någon koppling till de legala vapen som nu alltså är föremål för strikt reglering och i vissa fall också totalförbud.

Jag hoppas att ni förstår mig rätt nu. Jag är en av de första att välkomna åtgärder som stävjar grov brottslighet och terrorism. Men det här förslaget kommer inte att sätta käppar i hjulet för en enda terrorists önskan om att skada våra fria, demokratiska och öppna nationer. Däremot kommer detta förslag att sätta käppar i hjulet för skötsamma personer med vapenlicens som i Sverige redan i dag får förhålla sig till alldeles för strikta regleringar.

Jag läste en debattartikel häromdagen om en person som var landslagskytt och åttafaldig svensk mästare i dynamisk pistol. Han fick inte sin ansökan om licens för en tredje pistol beviljad med motiveringen att han inte var en tillräckligt aktiv skytt i tävlings sammanhang med ett av sina andra vapen. Trots skyttens motivering att just detta vapen mestadels används för grundträning då den tillhörande ammunitionen är billigare ansågs alltså inte denna åttafaldige svenske mästare ha varit tillräckligt aktiv för att kunna hantera en tredje licens.

Prot. 2015/16:59
27 januari

*Modernisering av
lagen om ekonomiska
föreningar*

*Subsidiaritetsprövning
av EU-förslag*

Tänk om det hade varit samma reglering kring golfklubbor och att en myndighet hade gett Jesper Parnevik avslag på ansökan om en ny driver i början av hans karriär för att han inte använt järnåttan tillräckligt mycket. Då hade han kanske inte haft en egen realityserie i Miami i dag.

Detta är ett exempel på att vi i Sverige i dag inte är beroende av EU för att åstadkomma striktare regleringar kring vapenlicenser, och det är givetvis inget annat EU-land heller. De här frågorna hanteras bäst av varje enskilt land, då vi alla har olika förhållanden till jakt och vapenträning för militär, polis och så vidare.

Ett exempel som Försvarsmakten har angett i sitt remissvar är att träning och utbildning med vissa vapentyper upprätthålls och är beroende av civila skytteorganisationer. Det är något som ändringarna i vapendirektivet inte tar någon hänsyn till.

I beaktande av hur fel kommissionens förslag träffar kan man också ta med sig remissyttrandet från Brottsförebyggande rådet. Det visar att det är just illegala vapen som i störst utsträckning används vid brott. Av de ca 90 fall av dödligt våld som sker årligen är det ungefär 15–20 fall där skjutvapen är inblandade, och av dem är det ett till tre fall där legala vapen har varit inblandade.

Trots att det alltså är en så liten andel av det dödliga våldet där legala vapen har använts riktar sig i princip kommissionens hela förslag till att reglera lagstiftning om legala vapen.

Jag läste i höstas om en person i Sverige som år 2005 dömdes för terrorbrott till fem års fängelse och utvisning med förbud att återvända. Efter avtjänat straff gick det inte att utvisa personen därför att det fanns verkställighetshinder. Han fick då anmälningsskyldighet hos polisen en gång om dagen, vilken upphörde 2011 för att han inte längre ansågs utgöra någon risk. Under 2015 fick han åter anmälningsskyldighet hos polisen då det kunde konstateras att han på nytt varit i kontakt med terrornätverk. Detta är ett av flera exempel på personer som är dömda för terrorbrott som går fria i vårt land trots att de ska utvisas.

Nu anstränger sig alltså EU-kommissionen för att klubba igenom ett förslag där till och med musköter från 1800-talet ska destrueras på ett sätt så att de inte kan återställas och utgöra en fara. Är det verkligen rätt fokus att börja karva i museiföremål när vi har utvisningsdömda terrorister som går fria på våra gator? Jag säger bara följande: Om man på riktigt vill minska risken för att våra samhällen ska råka ut för allvarliga terrorbrott är mitt tips att åtminstone se till att dömda terrorister som ska utvisas aldrig mer går fria i något europeiskt land över huvud taget.

EU-kommissionen är dock inte intresserad av att exempelvis stärka EU:s inre gränskontroller för att hindra fria flöden av de illegala vapen som utgör det stora problemet eller för den delen av att frihetsberöva utvisningsdömda terrorister där det finns verkställighetshinder. Fokus ska i stället ligga på att hindra militär, polis och civila från att utöva träning och från att utöva sin hobby med legala skjutvapen. Det är sällan EU:s överstatlighet har tjänat dess medlemsländer speciellt väl, herr talman, och det här är ett förslag i mängden som verkligen stärker den bilden.

I frågan om kommissionens förslag är förenligt med subsidiaritetsprincipen har Sverigedemokraterna landat i ställningstagandet att en övervägande del av det strider mot principen. I det yttrande allianspartierna och

de rödgröna enats om menar man att kommissionens förslag på ett övergripande plan *är* förenligt med subsidiaritetsprincipen. Sverigedemokraterna tycker att de andra partierna tar lite för lätt på subsidiaritetsprövningen och ger kommissionens förslag lite för mycket legitimitet.

Sverigedemokraterna anser att varje land för sig självt kan avgöra vilka vapen som ska klassas som vad, vilka som ska få licenser för de olika klasserna och hur vapnen ska få användas. Om det är någon åtgärd som ska vidtas när det gäller vapenlicenser i Sverige är det att skötsamma licenshavare, entusiaster, jägare eller samlare ska få enklare tillgång till fler vapen om de så vill. Det är dock en fråga för Sveriges riksdag att avgöra och inte en fråga för EU att hantera.

Vi kan inte göra annat än att starkt ifrågasätta nyttan med förslaget utifrån de angivna motiven. Man bekämpar inte terrorism genom breda åtgärder mot legala vapen. Vi ifrågasätter att det krävs beslut från EU för att öka kontrollen och säkerheten kring legala vapen. Det är frågor de nationella parlamenten hanterar bättre. Vi ifrågasätter också det motivytrande som de rödgröna och Alliansen står bakom. Skrivelsen om att förslaget på ett övergripande plan är förenligt med subsidiaritetsprincipen legitimerar det helhetsförslag man i vissa delar så högljutt kritiserar.

Vår mening är i stället att en övervägande del av förslagets innehåll ska förpassas till det runda arkivet. Den hållningen, herr talman, representeras bäst genom Sverigedemokraternas reservation i ärendet. Jag yrkar bifall till den.

I detta anförande instämde Mikael Eskilandersson och Heidi Karlsson (båda SD).

Anf. 51 ELIN LUNDGREN (S):

Herr talman! Det här ärendet handlar alltså om subsidiaritetsprövningen av förslag till ändrade regler i EU:s vapendirektiv, och jag tänkte hålla mig ganska strikt till själva subsidiaritetsprövningen. Jag tror nämligen att vi får tillfälle att återkomma och diskutera sakinnehållet senare.

Jag tar det viktigaste först. Majoriteten av utskottet är överens om att förslaget är övergripande förenligt med subsidiaritetsprincipen. Sedan hörde vi av Sverigedemokraternas representant alldeles nyss att deras inställning skiljer sig en aning. Vi säger alltså att delar i förslaget inte är förenligt med subsidiaritetsprincipen men att förslaget övergripande är det.

Med det som bakgrund föreslår utskottet att riksdagen lämnar ett så kallat motiverat yttrande till EU:s instanser. Några punkter som är viktiga i det motiverade yttrandet är

- att riksdagen är positiv till en översyn av direktivet
- att det är viktigt att medlemsstaternas kontroll över farliga vapen stärks
- att kontrollen ska vara inriktad på vapen som erfarenhetsmässigt utgör den största risken
- att regelverket inte ska bli onödigt betungande för vare sig hanterande myndigheter, frivilligorganisationer eller tillståndshavare.

När det gäller till exempel den sista punkten har det varit ganska mycket diskussioner om detta. Där väljer vi att peka särskilt på till exempel förslagen om tidsbegränsade tillstånd och läkarundersökning vid tillståndsprövning, vilket vi kanske inte riktigt tycker uppfyller synpunkten vi hade.

En del av förslaget är väldigt otydligt; det går inte riktigt att förstå vad som menas. Ett exempel är när man ska beskriva vapen som att de liknar andra vapen. Det är dock inte särskilt definierat vad det här "liknar" egentligen är. Det gör att det är lite svårt att förhålla sig till förslaget som sådant, kan man väl säga.

När det sedan gäller kommissionens motivering i subsidiaritetsfrågorna tycker vi att den bör vara tydligare för varje enskild åtgärd, det vill säga hur varje enskild åtgärd är förenlig med subsidiaritetsprincipen. Där tycker vi att det brister lite grann. När det kommer till själva sakfrågorna kommer vi dock som sagt att få tillfälle att dyka in i dem senare.

Som det ser ut nu väljer vi att yrka bifall till utskottets förslag.

Anf. 52 KRISTER HAMMARBERGH (M):

Herr talman! Jag kommer inte att hinna blanda in nationella regler och EU-regler. Det är en möjlighet och en debatt vi kommer att kunna ta lite längre fram i vår. Debatten här inleddes ju med att visa på ett antal konstiga tillämpningar i svensk rätt. Vi har möjlighet att återkomma till det i maj, inte minst för den som önskar stödja de motioner från allianspartierna där vi tar hand om detta.

Detta betänkande handlar egentligen bara om en sak. Det gäller det konstiga ordet "subsidiaritetsprövning", där riksdagen har möjlighet att i ett väldigt tidigt skede ge en signal till kommissionen om förslag till direktiv som senare kommer att förhandlas. Prövningen handlar inte om varje förslag i sak utan om huruvida kommissionen håller sig på mattan, det vill säga om kommissionen lägger fram förslag till regler som har på EU-nivå att göra.

Förslaget till nytt vapendirektiv har gett oss en del problem. Vi ser nämligen att det är nödvändigt i vissa delar att reglera detta på EU-nivå. Vi har ett gigantiskt problem med illegala vapen inom den grova organiserade brottsligheten i Sverige, och vi har ett stort problem även vad gäller terrorism. Problemen härrör från att vi får in vapen utifrån, många gånger från EU-medlemsstater som har otillräckliga regelverk, och därför måste vi lösa detta gemensamt. Det är en EU-fråga.

Vi är alla, även skytterörelserna, intresserade av att få bort dessa vapen. Det är oftast vapen som härrör från gamla Sovjetunionen och dess satellitstater. Det beror på bristande regler i flera medlemsstater, och detta måste vi göra någonting åt. Vi har också tidigare tyckt att det har varit viktigt att se till att det finns en spårbarhet av vapen inom EU för att kunna göra brottsutredningar. Vi har tidigare tyckt att det har varit viktigt att kunna ha och delge information för att kunna bedriva ett effektivt arbete mot dessa vapen. Vi har också tyckt att det har varit viktigt att på EU-nivå ha en gemensam reglering av vapen som lätt kan konverteras till skarpa vapen, till exempel gasdrivna vapen.

Vi har varit så pass eniga att vi har drivit igenom ett tillkännagivande. Därför blir jag lite full i skratt när Sverigedemokraterna faktiskt är kritiska samtidigt som de har stött oss i att vara tuffare mot just illegala vapen. Det var dock bra av dem! Däremot kan vi konstatera att hela utskottet är lika

kritiskt mot kommissionens förslag i dag. Hela utskottet är emot, även om ett parti säger sig vara lite mer emot. Det är dock tyvärr så att det bara finns för och emot; det finns inget vare sig däremellan eller därutöver.

Det finns alltid en risk att man vid avskyvärda händelser går för långt i sin iver att mycket snabbt reglera. Det har nog hänt kommissionen den här gången. Man har lagt in de förslag vi har drivit på för att få ordning på illegala vapen, men samtidigt verkar man väldigt snabbt ha lyft in gamla förslag som tidigare avvisats och där regleringen enligt vår uppfattning går för långt – långt utöver vad EU-rätten egentligen borde hantera. Man ger sig för stort mandat, och man reglerar det som inte behöver regleras på EU-nivå.

Då hävdar vi att det inte kan vara ett skäl för kommissionen att lämna för långtgående förslag bara för att vissa förslag är bra. Vi måste ha en möjlighet att pröva kommissionens förslag i dess helhet. Parlamenten måste också kunna signalera när kommissionen har gått för långt.

Vi är kritiska på ett antal punkter. Det nämns några i betänkandet, men det finns fler saker att titta på. Reglering av museiverksamhet har knappast på EU-nivå att göra. Det är otydligt vad man egentligen menar med reglering av halvautomatiska vapen, när det gäller vad man ska bedöma vid läkarundersökningar, tidsbegränsade tillstånd och handel mellan privatpersoner – allt detta är otydligt. Därför är det bra att Sveriges riksdag är enig i sin kritik gentemot kommissionen.

Vi är nu i början av den här processen. Ärendet är inte avgjort. Förhoppningsvis är kommissionen klok nog att dra tillbaka de förslag som vi nu kritiserar så att EU kan fokusera på det som är viktigt, nämligen illegala vapen.

Förhandlingar kommer att påbörjas. Arbetsgruppsmöten har knappt startat. Där har Sverige alla möjligheter att lämna in synpunkter och skapa allianser tillsammans med andra länder, om kommissionen inte förstår vad man borde göra.

Sedan har vi nationella regler, men de omfattas inte av den här debatten. Det finns anledning att vara kritisk, inte minst mot tillämpningen av en del av de nationella reglerna. Men det ska vi ta i en annan debatt. Där är vi också eniga.

Herr talman! Jag konstaterar återigen att riksdagen är enig i sin kritik mot kommissionen. Vid den här subsidiaritetsprövningen konstaterar vi att kommissionen har gått för långt. Processen kommer att pågå under en lång tid, och vi tänker följa den.

Jag vill också tacka de socialdemokratiska och miljöpartistiska ledamöterna som ställer upp tillsammans med de andra partierna och går längre än regeringen i och med att man kritiserar förslaget i subsidiaritetsfrågan. (Applåder)

Anf. 53 ADAM MARTTINEN (SD) replik:

Herr talman! Jag tycker att det är bra att Alliansen och kanske främst Moderaterna har intagit en mer EU-kritisk hållning i utskottet. Det arbete som utförs i den riktningen är väldigt uppskattat av oss sverigedemokrater, tro inget annat.

Trots den inriktningen skriver ni att ni till övervägande del anser att kommissionens förslag är förenligt med subsidiaritetsprincipen. Då undrar jag vilka delar av kommissionens förslag som utgör den övervägande delen och som gör att ni förhåller er positiva till att EU ska lägga sig i de här sakerna.

Anf. 54 KRISTER HAMMARBERGH (M) replik:

Herr talman! Vi är inte EU-kritiska, så det är inte en hållning. Vi från Moderaterna granskar alltid varje förslag. Det är inte allt som är bra som kommer från EU, sannerligen inte. Men vi är positiva till det som är bra. Det som är dåligt kommer vi att fortsätta att kritisera just för att det är dåligt och inte av andra orsaker.

Ni har tidigare stött oss genom att trycka på att EU ska gå längre för att reglera illegala vapen. Jag ska kontra med att säga att det var klokt av er. Den regleringen behövs.

Till kommissionens försvar – även om det just nu är svårt att ta den i försvar – måste man säga att dessa förslag finns med. Vi är överens om att det är de dåliga förslagen som ska tas bort. Då blir det en lek med ord huruvida det här betänkandet till övervägande del, till större del eller någon annan del är felaktigt. Det är inte så som man påverkar politiken på riktigt. Politik påverkar man genom att vara saklig i varje fråga och föra debatten framåt. Att bara veva inför hemmaopinionen kommer inte på något sätt att hjälpa svenska jägare.

Anf. 55 ADAM MARTTINEN (SD) replik:

Herr talman! Då får jag förtydliga mig: Moderaterna saknar en ideologisk kompass som gör att ni vänder er emot EU:s överstatlighet. Men i enskilda fall har ni riktat er kritik mot EU, vilket vi sverigedemokrater välkomnar.

Nu specificerades det inte vilka delar i det här förslaget som Moderaterna, Alliansen eller de rödgröna – det glada gänget, så att säga – tycker är överensstämmande med subsidiaritetsprincipen. Det har staplats upp ett antal exempel, bland annat att man ska ha en gemensam klassificering i hela EU, att man ska ha gemensamma register. Men vi fick inget exempel på vad det är som utgör den övervägande delen.

Man väljer att i sak ha en EU-vänlig inriktning när det kommer till röstning, men man framför kritik mot de enskilda delar som har kritiserats i remissvaren. Det blir lite oärligt, och jag hade önskat att Moderaterna hade haft en skarpare skrivning gentemot riksdagen och EU.

Så jag upprepar min fråga: Vilka delar är det i kommissionens förslag som utgör den övervägande positiva delen som överensstämmer med subsidiaritetsprincipen – detta krångliga ord?

Anf. 56 KRISTER HAMMARBERGH (M) replik:

Herr talman! Om man har en ideologisk kompass, då klarar man av att sortera ut sakförslag från sakförslag. Då sveper man inte in allting i en bunt. Då klarar man av att skilja på det som är dåligt eller bra.

Gömmer man sig bakom pamfletter och slagord har man inte möjlighet att göra den urskilningen. Då måste man ta till större ord. Vår inriktning är att få bort de dåliga förslagen från kommissionen och i sakpolitik se till att det blir en förbättring.

Sedan får vi ta grundkurs A. Detta är ett motiverat yttrande från Sveriges riksdag där vi yttrar oss över huruvida EU ska syssla med vissa saker eller inte. När riksdagen avger ett motiverat yttrande gör man det därför att man är kritisk. Då tar man upp de punkter som man är kritisk emot. Man motiverar inte det som man är för.

Jag ska svara på din fråga. Det vi är för är samma sak som ni är för och som ni tidigare har stött, nämligen att få bort illegala vapen och bekämpa grov organiserad brottslighet. Då spelar det ingen roll om vi säger övervägande eller något annat. Det här handlar om politik på riktigt. (Applåder)

Anf. 57 MATS PERTOFT (MP):

Herr talman! Jag vill börja med att yrka bifall till utskottets förslag.

Jag vill inledningsvis betona att detta inte är någon enkel fråga. Det är ganska svårt att avväga mellan det unionsmässiga och det nationella i denna fråga. Vi vet ju alla att i och med terrordåden är frågan på bordet. Vapen känner inga gränser i dag. Därför är det bra att EU har tagit detta initiativ och arbetar med ett vapendirektiv.

Jag är också väldigt glad över att vi i Sveriges riksdag har kunnat enas så långt att vi kan säga att det här går för långt. Det stämmer inte med de svenska reglerna. Vi måste ha ett regelverk som på annat sätt är anpassat till svenska förhållanden.

Därför är jag glad över den text som vi i utskottet har kunnat enas om. I den politiska situation som hela Europa befinner sig i är det nödvändigt att ta tag i vapenfrågan. Det är inte helt enkelt att hitta regelverk som stämmer med regelverken i alla medlemsländer, det är jag väl medveten om. Men det är väldigt viktigt att vi från Sveriges riksdag tydliggör att vi inte alls är nöjda med kommissionens texter.

Jag hoppas verkligen att de förhandlingar som pågår i Bryssel kommer att leda till förändringar. Där är dagens kommande beslut väldigt viktigt. I Bryssel pratar man dessutom mycket om legala vapen medan vi i Sverige kanske mer diskuterar illegala vapen. Det finns många delar som är kvar att lösa, och det gör ju inte frågan mindre svår. Förhandlingar pågår och vi vet inte det slutliga resultatet. Därför är det så viktigt att vi i riksdagen har kunnat enas kring denna subsidiaritetsprövning – detta ord som är en rejäl tungvrickare. Man hade önskat att det gått att hitta något annat ord än detta gammalkatolska ord när den här principen hittades på. Underifrånperspektiv, skulle man till exempel kunna kalla det.

Det är viktigt att vi i Sverige går vidare med det här och tydligt talar om vad vår åsikt är, så att de grupper i Sverige som i dag känner sig väldigt oroade – jägare, sportskyttar etcetera – kan känna att Sveriges riksdag inte är enig med EU-kommissionen på denna punkt. Vi går vidare med det här för att till slut förhoppningsvis hitta en lösning som vi kan vara relativt nöjda med. Jag använder ordet ”relativt”, för jag vill inte utlova någonting i den här situationen.

Jag tackar än en gång utskottet för att vi har kunnat enas i denna fråga.

Anf. 58 JOHAN HEDIN (C):

Herr talman! Om ordet ”subsidiaritetsprincipen” är katolskt eller inte vet jag faktiskt inte. Men som många varit inne på är det kanske ett krångligt ord för att beskriva någonting som egentligen är väldigt enkelt. Det

handlar helt enkelt om att beslut ska fattas så nära medborgarna som möjligt. Och det är väl inte så konstigt. Det kan vi nog alla hålla med om. Vissa frågor passar för att avgöras med överstatlighet, andra på nationell nivå här i kammaren och på andra ställen. En del frågor passar bäst att avgöras på regional nivå, andra på kommunal nivå. Men de allra flesta frågor bör avgöras av dig och mig hemma genom de beslut som vi fattar själva.

Man måste ha flera bollar i luften samtidigt när man funderar på de här viktiga sakerna. Man måste kunna hålla två tankar i huvudet samtidigt. Det ökade terrorhot som vi sett sedan Parishändelserna och andra hemska händelser gör det lätt att hasta iväg och som politiker vilja visa handlingskraft och visa att man tar ansvar för de här sakerna. Möjligen var det så kommissionen reagerat när de föreslog de här förändringarna av vapendirektivet, för det var mycket som hamnade snett.

Centerpartiet reagerade tidigt, och det är inte så konstigt. Vi är många jägare i vårt parti. Sedan följde många efter. Säkert har alla som nu sitter här fått mycket mejl med frågor och ganska skarpa kommentarer från många som skulle drabbas av olika delar av det här förslaget till vapendirektiv.

Det är glädjande att vi har kunnat ha en resonerande ton och ett bra samtal om det här i utskottet. Jag känner att det finns en ärlig vilja från regeringspartierna att lyssna på goda argument, och det är en väldigt bra grund att jobba vidare på. Men det här är en liten del av ett ganska stort slag. Slaget är inte alls vunnit i och med detta. Jag hoppas och förutsätter att regeringspartierna nu fullföljer den inslagna vägen och jobbar emot de dåliga delarna i det här vapendirektivet.

Som jag var inne på passar vissa frågor för överstatlighet. En sådan fråga är till exempel hur vi destruerar vapen som ska anses vara varaktigt obrukbara. Det finns väldigt olika traditioner och olika syn på det här mellan olika medlemsstater i EU. I vissa länder räcker det med att sätta dit ett litet stift, men detta kan faktiskt tas bort, något som också har hänt, vilket har lett till stor skada. I Sverige har man dock väldigt rigorösa regler för hur det här ska hanteras.

För några år sedan ärvde jag ett gammalt vapen av min morfar, som i sin tur hade ärvt det av sin far, kanske till och med av sin farfar. Detta vapen kan inte längre användas för jakt. Det är ett svartkrutsvapen, som förr i världen. När man skjuter med ett sådant ryker det väldigt mycket. Det skulle kanske ha varit mysigt att få prova på någon gång, men för att jag skulle få behålla det som samlingsvapen var jag tvungen att destruera det. Vad man gör då är att man fyller pipan med betong och svetsar igen den, så att vapnet inte går att använda igen. Men det står där vackert i hörnet och påminner om morfar, som jag har väldigt många positiva minnen från. Dessutom lovade vapensmeden som gjorde det här att jag skulle kunna få följa med någon gång och skjuta svartkrut tillsammans med honom, så kallat uppsiktsskytte, vilket är fullt lagligt.

Med det vill jag tacka för den goda samarbetsandan. Jag hoppas att vi fortsätter med detta, för slaget är som sagt långt ifrån vunnit.

Anf. 59 ROGER HADDAD (L):

Herr talman! Detta ärende gäller en så kallad lämplighetsprövning med anledning av EU-kommissionens förslag. Som flera varit inne på handlar

det om vad EU ska fatta beslut om och vad Sveriges riksdag ska ansvara för när det gäller vapendirektivet.

Bakgrunden är att kommissionen vill agera mot terrorism. De flesta av oss har välkomnat att EU ska agera, inte minst efter händelserna i Paris för ett år sedan och i höstas. Men i förslaget – det är trots allt svårt att inte gå in på förslaget, och det hör jag också på debatten i kammaren – är det inte tydligt och konkretiserat hur man ska fokusera på terrorism. De terrorister jag har läst om, de som inte finns kvar i livet och de som fortsätter att härja runt, har inte begärt tillstånd eller licens för att få sätta på sig ett bälte och spränga sig i luften eller skjuta ned människor som sitter på ett kafé. Det är uppenbart att det här förslaget från kommissionen har stora brister, om man nu vill använda det i kontraterrorsyfte.

Liberalerna instämmer i att EU måste göra mer mot terrorism och radikalisering, och vapenfrågan är viktig. Men vi måste främst ägna vår kraft och polisens resurser åt att stoppa de illegala vapnen, som flera har varit inne på. Vi har i riksdagen motionerat från vårt parti om skärpt vapenlag, skärpt lagstiftning mot handgranater och en smugglingslag. Det skulle ge betydligt mer effekt för det vill vi uppnå.

När det gäller de illegala vapnen måste man också i sammanhanget nämna västra Balkan och Exjugoslavien. Jag har själv uppvaktat Bosniens ambassadör för att diskutera vapensmuggling, handgranater och de allt större problemen i våra svenska städer, inte minst Malmö och andra städer i Skåne, som varit utsatta för den här typen av illegala vapen. Det är också här EU kan göra en insats, inte minst bilateralt gentemot till exempel Bosnien, som också ansökt om EU-medlemskap.

Precis som flera tunga remissinstanser är Liberalerna kritiska och tveksamma till förslagens utformning. Här har vi också haft en diskussion med regeringen. Det har inte varit tydligt vad Anders Ygeman och regeringen tycker i den här frågan. Från att ha varit försiktigt positiv har man blivit jättekritisk, och när justitieutskottet till slut hanterar frågan har vi inte fått någon tydlig ståndpunkt. Men vi välkomnar att det finns ett brett stöd för att avge ett så kallat motiverat yttrande till kommissionen där vi är kritiska.

Herr talman! Min slutsats överensstämmer med Brottsförebyggande rådets yttrande. Ska åtgärderna ge effekt måste förslaget omarbetas för att bli mer träffsäkert. Det är de illegala vapnen vi främst vill åt, men direktivet träffar främst de legala skjutvapnen, vilket är en brist. Det är trots allt de illegala vapnen som är det största problemet.

Anf. 60 ANDREAS CARLSON (KD):

Herr talman! Kristdemokraterna delar de åsikter och synpunkter som framförts i kammaren av flera tidigare debattörer. Subsidiaritetsprincipen är en viktig princip som vi i Kristdemokraterna har inskriven i vårt principprogram. Det är en del av vår ideologi. Subsidiaritetsprincipen bygger, som flera varit inne på, på att beslut ska fattas så nära medborgarna som möjligt, på lägsta och mest ändamålsenliga nivå.

Nu gäller det EU-nivån, där vi har kommissionens förslag. När det handlar om att bekämpa grov organiserad brottslighet och terrorism tycker vi att det är viktigt med ett mellanstatligt samarbete inom ramen för Europeiska unionen. Krafttag måste tas gemensamt mot de krafter som vill sprida skräck och oro och ta till illegala vapen i sin kamp. Därför är det viktigt med ett gemensamt arbete på EU-nivå.

Prot. 2015/16:59

27 januari

*Subsidiaritetsprövning
av EU-förslag*

Men samtidigt måste vi se till att kampen förs just mot de illegala vapnen och inte träffar så brett mot de legala vapnen, vilket vi lyfter fram i betänkandet, där det finns en stor majoritet för ett motiverat yttrande. Vi ska inte in och peta i de legala vapnen. När det handlar om att till exempel museiföremål ska regleras tycker vi att det går alldeles för långt. Därför välkomnar vi det motiverade yttrandet.

Vi behöver också tillvarata jägares och sportskyttars intressen så att de inte träffas av de åtgärder som vi vill se. Vi ska förhindra terrorism och grov organiserad brottslighet.

Förslaget måste omarbetas. Åtgärder är nödvändiga, men de måste träffa rätt. Därför är vi kristdemokrater glada och välkomnar att det finns ett så brett stöd för ett motiverat yttrande i detta fall.

Anf. 61 ADAM MARTTINEN (SD) replik:

Herr talman! Jag har suttit och lyssnat lite grann på representanterna för de olika partier som varit uppe i debatten. Samtliga anför att det är problematiskt att EU-kommissionens förslag innehåller så detaljerade regler om legala vapen som hanteras av jägare, sportskyttar och allt möjligt och att det är de illegala vapnen som är problemet.

Samtidigt står ni bakom att det stämmer överens med subsidiaritetsprincipen att EU ska lägga sig i vapenlagstiftningen för hur man ska hantera legala vapen i Sverige. Jag får det inte riktigt att gå ihop. Det är ett lite problematiskt förhållande att försöka stå med ett ben i varje läger.

Å ena sidan tycker man: Vi ska inte hålla på att pillra på de frågorna. Samtidigt säger man: Det är helt okej att EU gör det, men kom tillbaka med en annan skrivelse till nästa vända. Det skulle vara mer ärligt om man från de partier som säger att det är fel också säger att det inte stämmer överens med subsidiaritetsprincipen.

Jag skulle vilja få ett förtydligande. Hur går logiken ihop för Kristdemokraterna?

Anf. 62 ANDREAS CARLSON (KD) replik:

Herr talman! Tack, Adam Marttinen, för att du ber om ett förtydligande. Jag ska försöka att ge det.

När det handlar om grov organiserad brottslighet, terrorism och att gemensamt bekämpa de krafter som vill sprida skräck, oro och terror i EU och Europa och även riktar hot mot Sverige måste vi ha ett mellanstatligt samarbete. Vi måste ta krafttag och samarbeta för att motverka de illegala vapnen. Vi måste också se till att man inte använder legala vapen i sin kamp. Vi måste inrikta arbetet på att förhindra terrorism och grov organiserad brottslighet.

När det kommer till det som lyfts fram i utskottets ställningstagande i vårt betänkande om de tidsbegränsade tillstånden, läkarundersökningar, museiföremål och de delar som är otydliga och ofullständiga har vi skarp kritik mot EU-kommissionens förslag. Det ska vara rätt agenda i Bryssel, och EU ska ägna sig åt rätt saker. Därför tycker vi, som jag sa i mitt anförande, att det finns starka skäl för ett motiverat yttrande och att kommissionen omarbetar sitt förslag.

Anf. 63 ADAM MARTTINEN (SD) replik:

Herr talman! Vi är alla överens om att det är de illegala vapnen som är problemet och att det är där fokus borde ligga. Jag hör också att partier säger att man inte ska ägna sig åt de saker som exemplifieras. Med din upprådning är du snart uppe i hela kommissionens förslag där du tycker att det är fel fokus. Då borde resultatet vara att man skickar den signalen till EU och omvärlden att det inte är något som Sverige accepterar att EU lägger sig i.

När det gäller illegala vapen skulle man exempelvis kunna vidta åtgärder mot de länder som har problem med sin legala vapenhantering i stället för att straffa alla andra länder som inte har ett problem med legal vapenhantering. Jag tycker tyvärr att er kritik gentemot EU-kommissionens förslag blir lite uddlös när man i slutet av skrivelsen säger att det är helt okej att den ska ägna sig åt att lagstifta åt Sveriges riksdag i de frågorna.

Du påstår att det ska vara ett mellanstatligt samarbete. Det är det över huvud taget inte. Vi äger inte makten. Våra önskemål och yttranden väger väldigt lätt i ett europeiskt perspektiv. Därför är det viktigt att man är extra tydlig med vad man avser. Det tycker jag inte att något annat parti än Sverigedemokraterna hittills har varit i den här församlingen och i hanteringen av direktivet.

Anf. 64 ANDREAS CARLSON (KD) replik:

Herr talman! När en i princip enig riksdag ställer upp på ett motiverat yttrande om att det är för detaljerat skulle jag tycka att det är ganska naivt att säga att det inte är en tydlig signal från Sverige och Sveriges riksdag.

Det är en väldigt tydlig signal om att det ska vara rätt agenda i Bryssel. EU ska ägna sig åt att gemensamt bekämpa de krafter som vill ta till terror och bekämpa grov organiserad brottslighet men ska inte in och peta i museiföremål, läkarundersökningar och sådant som ska ligga på medlemsstaternas ansvarsområde.

Vi skriver, som Adam Marttinen efterlyser, att vi inte accepterar att EU lägger sig i det. Vi skriver att på ett övergripande plan är det förenligt med subsidiaritetsprincipen. På ett övergripande plan tycker vi kristdemokrater att det är nödvändigt att vi samarbetar och tar gemensamt krafttag mot grov organiserad brottslighet och terrorism. Vi skriver också att det samtidigt i flera delar strider mot denna princip.

Jag vet inte hur pass mycket tydligare Adam Marttinen vill att vi ska skriva. Vi kan lägga till några ord om att vi tycker att det är väldigt problematiskt. Vi kan förstärka det hur mycket som helst. När en i princip enig riksdag står bakom det motiverade yttrandet och markerar så tydligt och kraftfullt förväntar jag mig nu att vi kommer att få ett gensvar från kommissionen och att vi kan ändra detta.

Det är ytterst regeringens ansvar i de förhandlingar och samtal som väntar att påverka innehållet i förslaget. Men signalen från justitieutskottet och riksdagen är tydlig, herr talman.

(Applåder)

Överläggningen var härmed avslutad.

(Beslut fattades under § 11.)

Anf. 65 KARIN ENSTRÖM (M):

Herr talman! Kvinnor har genom årtusendena verkat för fred och försoning. Men de har sällan eller aldrig fått vara med där de verkligen har kunnat förebygga krig i officiella fredsförhandlingar, fått sitta med vid borden eller vara med vid högtidstalen. Att ge mer makt åt kvinnor i fredsprocesser är ett av de viktigaste målen för FN:s säkerhetsresolution 1325.

Det är inte bara odemokratiskt utan också ineffektivt att utesluta hälften av världens befolkning i frågor som rör liv och död, krig och fred och hantera dem utan att ta vara på kvinnors erfarenheter och utan att låta kvinnor sitta med vid bordet. Tar vi inte vara på detta och tar vi inte frågorna på allvar kommer det att fortsätta att vara svårt att nå fred och försoning.

Resolutionen antogs för 15 år sedan. Det har uppmärksammats under det gångna året 2015. Den har utvecklats efterhand. Vi har också fått en särskild resolution som handlar om sexuellt våld mot kvinnor i konflikter. Ursprungsresolutionen har hjälpt till att få fokus på kvinnors roll i fredsarbetet och på kvinnors roll som offer. Det viktiga här är att se helheten och inte bara se att kvinnor och flickor ska skyddas i krig och konflikter utan att kvinnor och flickor är just aktörer och inte bara några som ska skyddas.

Sverige antog tidigt en egen nationell handlingsplan för 1325. Den vi har för närvarande har egentligen gått ut i och med att vi nu har den 27 januari. Som jag förstått det är den under översyn. Vi i utskottet är överens om och förutsätter att regeringen så fort som möjligt kommer att revidera och fastställa en ny handlingsplan som kan gälla från 2016 och framåt. Det är viktigt att fortsätta att sätta fokus på frågorna.

Vi kan titta på vad det är för resultat. Det gjordes under förra året. Generalsekreteraren gav i uppdrag inför översynen att se vad som egentligen har hänt under åren. Vad har det gett för resultat? Det rapporten säger är att på vissa områden har man nått framgång. Men det som fortfarande saknas är framför allt kvinnors deltagande i fredsprocessen.

Där vill jag ge regeringen en särskild eloge för initiativet att ta fram kvinnliga medlare. Det kommer inte att ske av sig självt. På varje punkt på området måste man göra någonting aktivt.

Därför är det viktigt att ha en nationell handlingsplan. Men det är också viktigt att se hur vi nu kan fokusera på det internationella arbetet, där kvinnliga medlare är en del och där övriga delar av Folke Bernadotteakademins arbete är en annan viktig del.

Vi har en särskild kompetens här i Sverige, ett nordiskt center för gender i militära operationer ute i Kungsängen, som sysslar dels med utbildning i dessa frågor, dels med policyarbete. Det handlar alltså om att utveckla hur man ska implementera de fina ord som står i FN-resolutionerna och i handlingsplanerna. Centret har också fått vara med och utvärdera hur FN:s resolution har fungerat i ISAF, alltså i hela Afghanistaninsatsen, och i Kosovo, i Kfor. Man har också givit rekommendationer till Nato som Nato har antagit.

Jag tycker att detta visar vikten av kunskap på området och vikten av att inte tappa fart. Här är Sverige pådrivande, och vi kan fortsätta att vara ännu mer pådrivande i arbetet där vi finns representerade. Det gäller olika FN-organ, de direkta FN-insatser där vi är med, både civila och militära och inom ramen för EU. Det är glädjande att det nu på initiativ från bland andra Sverige ska finnas en högnivårepresentant som ska bevaka just dessa frågor.

Sammantaget, herr talman, uppfattar jag det som att vi har ett brett stöd härifrån riksdagen för regeringen. Jag tycker att regeringen ska se detta som en uppmaning att ytterligare förstärka sitt arbete när det gäller att implementera FN-resolutionen och de punkter och rekommendationer som också kommer efter den översyn som gjordes i samband med förra året – den som gjordes på uppdrag av Ban Ki Moon.

Det finns ett brett stöd, och det finns ett stort intresse. Det gäller som sagt att hålla trycket uppe, för det här är ingenting som kommer av sig självt. 15 år är både en lång och en kort tid. Men det har visat sig sedan resolutionen i sin ursprungsform antogs av säkerhetsrådet att denna typ av internationella överenskommelser och sedan implementeringen av säkerhetsrådets resolutioner också ger resultat, även om mycket återstår.

För tids vinnande i voteringen kommer jag inte att yrka bifall till reservationen.
(Applåder)

Anf. 66 HANS LINDE (V):

Herr talman! Säkerhetspolitik är inte könsneutralt. Hoten mot mäns och kvinnors säkerhet ser olika ut. Krig och väpnade konflikter påverkar män och kvinnor på olika sätt och i olika utsträckning. En fredsprocess som leder till att våldet mot män upphör innebär inte per automatik att våldet mot kvinnor samtidigt upphör.

Exemplen är alltför många runt om på jorden. När jag var i Jordanien i december berättade man hur barnnäktenskapen kraftigt ökade bland syriska flyktingar. Alltför många syriska föräldrar såg ett tvångsäktenskap som det enda sättet att skydda sin 14-åriga dotter från männens sexualiserade våld och övergrepp.

I Afghanistan har 35 år av krig resulterat i en av de högsta nivåerna av mödradödlighet i världen. Trots ett imponerande arbete av Svenska Afghankommittén och andra viktiga biståndsgivare är det i dag långt farligare att bli gravid än att vara soldat i Afghanistan. Vi ser i land efter land, i konflikt efter konflikt, hur väpnade konflikter går hand i hand med ökad mödradödlighet.

I Liberia säger 60 procent av kvinnorna att de blev våldtagna och utsatta för sexualiserat våld under det tidigare inbördeskriget. Många uppger att de har blivit utsatta för våldtäkter vid upprepade tillfällen. Det sexualiserade våldet i Liberia nådde nivåer där vi kan tala om detta som ett massförstörelsevapen. Men medan männen har lagt ned sina vapen, slutat skjuta på varandra och inlett en mödosam freds- och försoningsprocess fortsätter våldet mot kvinnorna i Liberia i stor utsträckning. Alltför många liberianska kvinnor väntar fortfarande på att freden ska komma till deras liv och deras vardag.

Men kvinnor och flickor är inte bara offer; det är viktigt att understryka. De är inte passiva, och de väntar inte på att någon annan ska komma och rädda dem. I Syrien, i Palestina och i Afghanistan organiserar sig oerhört modiga kvinnor och flickor tillsammans med andra och kämpar i sina lokalsamhällen för freden. I Colombia och Liberia har kvinnor och flickor spelat en helt avgörande roll i de fredsprocesser vi har sett. Kvinnor och flickor är aktiva aktörer runt om hela jordklotet!

Vi vet, precis som Karin Enström underströk tidigare, att freds- och försoningsprocesser behöver inkludera kvinnor och flickor vid förhandlingsbordet om de ska vara framgångsrika. Det är viktigt att påminna om det, i synnerhet i en tid när vi nu går in i mödosamma fredsprocesser i länder som Afghanistan och Syrien.

Vi måste se att i den värld vi lever i är vi män norm och kvinnor undantag. Utan ett genusperspektiv och utan att vi synliggör mäns och kvinnors skilda villkor är risken överhängande att vi kommer att utgå från mäns erfarenheter och upplevelser när vi diskuterar väpnade konflikter, fredsprocesser och säkerhetspolitik. Då kommer vi att få FN-insatser där man blundar för att de manliga FN-soldaterna förgriper sig på unga flickor och bidrar till trafficking. Då kommer vi att få fredssamtal där det bara sitter män runt förhandlingsbordet. Då kommer vi aldrig att kunna presentera en säkerhetspolitik eller en utrikespolitik för fred och säkerhet som täcker hela jordens befolkning.

Herr talman! Det har nu gått drygt 16 år sedan FN:s säkerhetsråd antog resolution 1325 om kvinnor, fred och säkerhet. Det har varit ett avgörande steg i världssamfundets arbete för fred och säkerhet men också för att utveckla en säkerhetspolitik som inkluderar hela jordens befolkning.

Sverige antog sin första handlingsplan 2006 när det gäller resolution 1325, och handlingsplanen har därefter gång på gång förlängts. Den nya regeringen har tydligt höjt ambitionsnivån. Det kanske inte var så svårt; Carl Bildt kommer nog inte att bli ihågkommen för sitt starka engagemang för flickor och kvinnor. Men samtidigt måste man säga att regeringen har tagit några verkliga initiativ som är imponerande, bland annat när det gäller kvinnliga medlare.

Samtidigt måste man understryka att arbetet inte har kommit till vägs ände. Det finns utrymme för att utveckla även Sveriges arbete. Om man tittar på den handlingsplan som finns just nu, eller rättare sagt den som löpte ut vid årsskiftet, för 1325 ser man att det saknas en tydlig tidtabell, effektiva kontrollsystem och öronmärkta resurser för att genomföra handlingsplanen. Det är frågor som jag hoppas att regeringen tar med sig och tillgodoser när man nu tar fram en ny handlingsplan.

I den tidigare handlingsplanen i Sverige fanns tre mål och sju nationella indikatorer för arbetet med 1325 och hur det skulle utvecklas. Det var bra att man tog fram indikatorer, men jag tror att det finns utrymme att utveckla de mätbara målen. En avgörande fråga när man ska ta fram en framgångsrik handlingsplan är att det finns indikatorer och mål som är konkreta och möjliga att utvärdera.

Ett annat sätt att stärka det svenska arbetet med att implementera resolution 1325 skulle kunna vara att utse en svensk ambassadör med ansvar för frågan. Det har den nuvarande och tidigare regeringen gjort när det gäller flera andra frågor.

Vi måste också se att det finns 52 andra länder som har antagit handlingsplaner för 1325. Även EU och ett flertal andra internationella organisationer har antagit egna handlingsplaner. Här finns en hel del goda exempel att lära av.

Samtidigt kan vi konstatera att den stora majoriteten av jordens länder i dag inte har några handlingsplaner för 1325. Om vi tittar på FN-systemet i dag kan vi konstatera att flera av de stora truppbidragande länderna helt saknar egna handlingsplaner. I dag har varken Bangladesh, Pakistan eller Indien – de tre länder som bidrar med flest soldater till FN:s insatser – några nationella handlingsplaner för 1325.

I Mali, där Sverige just nu bidrar med vår största internationella militära insats, saknar de fyra största truppbidragande länderna med sammanlagt 30 000 soldater på plats egna nationella handlingsplaner. Detta blir inte bara ett problem för Bangladesh och Pakistan och för deras insatser; det blir ett problem för den samlade FN-insatsen i Mali och därför också ett problem för Sverige.

Jag tror därför att det är viktigt för Sveriges arbete framöver att vi ligger på men också hjälper andra länder att ta fram och implementera nationella handlingsplaner för genomförandet av 1325.

Därför yrkar jag avslutningsvis bifall till reservation 2.

Anf. 67 MARIA WEIMER (L):

Herr talman! En kvinna hänger utanför ett fönster i den parisiska novembernatten. Det är för högt för att hoppa, och det är för farligt att ropa på hjälp. Får terroristerna syn på henne är hon död.

Många mil därifrån berättar en flicka för Zainab Bangura om hur hon sålts 20 gånger till olika terrorister. Inför varje försäljning tvingas hon genomgå en så kallad oskuldoperation för att tillfredsställa de nya ägarnas perversa idéer om renhet.

Vi har alla tagit del av vittnesmålen från FN:s särskilda sändebud för sexuellt våld i konflikter. I dag vet vi att det är Daish, Boko Haram och al-Shabab som är feminismens och kvinnornas största fiender.

Sedan år 2000, då vi antog resolution 1325, har världen på många sätt blivit bättre för kvinnor. Som bland annat Hans Linde nämnde har 53 länder nu antagit nationella handlingsplaner för att implementera resolutionen, och Sverige är ett av dem.

Samtidigt är det välkänt att våldtäkter fortfarande används som krigsverktyg över hela världen. Sexuellt våld är ett av grundfundamenten i Daishs ideologi, och det krig man utkämpar är också ett krig mot kvinnan. Därför tror vi att Sverige måste försöka göra mer för att stoppa massvåldtäkter och arbeta för att den strafflöshet som präglar de här brotten avskaffas. Det kräver att flickors och kvinnors särskilt utsatta situation uppmärksammas mer. Det gäller de bilaterala relationerna, liksom arbetet i EU och i FN.

En viktig aspekt för kvinnors särskilt utsatta situation är de internationella fredsfrämjande insatser som också har nämnts här tidigare. Det internationella samfundet måste oftare än i dag våga ingripa med militärt våld för att stoppa konflikter.

När vi väl genomför en operation är det avgörande att deltagarna får utbildning i genuskunskap och kan få de här perspektiven på kvinnors situation i konflikter. Det är oacceptabelt att det fortfarande förekommer att FN-soldater och poliser våldtar flickor och kvinnor i utsatta situationer – samma FN-soldater som vi, det internationella samfundet, har gett i uppdrag att skydda civilbefolkningen och i synnerhet kvinnorna och barnen.

Vi liberaler menar att lika mycket som vi måste arbeta för säkerhet i en värld där kvinnor ofta är offer, lika mycket måste vi se att kvinnor faktiskt är och ska vara aktörer. Så ser det inte ut i dag på många håll i världen. Kvinnor äger 1 procent av världens samlade rikedomar. Inkomstskillnaderna mellan män och kvinnor är i vår del av världen inte så stora, men i många andra delar av världen är de brutala. Kvinnliga entreprenörer i Etiopien tjänar 34 öre på varje krona som en manlig entreprenör tjänar, och i Bangladesh är den siffran 12 öre.

År 2015 var bara 15 kvinnor regeringschefer. Var femte parlamentariker var kvinna, och bland världens statschefer fanns inte ens tio kvinnor. Vi liberaler skulle vilja se att Sverige ökar ansträngningarna i arbetet för att kvinnors roll i konstitutionsbyggande och demokratiseringsprocesser stärks.

I de fredsprocesser där kvinnor uteslutits saknas halva perspektivet, halva freden. Och avtalen blir sällan särskilt hållbara när man har missat att ta om hand halva befolkningens perspektiv. Trots att resolution 1325 nu har 15 år på nacken fortsätter det här problemet att prägla de konflikter som vi ser i världen.

Vi var många som 2014 gladdes åt att regeringen talade om en feministisk utrikespolitik. Men regeringen är fortfarande mer högljudd än handlingskraftig och mer försiktig än feministisk.

Bland liberala feminister som driver en aktivistisk säkerhetspolitik är det självklart att friheten och kvinnors rättigheter måste försvaras med vapen. Omvärlden har en skyldighet att ingripa, även med våld, för att försvara också kvinnors och flickors mänskliga rättigheter. Det gällde i Afghanistan där flickors framtid begränsades av talibaner, det gäller i Mali där fundamentalister förtrycker kvinnor och det gäller i Irak där vi från Liberalernas sida vill se ett mer robust militärt stöd till de grupper som bekämpar Daish. I de svåraste konflikterna är det endast med vapen vi kan skydda civilbefolkningen och framför allt kvinnornas liv.

Herr talman! Med den verklighet vi lever i i dag med omfattande övergrepp och våld mot kvinnor kan feminism aldrig bli detsamma som pacifism.

Anf. 68 SOFIA DAMM (KD):

Herr talman! Det har nu gått lite mer än 15 år sedan FN:s säkerhetsråd antog resolution 1325 om kvinnor, fred och säkerhet med syftet att öka kvinnors deltagande i fredsarbetet och att stärka skyddet för kvinnor och flickor i konfliktsituationer.

Resolution 1325 var på många sätt banbrytande. Genom antagandet av resolutionen blev kopplingen mellan jämställdhet, internationell fred och säkerhet och hållbar utveckling officiellt erkänd.

Men vad har egentligen hänt sedan dess? Världen över har handlingsplaner antagits för hur man ska verkställa resolutionen. Otaliga stora kon-

ferenser har arrangerats där kvinnors och flickors särskilda utsatthet i konflikter har betonats. Fina deklamationer har antagits om kvinnors fredsfrämjande potential i konfliktförebyggande och fredsuppbyggande processer.

Och visst har framsteg gjorts. Men det har långt ifrån blivit verklighet av alla de fina ord som vi har hört. Därför måste vi outtröttligt fortsätta arbetet för något som faktiskt borde vara självklart.

Att vi i dag debatterar denna fråga i ett betänkande baserat på ledamöters motioner visar att det i den här kammaren finns ett stort engagemang, men det räcker inte. Så länge kvinnor och barn utnyttjas som sexslavar i konflikter och så länge kvinnor systematiskt utesluts från fredsförhandlingar måste kampen fortsätta på alla plan.

Herr talman! Kongos långa och till synes olösliga konflikter har lett till att östra Kongo har kommit att kallas för the capital of rape. Kongos konflikter och det systematiska och brutala sexuella våldet som präglar landet har också gett upphov till medial uppmärksamhet. Siffrorna är skrämmande. Man räknar med över 1 000 rapporterade våldtäktsoffer per månad – flickor och kvinnor men också pojkar och män. Brutaliteten är slående. Både bebisar och äldre kvinnor finns bland offren. Det är vanligt med gruppvåldtäkter och att familjemedlemmar tvingas bevittna dådet.

En av orsakerna som lyfts fram till utbreddheten av det sexuella våldet i just Kongo är straffriheten. Intervjuer med lokala rebellgrupper i östra Kongo lyfter fram hur lätt det är att våldta och hur sällan det leder till någon form av bestraffning. Just strafflösheten bidrar även till att normer för vad som är rätt och fel rubbas i grunden.

Men Kongo är inte unikt. Inte minst har vi under senare år blivit varse Islamiska statens utbredda sexslaveri och brutala våldtäktskampanjer i Irak och Syrien. Dagliga rapporter från länder såsom Libyen, Sudan och Somalia visar att sexuellt våld under konflikter snarare är en regel än ett undantag.

Uppmärksamheten kring sexuellt våld väcktes ursprungligen i samband med upptäckterna av de våldtäktsläger som fanns i Rwanda såväl som här i Europa, i Bosnien, på 90-talet. Det systematiska och strategiska sexuella våldet, som gjorde att mellan 20 000 och 50 000 flickor och kvinnor våldtogs i Bosnien och mellan en kvarts och en halv miljon i Rwanda, fick plötsligt internationella organisationer, medier, den akademiska världen och oss politiker att närmare börja granska detta fruktansvärda våld.

Alltsedan dess har diskussionerna om orsakerna till det sexuella våldet förändrats, och åtgärderna har också anpassats till viss del. I stället för att prata om våldtäkter i krig som en oundviklig konsekvens av mäns oförmåga att kontrollera sitt beteende, vilket setts som en följd av krigets avsaknad av normer och regler, menar man nu att sexuellt våld utförs också i strategiska eller taktiska syften, ibland rent av beordrat från högre ort för att demoralisera fienden och destabilisera etniska grupper.

Säkerhetsrådet har också efter 1325 antagit sex ytterligare resolutioner om kvinnor, fred och säkerhet, varav fyra har fokuserat på sexuellt våld i väpnade konflikter. En av dem, resolution 1820 som antogs 2008, är kanske det viktigaste genombrottet för att våldtäkt i krig ska betraktas som ett internationellt krigsbrott.

Ökade ansträngningar måste givetvis till för att stoppa konflikter och därmed undvika att en ny generation växer upp i den våldskultur som de

här konflikterna medför. Här sätter vi ett stort hopp till FN, men efter behandlingen av Anders Kompass, som modigt rapporterade om sexuellt våld också av FN:s egna soldater, är det lätt att känna missmod.

Herr talman! Kriget i Syrien går nu in på det femte året. Det är ett krig som har skördat många dödsoffer och försatt miljontals människor på flykt. Människor lider fruktansvärt mycket. Särskilt utsatta är kvinnor och barn.

Vi hoppas alla att fredssamtalen om Syrien ska komma igång inom kort och framför allt att de ska leda till resultat. För att varaktig fred i Syrien ska uppnås måste kvinnor involveras i fredsprocessen på allvar. Hållbar fred kan inte upprättas utan att kvinnors erfarenheter, behov, prioriteringar och strategier för konfliktlösning tillvaratas i dessa förhandlingar.

Sverige bör genom internationella kanaler framföra vikten av att syriska kvinnor ges inflytande över formandet av en syrisk framtid, när kriget äntligen har tystnat och ersatts av fred. Kvinnor bör sitta med i freds-förhandlingarna, inte bara för att det är rättvist utan för att det leder till resultat. Forskning visar att om kvinnor inkluderas i fredssamtalen blir freden också mer varaktig.

Avslutningsvis vill jag säga att svenskt civilsamhälle och våra partianknutna organisationer med hjälp av svenskt bistånd gör otroligt stora insatser för att bekämpa kvinnors utsatthet i världen. Men för att kvinnorna ska bli en del av konfliktlösningarna, för att freden ska bli varaktig och för att 1325 ska bli verklighet måste Sveriges regering med diplomatins kraft driva på i EU och FN för att kvinnors röst ska höras och för att den också ska bli lyssnad på.

(Applåder)

Anf. 69 MARIA ANDERSSON WILLNER (S):

Herr talman! I dag debatterar vi betänkande UU9 om FN:s säkerhetsrådsresolution 1325. I betänkandet behandlas motioner som rör kvinnor och fred och säkerhet i svensk utrikespolitik, särskilt implementeringen av FN:s säkerhetsrådsresolution 1325.

Kvinnors roll i fred och säkerhet är en integrerad del i den freds- och säkerhetsbyggande verksamheten. 1325 har precis firat 15 år, vilket flera redan har nämnt. Det huvudsakliga syftet med resolutionen är att öka kvinnors deltagande i arbetet för fred och säkerhet och att stärka skyddet för kvinnor och flickor i konfliktsituationer. Sverige var bland de första länderna i världen att anta en nationell handlingsplan för implementeringen av FN:s resolution 1325, vilket också har nämnts.

Jag är mycket stolt över att stå här i dag. Vi har en feministisk regering som verkar för att kvinnor och män ska ges samma makt att forma samhället och sina liv. Jämställdhet mellan kvinnor och män utgör en grundläggande målsättning för svensk utrikespolitik.

Att uppfylla kvinnors och flickors grundläggande mänskliga rättigheter utgör en skyldighet inom ramen för internationella åtaganden och är en förutsättning för Sveriges bredare utrikespolitiska mål om utveckling, demokrati, fred och säkerhet. Att genomföra säkerhetsrådets resolution 1325 är ett gemensamt ansvar, från civilsamhället till internationella organisationer. Det svenska åtagandet att genomföra 1325 har stärkts och effektiviserats genom vår nationella handlingsplan.

Vid implementeringen måste man ha ett helhetsperspektiv så att det omfattar Sveriges nationella insatser, arbetet i samarbetsländer när det gäller regionala samarbeten – till exempel EU – och internationellt. Därför är det positivt att Sverige, när vi nu reviderar den nationella handlingsplanen, har diskuterat tillsammans med bland andra fem konflikt- och postkonfliktländer – Afghanistan, Colombia, Kongo, Liberia och Palestina.

Vi välkomnar regeringens feministiska utrikespolitik. Regeringen har under hösten 2015 konkretiserat den feministiska utrikespolitiken i en handlingsplan för utrikesförvaltningen. Genom att systematiskt omsätta ett jämställdhetsperspektiv i utrikespolitikens alla delar kan Sverige vara en global röst och förespråkare för jämställdhet och kvinnors och flickors rättigheter.

Vi lägger stor vikt vid insatser till stöd för kvinnors och flickors rättigheter. Mänskliga rättigheter är också kvinnors rättigheter. Rättigheter, resurser och representation är avgörande för kvinnors och flickors möjlighet till egen försörjning och självbestämmande. Rätten till den egna kroppen måste vara en självklar del. Vi prioriterar särskilt kvinnors och flickors sexuella och reproduktiva rättigheter och insatser mot könsrelaterat våld och människohandel.

Sverige kommer att fortsätta arbeta för att sexuellt våld i konflikter ska behandlas som ett centralt säkerhetshot. Sverige driver också denna fråga i FN. Vi samarbetar med ICC för att motverka straffrihet för sexuellt och könsbaserat våld i väpnade konflikter.

Vi välkomnar också initiativet Call to Action on Protection from Gender-based Violence in Emergencies samt den svenska regeringens arbete för att mobilisera stater, humanitära organisationer och andra aktörer för att kunna hantera könsbaserat våld i humanitära konflikter på ett bättre sätt. I samband med FN:s 70-årsdag i höstas lanserade Sverige tillsammans med USA en handlingsplan för arbetet. Och Sverige övertog ledningen för arbetet den 1 januari 2016.

Kvinnor är centrala aktörer för den freds- och säkerhetsbyggande verksamheten. Trots det erkänns kvinnor alltför sällan som de viktiga aktörer de är. Vi välkomnar regeringens arbete med att stärka kvinnors egenmakt och stödja kvinnors möjlighet till politisk makt och inflytande. Kvinnligt deltagande ökar chanserna för hållbar fred.

Säkerhetsresolution 1325 har haft positiva effekter, även om det fortfarande krävs mycket arbete. I fredsfördrag underskrivna mellan 1990 och 2000 refererades det endast i 11 procent av fallen, en av tio, till kvinnor över huvud taget. Efter 2000, då resolutionen antogs, har siffran stigit till 27 procent, vart fjärde fall.

Av de sex fredsfördrag som förhandlades fram 2014 innehöll två tredjedelar referenser till kvinnor, fred och säkerhet. Det är dock, vilket flera redan har påpekat, fortsatt få kvinnliga medlare. Det är därför viktigt att regeringen arbetar för fler kvinnor med medlingskompetens och nätverk mellan kvinnliga medlare.

Sverige har aktivt bidragit till EU:s nya jämställdhetsplan. Den innebär att jämställdhet blir en integrerad del i hela EU:s externa agerande, inte bara i utvecklingssamarbeten. Sverige måste och kommer att fortsätta arbetet för att göra resolution 1325 till en naturlig del i planering, utform-

ning, genomförande och utvärdering av EU:s civila och militära krishanteringsinsatser liksom i andra konfliktförebyggande och fredsfrämjande insatser.

Kvinnor och flickor tillhör de viktigaste målgrupperna för Sveriges internationella bistånd. Förklaringen till detta är lika enkel som nedslående: Kvinnor har generellt mindre makt än män och är oftare utsatta för diskriminering. Därför är det viktigt att vi stärker jämställdheten och förbättrar förutsättningarna för kvinnor att vara aktiva aktörer i demokratiseringsprocesser och att utöva inflytande över offentligt beslutsfattande.

Fru talman! I 15 år har vi haft stöd av resolution 1325 för att arbeta för kvinnor, fred och säkerhet. Vi har traditionellt sett haft en bred samsyn i kammaren om vikten av ett aktivt arbete för kvinnor, fred och säkerhet och för effektiv implementering av 1325. Det är därför positivt att vi i dag har ett förslag till kammaren. Det är utskottets förslag. Som Karin Enström sa finns det ett brett stöd och ett stort intresse från kammaren för de här frågorna.

Jag vill yrka bifall till utskottets förslag.
(Applåder)

Anf. 70 PERNILLA STÅLHAMMAR (MP):

Fru talman! Det är härligt att vi är så eniga här i kammaren att det inte blir några debatter. Vi håller våra anföranden och är eniga om att det här är viktigt. Det är skönt.

Ungefär hälften av jordens invånare är män. Den andra hälften, det vill säga ungefär 3,8 miljarder, är kvinnor – 3,8 miljarder. Är det inte helt absurt att denna hälft, som utgörs av det kvinnliga könet, i många fall trolas bort och osynliggörs? Hur är det möjligt?

Det har spridits bilder på nätet från högnivåsammanhang, från förhandlingar om fred och från parlament där man har lekt med bilderna. Man har suddat bort männen. Kan ni föreställa er hur tomt det blir? Kanske blir det 1 kvinna och 20 tomma stolar. Kanske blir det 2 kvinnor och 100 tomma stolar. Ibland blir det helt tomt.

Jag leker numera ofta med den tanken, för det blir så tydligt då. I de två politikerpanelerna på Folk och Försvars rikskonferens i Sälen i år, till exempel, var det helt tomt på scenen – bara åtta mikrofoner och en moderator.

Javisst, ni män är bra. Det är vi med. Och visst kan man förstå att patriarkatet världen över oroar sig för att konkurrensen ökar när vi kvinnor kräver vår plats. Men det är faktiskt ingenting att vara rädd för. Det blir ju så mycket bättre när vi samarbetar på lika villkor. Kanske måste männen maka på sig lite grann, men det är ju inte mer än rätt. Eller hur? Varje människa är ju lika mycket värd – man som kvinna, kvinna som man. Och utsluts hälften av befolkningen från att verka på lika villkor kan åtminstone inte jag kalla det för demokrati.

Därför är jag oändligt stolt över vår feministiska utrikespolitik, och jag är stolt över vår utrikesminister Margot Wallström. Hon var enormt efterlängtd – en stark, modig, kunnig och tydlig person. Förra året utsågs hon till en av världens tio främsta globala tänkare av tidningen Foreign Policy. Det är svårt att hamna på den listan, och jag tror faktiskt inte att någon annan svensk har hamnat så högt på den.

Men jag är också oerhört beklämd över det enorma drev Margot Wallström utsätts för här hemma i Sverige. Jag är helt övertygad om att det till stor del styrs av det räddhågsna patriarkatet, av de rädda männen – alla män är inte rädda – och av dem som tycker att det är obekvämt att någon så tydligt står upp för de mänskliga rättigheterna, och då inte bara för den som råkar vara man.

Fru talman! I Sveriges feministiska utrikespolitik är implementeringen av resolution 1325 och de efterkommande fördjupade resolutionerna en grundbult.

Kvinnor är underrepresenterade i politiken i de flesta länder. Det kan vara svårt för kvinnor att engagera sig politiskt och att bli valda till beslutande församlingar. Bristen på jämställdhet och exkluderingen av kvinnor är extra tydlig i länder som präglas av krig och konflikter. Det är därför viktigt att omvärlden ställer tydliga krav på alla länder att involvera både kvinnor och män på lika villkor.

Kvinnor måste vara väl representerade i alla fredsprocesser för att uppnå en varaktig fred, och kvinnor måste delta på lika villkor i forandet av samhället efter konflikter. När man sitter där och förhandlar om fred beslutar man ofta hur samhället ska styras och hur det ska se ut efter att man har kommit ur konflikten. Saknas kvinnorna då vid förhandlingsbordet blir freden inte hållbar, och då kvinnor utesluts från inflytande anser åtminstone jag att den demokratiska legitimiteten går förlorad.

Fru talman! Sexuellt våld är ett vapen och en strategi som väpnade grupper och terrorister världen över använder sig av. I krig utsätts kvinnor för utstuderad tortyr med tillhyggen mot underlivet i syfte att tillföra större smärta och skada, vilket ibland kan innebära att kvinnorna inte kan föda barn. Våldtäkt har också använts som en metod för etnisk rensning.

Visst, män våldtas också i konflikter, men det är trots allt kvinnorna som är mest utsatta. Och det är inte ovanligt att kvinnor och flickor sedan stöts bort från sina familjer till följd av den kollektiva skam som det sexuella övergreppet utgör.

Mäns våld mot kvinnor är det mest utbredda hotet mot kvinnors säkerhet. Trots det görs alldeles för lite av regeringar och det internationella samfundet för att stoppa våldet.

Hot om sexuellt våld får också många kvinnor att avstå från att engagera sig för sina rättigheter. Aktivister i konfliktområden nämner hotet om sexuellt våld som ett av sina största problem. Många kvinnor är inte heller medvetna om sina rättigheter.

I höstas träffade jag Denis Mukwege, som är läkare vid Panziszjukhuset i Kongo-Kinshasa. De bilder han hade att återge av kvinnor och barn – till och med, berättade han, ganska nyfödda spädbarn – är så obegripliga och groteska att de knappt går att återge. Doktor Mukwege gör ett fantastiskt arbete och är, skulle jag säga, en av världens stora hjältar. Men egentligen borde detta inte behövas, för våldtäkter borde inte få förekomma. Ingen har rätt till någon annan kropp än sin egen. Inte i Sverige. Inte i världen.

Det finns mycket kvar att göra här, och vi måste jobba enträget. Ingen ska få gå utan straff. Alla har rätten till sin egen kropp, rätten att inte hotas och rätten att delta på lika villkor i samhälle och beslutsfattande. Därför är resolution 1325 och efterkommande resolutioner så viktiga, och därför är regeringens feministiska utrikespolitik så viktig.

Med detta yrkar jag bifall till förslaget i utskottets betänkande och tackar för ordet.

Anf. 71 Statsrådet KRISTINA PERSSON (S):

Fru talman! Det är mycket glädjande att det finns en sådan stor samstämmighet i Sveriges riksdag om resolution 1325 och dess tillämpning och genomförande. Det är det senare som är det viktiga, och det är därför samstämmigheten är viktig. Det är viktigt att vi kan samarbeta om detta.

Sveriges feministiska regering ger högsta prioritet åt att stödja kvinnor som aktörer för fred. I linje med det driver vi på genomförandet av FN:s säkerhetsrådsresolution 1325 om kvinnor, fred och säkerhet liksom dess efterföljande resolutioner.

Det växande antalet kriser, konflikter och krig i världen vittnar om behovet av inkluderande fredsprocesser och hållbart fredsbyggande. Men verkligheten är att kvinnor fortfarande i hög grad exkluderas.

Detta måste förändras. Därför vill regeringen stärka kvinnors deltagande i fredsprocesser och fredsbyggande. Det gäller bland annat fredsprocessen i Colombia och vårt omfattande engagemang för ett framtida fredligt Syrien.

De nya globala målen för hållbar utveckling, Agenda 2030, har tydliga mål om jämställdhet och om inkluderade freds- och statsbyggnad. De utgör viktiga utgångspunkter för vårt gemensamma internationella engagemang i att främja agendan om kvinnor, fred och säkerhet.

Inom FN pågår ett arbete med att se över FN:s fredsbyggande och fredsfrämjande verksamhet där Sverige deltar aktivt och lyfter upp vikten av jämställdhetsperspektiv och av att jämställdhetsexpertis används inom fredsarbetet och i beslutsfattandet. Arbetet för hållbar fred behöver självfallet ta hänsyn till hela befolkningar och samhällen för att vara effektivt.

I mars planeras beslut om Sveriges nya handlingsplan för genomförandet av resolution 1325. Bakom planen ligger en omfattande konsultationsprocess som för första gången har involverat aktörer i fem konflikt- och postkonfliktländer. Till dess att vi har antagit den nya planen gäller den gamla. Handlingsplanen kommer att innebära en ambitionshöjning genom tydliga mål och genom en tydlig roll- och ansvarsfördelning vad gäller genomförandet och rapporteringen.

Ett av våra fokusområden i den nya planen kommer att vara kvinnors deltagande i fredsprocesser och fredsbyggande. Regeringen har tagit initiativ till att utveckla ett svenskt nätverk för kvinnor som medlare. Inom två år räknar vi med att dessa kvinnor kommer att assistera i fredsprocesser där deras kompetens efterfrågas.

Nätverket ska också knyta an till andra internationella kvinnliga nätverk av medlare som finns på andra håll i världen samt bidra till utvecklandet av ett nordiskt medlarnätverk. Med denna satsning vill vi öka antalet kvinnor i internationella fredsprocesser och stärka Sveriges förmåga att effektivt bidra till hållbart fredsbyggande.

Vårt arbete för att bekämpa det könsrelaterade och sexuella våldet mot kvinnor och flickor i konflikter intensifieras genom att Sverige från den 1 januari i år har tagit över ordförandeskapet för Call to Action on Protection from Gender-Based Violence in Emergencies. Vi samarbetar även med olika aktörer för att motverka den utbredda straffriheten för dessa brott.

Vårt nationella arbete kompletteras och förstärks genom vårt övriga arbete på internationell nivå. Regeringen välkomnar att EU, på bland annat svenskt initiativ, nu har inrättat en högnivårepresentant för jämställdhetsfrågor. Sverige kommer att driva på utvecklingen av EU:s interna och externa jämställdhetsarbete i nära samarbete med jämställdhetsrådgivaren och andra centrala aktörer och partner.

Många utmaningar kvarstår, men möjligheterna är ännu fler. Sverige kommer att fortsätta att vara en ledande aktör i att främja agendan om kvinnor, fred och säkerhet och därmed bidra till mer hållbar fred, säkerhet och utveckling i hela världen.

Anf. 72 KARIN ENSTRÖM (M) replik:

Fru talman! Jag vill tacka statsrådet för att hon är närvarande och deltar i den här viktiga debatten. Den präglas av samsyn, vilket jag är väldigt glad över. Det visar styrkan i att det inte bara handlar om ett parti eller en regering utan flera partier. Det finns ett brett stöd för att driva de här frågorna utifrån nationell utgångspunkt och självfallet även utifrån den internationella utgångspunkten.

Statsrådet tog i sitt anförande upp det ordförandeskap i Call to Action som Sverige har tagit över från den 1 januari. Det är naturligtvis en viktig plattform för att kunna föra dessa frågor vidare. Den lanserades i samband med FN:s 70-årsjubileum i oktober.

Statsrådet sa att vi ska bedriva ett aktivt ordförandeskap. Det förutsätter vi, och därför vill jag fråga statsrådet: På vilket sätt? Vilka är prioriteringarna utifrån planen? Finns det några planerade aktiviteter? Kan det kanske till och med finnas något som riksdagens partier kan hjälpa till med?

Min enkla fråga, fru talman, är hur det går och vad regeringen avser att göra när det gäller ordförandeskapet i Call to Action det kommande året.

Anf. 73 Statsrådet KRISTINA PERSSON (S) replik:

Fru talman! Tack för frågan, Karin Enström! Som jag sa har vi förbättrat detta genom konsultationsprocessen inför den nya handlingsplanen. Vi har inrättat en referensgrupp som deltar i framtagandet av planen, som kommer att vara ett stöd för vårt arbete som ordförande. Referensgruppen består av många olika företrädare för myndigheter samt representanter för civilsamhället.

Vi kommer förstås att redogöra för riksdagen vad som sker. Vi ser det stöd vi har i riksdagen som en viktig förutsättning för att vi ska ha stark legitimitet och kunna hålla en hög profil när vi driver frågorna som ordförande i Call to Action. Vi kommer framöver att rapportera till riksdagen hur arbetet går, både genom budgetpropositionerna och genom våra skrivelser till riksdagen om EU.

Anf. 74 KARIN ENSTRÖM (M) replik:

Fru talman! Tack för det svaret, statsrådet! Vi ser fram emot rapporterna och kommer att följa upp det hela från riksdagens sida.

Arbetet med Call to Action hänger naturligtvis till del ihop med den nationella handlingsplan som enligt statsrådet kommer att antas i mars och som vi också ser fram emot. Statsrådet nämnde, om jag förstod det rätt, att

högsta prioritet har frågor kring sexuellt våld i väpnade konflikter och det stora problemet med straffriheten.

Jag hade som företrädare för Sverige och de nordiska länderna möjlighet att göra ett inlägg inför säkerhetsrådet om just problematiken kring straffriheten. Det gällde inte resolution 1870 utan en resolution från säkerhetsrådet som kom senare och som UK var initiativtagare till. Det var för några år sedan, och därför vill jag passa på att fråga om statsrådet ser att det, förutom det arbete som ska göras, finns en mottaglighet i systemet för att lyfta upp dessa frågor.

Det är som sagt en sak att fördöma det som sker, en annan att arbeta mot det. Om man som offer, men också som gärningsman, upplever att ingenting händer, att övergreppen kan ske ostraffat, blir det som en dubbel bestraffning för de kvinnor som blivit utsatta. De har utsatts för en kränkning och ett förfärligt brott, och när förövaren sedan går fri känns det som en dubbel bestraffning.

Kan statsrådet säga något om möjligheterna att på allvar komma till rätta med problemet?

Anf. 75 Statsrådet KRISTINA PERSSON (S) replik:

Fru talman! Vi tror att den uppmärksamhet som övergreppen i Kongo fick och den skandal som blev följden av den svenske representanten Anders Kompass rapportering har lett till en högre medvetenhet i FN-systemet och till en beredskap att agera. Vi har intrycket att generalsekreteraren prioriterar dessa frågor starkt och att det finns goda förutsättningar för oss att driva på och ha framgång.

Allas uppfattning i systemet är att våld och övergrepp är oacceptabelt. Då gäller det att inte bara se till att kvinnor är närvarande och kan bevaka kvinnors intressen, utan det gäller att också engagera män och pojkar och öka deras insikt och kunskap för att kunna förebygga det könsrelaterade sexuella våldet.

Vi samarbetar med Internationella brottmålsdomstolen ICC för att lyfta upp frågan i ICC:s statspartsförsamling och främja ett samarbete för starkare stöd till offren för köns- och konfliktrelaterat sexuellt våld.

Utrikesministern har också kontaktat FN:s generalsekreterare om att prioritera upp bekämpandet av det sexuella våldet i konflikter, för det måste ständigt ligga på säkerhetsrådets agenda. Utrikesministern ingår även som så kallad champion i initiativet Preventing Sexual Violence in Conflict.

Jag tror att jag kan lova att Utrikesdepartementet och utrikesministern gör allt som går att göra för att problemet med köns- och konfliktrelaterat sexuellt våld ska uppmärksammas, förhindras och bekämpas samt att gärningsmännen ska bestraffas när övergrepp sker.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades under § 11.)

Ajournering

Kammaren beslutade kl. 13.18 på förslag av tredje vice talmannen att ajournera förhandlingarna till kl. 16.00 då votering skulle äga rum.

Förhandlingarna återupptogs kl. 16.00.

§ 11 Beslut om ärenden som slutdebatterats vid dagens sammanträde

AU4 Ett gemensamt ansvar för mottagande av nyanlända

Punkt 1 (Ett gemensamt ansvar för mottagande av nyanlända)

1. utskottet

2. res. 1 (SD)

Votering:

262 för utskottet

38 för res. 1

49 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 99 S, 76 M, 24 MP, 17 C, 17 V, 13 L, 16 KD

För res. 1: 38 SD

Frånvarande: 14 S, 8 M, 10 SD, 1 MP, 5 C, 4 V, 6 L, 1 -

Punkt 2 (Behov av sanktioner)

1. utskottet

2. res. 2 (V)

Votering:

283 för utskottet

17 för res. 2

49 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 99 S, 76 M, 38 SD, 24 MP, 17 C, 13 L, 16 KD

För res. 2: 17 V

Frånvarande: 14 S, 8 M, 10 SD, 1 MP, 5 C, 4 V, 6 L, 1 -

CU11 Ändring i reglerna om aggressiv marknadsföring

Kammaren biföll utskottets förslag.

CU10 Modernisering av lagen om ekonomiska föreningar

Punkt 1

Kammaren biföll utskottets förslag.

Punkt 2 (Återbetalning av medlemsinsatser i arbetskooperativ)

1. utskottet

2. res. (S, MP, V)

Votering:

161 för utskottet

139 för res.

49 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Prot. 2015/16:59
27 januari

Partivis fördelning av rösterna:
För utskottet: 76 M, 38 SD, 1 MP, 17 C, 13 L, 16 KD
För res.: 99 S, 23 MP, 17 V
Frånvarande: 14 S, 8 M, 10 SD, 1 MP, 5 C, 4 V, 6 L, 1 -
Camilla Hansén (MP) anmälde att hon avsett att rösta nej men markerats ha röstat ja.

JuU26 Subsidiaritetsprövning av förslag till ändring av EU:s vapen-direktiv

1. utskottet
2. res. (SD)

Votering:

262 för utskottet

38 för res.

49 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 99 S, 76 M, 24 MP, 17 C, 17 V, 13 L, 16 KD

För res.: 38 SD

Frånvarande: 14 S, 8 M, 10 SD, 1 MP, 5 C, 4 V, 6 L, 1 -

UU9 FN:s säkerhetsrådsresolution 1325

Punkt 1 (Implementering av FN:s resolution 1325)

1. utskottet
2. res. 2 (V)

Votering:

176 för utskottet

17 för res. 2

107 avstod

49 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 97 S, 38 SD, 24 MP, 17 C

För res. 2: 17 V

Avstod: 2 S, 76 M, 13 L, 16 KD

Frånvarande: 14 S, 8 M, 10 SD, 1 MP, 5 C, 4 V, 6 L, 1 -

Roza Güclü Hedin och Hans Unander (båda S) anmälde att de avsett att rösta ja men markerats ha avstått från att rösta.

Punkt 2

Kammaren biföll utskottets förslag.

§ 12 Bordläggning

Följande dokument anmälde och bordlades:

EU-dokument

P8_TA(2015) 0395 Förslag till rådets beslut om antagande av bestämmelserna om ändring av akten om allmänna och direkta val av ledamöter av Europaparlamentet

§ 13 Anmälan om interpellationer

Prot. 2015/16:59

27 januari

Följande interpellationer hade framställts:

den 26 januari

2015/16:331 Våld och trakasserier på asylboenden

av *Désirée Pethrus* (KD)

till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson (S)

2015/16:332 Utökad beslutanderätt för Konkurrensverket

av *Ann-Charlotte Hammar Johnsson* (M)

till närings- och innovationsminister Mikael Damberg (S)

§ 14 Anmälan om frågor för skriftliga svar

Följande frågor för skriftliga svar hade framställts:

den 26 januari

2015/16:685 Oroligheter på asylboenden och hem för ensamkommande barn

av *Mikael Cederbratt* (M)

till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson (S)

2015/16:686 Olagliga barnäktenskap

av *Lotta Finstorp* (M)

till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson (S)

§ 15 Kammaren åtskildes kl. 16.04.

Förhandlingarna leddes

av talmannen från sammanrådets början till och med § 7 anf. 40 (delvis),

av andre vice talmannen därefter till och med § 10 anf. 69 (delvis),

av tredje vice talmannen därefter till ajourneringen kl. 13.18 och

av andre vice talmannen därefter till sammanrådets slut.

Vid protokollet

LISA GUNNFORS

/Eva-Lena Ekman

Innehållsförteckning

§ 1 Val av justitieombudsman	1
Anf. 1 ANDREAS NORLÉN (M)	1
§ 2 Anmälan om ersättare.....	2
§ 3 Anmälan om kompletteringsval	3
§ 4 Anmälan om subsidiaritetsprövning.....	3
§ 5 Ärenden för hänvisning till utskott.....	3
§ 6 Ett gemensamt ansvar för mottagande av nyanlända	3
Arbetsmarknadsutskottets betänkande 2015/16:AU4	3
Anf. 2 PAULA BIELER (SD).....	3
Anf. 3 CHRISTINA HÖJ LARSEN (V)	6
Anf. 4 ANNELIE KARLSSON (S)	8
Anf. 5 PAULA BIELER (SD) replik	9
Anf. 6 ANNELIE KARLSSON (S) replik	9
Anf. 7 PAULA BIELER (SD) replik	10
Anf. 8 ANNELIE KARLSSON (S) replik	10
Anf. 9 HANIF BALI (M).....	11
Anf. 10 PAULA BIELER (SD) replik	13
Anf. 11 HANIF BALI (M) replik.....	13
Anf. 12 PAULA BIELER (SD) replik	13
Anf. 13 HANIF BALI (M) replik.....	14
Anf. 14 MARCO VENEGAS (MP).....	14
Anf. 15 JOHANNA JÖNSSON (C).....	15
Anf. 16 PAULA BIELER (SD) replik	17
Anf. 17 JOHANNA JÖNSSON (C) replik.....	17
Anf. 18 PAULA BIELER (SD) replik	18
Anf. 19 JOHANNA JÖNSSON (C) replik.....	18
Anf. 20 ROBERT HANNAH (L).....	19
Anf. 21 DÉSIRÉE PETHRUS (KD).....	20
Anf. 22 PAULA BIELER (SD) replik	21
Anf. 23 DÉSIRÉE PETHRUS (KD) replik.....	22
Anf. 24 PAULA BIELER (SD) replik	23
Anf. 25 DÉSIRÉE PETHRUS (KD) replik.....	23
Anf. 26 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S).....	24
Anf. 27 PAULA BIELER (SD) replik	26
Anf. 28 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S) replik	27
Anf. 29 PAULA BIELER (SD) replik	27
Anf. 30 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S) replik	27
Anf. 31 HANIF BALI (M) replik.....	28
Anf. 32 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S) replik	28
Anf. 33 HANIF BALI (M) replik.....	29
Anf. 34 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S) replik	29
Anf. 35 MARKUS WIECHEL (SD).....	29

Anf. 36 HANIF BALI (M) replik	30
Anf. 37 MARKUS WIECHEL (SD) replik.....	31
Anf. 38 HANIF BALI (M) replik.....	31
Anf. 39 MARKUS WIECHEL (SD) replik.....	31
(Beslut fattades under § 11.).....	32
§ 7 Ändring i reglerna om aggressiv marknadsföring	32
Civilutskottets betänkande 2015/16:CU11	32
Anf. 40 EVA SONIDSSON (S)	32
Anf. 41 JESSIKA ROSWALL (M).....	33
Anf. 42 CARL SCHLYTER (MP).....	34
(Beslut fattades under § 11.).....	35
§ 8 Modernisering av lagen om ekonomiska föreningar	35
Civilutskottets betänkande 2015/16:CU10	35
Anf. 43 JOHANNA HARALDSSON (S)	35
Anf. 44 CAMILLA HANSÉN (MP)	36
Anf. 45 CAROLINE SZYBER (KD)	37
Anf. 46 CARL-OSKAR BOHLIN (M)	38
Anf. 47 MIKAEL ESKILANDERSSON (SD).....	39
Anf. 48 OLA JOHANSSON (C)	41
Anf. 49 ROBERT HANNAH (L).....	43
(Beslut fattades under § 11.).....	45
§ 9 Subsidiaritetsprövning av förslag till ändring av EU:s	
vapendirektiv.....	45
Justitieutskottets utlåtande 2015/16:JuU26	45
Anf. 50 ADAM MARTTINEN (SD).....	45
Anf. 51 ELIN LUNDGREN (S).....	47
Anf. 52 KRISTER HAMMARBERGH (M)	48
Anf. 53 ADAM MARTTINEN (SD) replik	49
Anf. 54 KRISTER HAMMARBERGH (M) replik	50
Anf. 55 ADAM MARTTINEN (SD) replik	50
Anf. 56 KRISTER HAMMARBERGH (M) replik	50
Anf. 57 MATS PERTOFT (MP)	51
Anf. 58 JOHAN HEDIN (C)	51
Anf. 59 ROGER HADDAD (L).....	52
Anf. 60 ANDREAS CARLSON (KD)	53
Anf. 61 ADAM MARTTINEN (SD) replik	54
Anf. 62 ANDREAS CARLSON (KD) replik	54
Anf. 63 ADAM MARTTINEN (SD) replik	55
Anf. 64 ANDREAS CARLSON (KD) replik.....	55
(Beslut fattades under § 11.).....	55
§ 10 FN:s säkerhetsrådsresolution 1325	56
Utrikesutskottets betänkande 2015/16:UU9	56
Anf. 65 KARIN ENSTRÖM (M).....	56
Anf. 66 HANS LINDE (V).....	57
Anf. 67 MARIA WEIMER (L)	59
Anf. 68 SOFIA DAMM (KD)	60
Anf. 69 MARIA ANDERSSON WILLNER (S)	62
Anf. 70 PERNILLA STÅLHAMMAR (MP).....	64
Anf. 71 Statsrådet KRISTINA PERSSON (S)	66
Anf. 72 KARIN ENSTRÖM (M) replik.....	67

Anf. 73 Statsrådet KRISTINA PERSSON (S) replik.....	67
Anf. 74 KARIN ENSTRÖM (M) replik	67
Anf. 75 Statsrådet KRISTINA PERSSON (S) replik.....	68
(Beslut fattades under § 11.)	68
Ajournering.....	68
Återupptagna förhandlingar	69
§ 11 Beslut om ärenden som slutdebatterats vid dagens sammanträde.....	69
AU4 Ett gemensamt ansvar för mottagande av nyanlända.....	69
CU11 Ändring i reglerna om aggressiv marknadsföring.....	69
CU10 Modernisering av lagen om ekonomiska föreningar.....	69
JuU26 Subsidiaritetsprövning av förslag till ändring av EU:s vapendirektiv	70
UU9 FN:s säkerhetsrådsresolution 1325	70
§ 12 Bordläggning.....	70
§ 13 Anmälan om interpellationer	71
§ 14 Anmälan om frågor för skriftliga svar	71
§ 15 Kammaren åtskildes kl. 16.04.	71